

Økonomianalyse Sunnfjord kommune 2018

RAPPORT VERSJON 23.10

SUNNFJORD KOMMUNE

AGENDA
KAUPANG

OPPDRAKSGIVER: Sunnfjord kommune

RAPPORT NR: 1020907

RAPPORTENS TITTEL: Økonomianalyse Sunnfjord kommune 2018

ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn A. Brox

KVALITETSSIKRET AV: Sondre Lund

DATO: 23.10.2019

Forord

Denne rapporten er laget på oppdrag av prosjektrådmannen i Sunnfjord kommune. Sunnfjord kommune sammenlignes med andre kommuner når det gjelder finanser, kvalitet og kostnader. Sunnfjord kommune oppstår 1.1.2020 ved sammenslåing av Førde, Gaular, Naustdal og Jølster kommuner.

Vi takker for godt samarbeid med ledere og ansatte i alle kommunene når det gjelder dataauthenting og kvalitetssikring av data.

Rapporten er skrevet av Bjørn A. Brox og Sondre Lund. Alle konklusjoner står for Agenda Kaupangs regning.

Data er hentet fra KOSTRA 17.06.2019 og kommunenes egne regnskap for 2018. Vi tar forbehold for feil i datagrunnlaget.

Oslo, 23. oktober 2019

Agenda Kaupang AS

Innhold

1 Sammendrag	3
2 Mandat og metode	4
3 Finanser	8
4 Tjenestekvalitet	9
5 Samlet kostnadsnivå	10
6 Demografi	14
7 Grunnskole	19
8 Barnehage	31
9 Barnevern	38
10 Pleie og omsorg	42
11 Helse	51
12 Sosial	53
13 Administrasjon og fellesutgifter	58
14 Kultur	62

15 Fysisk planlegging og kulturminnevern	64
16 Samferdsel	65
17 Brann.....	68
18 Næring.....	70
19 Bolig	72
20 Kirke	74
21 Eiendom	75
22 Flyktninger	78
Vedlegg: Regnskapsdata i analysen	79

1 Sammen drag

Dette er en analyse av regnskap og andre KOSTRA-tall for 2018 for Sunnfjord kommune. Sunnfjord oppstår 1.1.2020 ved sammenslåing av Førde, Gaular, Naustdal og Jølster kommuner. Formålet med analysen er å finne ut hvordan de økonomiske nøkkeltallene for Sunnfjord er, sammenlignet med andre kommuner. Sunnfjord er sammenlignet med effektive kommuner, som kanskje har noe å lære bort. Det er dessuten viktig å finne ut hvordan Førde, Gaular, Naustdal og Jølster bidrar til kostnadsnivået i Sunnfjord.

Sunnfjord er sammenlignet med de sammenslåtte kommunene Førde, Gaular, Naustdal og Jølster. I tillegg sammenlignes den nye kommunen med Mandal, Karmøy og Kommunegruppe 13, som er kommuner med 20.000-120.000 innbyggere.

Hovedkonklusjonen er at Sunnfjord har god tjenestekvalitet, svake finanser og et høyt kostnadsnivå i tjenestene sammenlignet med Kommunegruppe 13.

Finansene er svake når man ser på nøkkeltallene isolert. Netto driftsresultat var i underkant av 1 prosent av driftsinntektene i 2018. Sunnfjord har middels midler på disposisjonsfond og kan på kort sikt møte uforutsette økonomiske problemer. Kommunen har høy netto lånegjeld sammenlignet med kommunegruppen.

Kvalitet i tjenestene er vurdert på grunnlag av årets utgave av Kommunebarometeret fra Kommunal Rapport. Sunnfjord ville vært rangert som nr. 130 av 422 kommuner innen kvalitet på det totale tjenestetilbudet til innbyggerne.

Kostnadsnivået i tjenestene er vurdert på grunnlag av behovskorrigerte netto driftsutgifter. Netto driftsutgifter er den utgiften kommunestyret må bevilge (utgift minus driftsinntekter og refusjoner). Utgiftene korrigeres for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold for å gjøre kommuneregnskapene sammenlignbare.

Kostnadsnivået i Sunnfjord var 53 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018. De tjenestene som drives dyrere enn gjennomsnittet i kommunegruppen er administrasjon, grunnskole, barnehage, barnevern, helse, sosial, plan, kirke, samferdsel, næring og bolig.

De tjenestene som drives med lavere kostnader enn kommunegruppen er pleie og omsorg og kultur. Utgifter til brann er lik gjennomsnittet i kommunegruppen.

Sunnfjord bruker 3 millioner kroner mer på eiendomsforvaltning (formålsbygg) enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Samlet sett, så bruker Sunnfjord mye areal per innbygger og har lave driftsutgifter per kvadratmeter bygg. Det er høye utgifter på lokaler til skole og barnehage, men lave kostnader på institusjonslokaler.

Utgiftene til flyktninger er antakelig lavere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

2 Mandat og metode

2.1 Mandat

Sunnfjord oppstår 1.1.2020 ved sammenslåing av Førde, Gaular, Naustdal og Jølster kommuner. Oppgaven i denne rapporten er å sammenligne finanser og kostnadsnivå i den virtuelle kommunen Sunnfjord med de sammenslåtte kommunene og andre utvalgte kommuner, samt å forklare årsaken til de påviste forskjellene.

Analysen viser hvordan valg av praksis i Sunnfjord vil påvirke kostnadsnivået i den nye kommunen.

Analysen kan ses på som første fase av et omstillingsprosjekt. På grunnlag av analysen vil kommunen kunne vurdere hvilke tjenester som kan drives med lavere utgifter, og få noen ideer til hvilke tiltak som er aktuelle.

2.2 Metode

Analysen sammenligner behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger i ulike tjenester. Netto driftsutgifter er kommunens utgifter i tjenesten minus refusjoner og eventuell egenbetaling. Det er netto utgifter som må finansieres av kommunestyret med frie inntekter og eventuell eiendomsskatt. Analysen legger altså hovedvekten på kommunestyrets prioriteringsproblem.

Sammenligningskommunene er sammenlignbare kommuner med lave kostnader. De viktigste kriteriene for valg av sammenligningskommuner er:

- ▶ Størrelse (fanges ikke opp godt nok i utgiftsutjevningen i inntektssystemet)
- ▶ Befolkningsvekst (det er lettere å bygge på enn å legge ned)
- ▶ Kostnadsnivå (må ha noe å lære bort)
- ▶ God tjenestekvalitet (sjekkes i Kommunebarometeret).

Tabellen under viser noen nøkkeltall om sammenligningskommunene.

Kommune	Innbyggere 1.1.2016	Innbyggere 1.1.2019	Befolkningsvekst (siste fire år i %)	Innbyggere i tettsted	Frie inntekter og eiendomsskatt per innbygger (i % av landsgjennomsnittet)
Sunnfjord	21 702	21 959	1,2 %	67,4 %	113,1 %
Førde	12 900	13 092	1,5 %	84,8 %	98,9 %
Gaular	2 942	3 027	2,9 %	28,2 %	116,3 %
Naustdal	2 840	2 793	-1,7 %	43,8 %	119,2 %
Jølster	3 020	3 047	0,9 %	52,9 %	117,9 %
Mandal	15 529	15 659	0,8 %	77,3 %	98,6 %
Karmøy	42 187	42 161	-0,1 %	89,6 %	93,9 %
KOSTRA-gruppe13	1 921 427	2 003 078	4,2 %	89,1 %	93,2 %

Figur 1 Data om sammenligningskommuner. Kilde: KOSTRA

Analysen sammenligner kostnader per tjeneste. Det er definert 14 tjenester i tråd med inndelingen i KOSTRA. Hver tjeneste består av flere KOSTRA-funksjoner. Det er tilsammen omtrent 70 KOSTRA-funksjoner fra 100 politisk styring til 393 drift av gravplasser. Dette er et organisasjonsnøytralt regnskap, til forskjell fra kommunens ansvarsregnskap (intern organisering).

Følgende funksjoner tas ikke med i analysen: 170–173 premieavvik (finansielle korreksjoner til regnskapet), 275 introduksjonsordningen (statsfinansiert) og 340–357 VAR-sektoren (finansiert med huseieravgifter).

Analysen bruker av samme årsak konsernregnskapet. Konsernregnskapet omfatter både kommunekassen (den delen rådmannen styrer), kommunale foretak, interkommunale selskaper og interkommunale selskaper med eget regnskap, organisert etter kommunelovens paragraf 27. Kommunene organiserer stadig mer av tjenesteproduksjonen interkommunalt. Derfor er konsernregnskapet viktig. Tabellen under viser hvilke selskaper i Sunnfjord som skal rapportere til KOSTRA for 2018.

Kommunenr.	Kommune	Organisasjonsform	Selskap	Eierandel
1432	Førde	IKS	Alarmsentralen i Sogn og Fjordane IKS	10 %
1431	Jølster	IKS	Alarmsentralen i Sogn og Fjordane IKS	3 %
1430	Gaular	IKS	Alarmsentralen i Sogn og Fjordane IKS	3 %
1433	Naustdal	IKS	Alarmsentralen i Sogn og Fjordane IKS	3 %
1432	Førde	IKS	Sunnfjord Miljøverk IKS	40 %
1431	Jølster	IKS	Sunnfjord Miljøverk IKS	11 %
1430	Gaular	IKS	Sunnfjord Miljøverk IKS	10 %
1433	Naustdal	IKS	Sunnfjord Miljøverk IKS	10 %
1430	Gaular	IKS	Sunnfjord og Ytre Sogn Interkommunale Legevak	11 %
1433	Naustdal	IKS	Sunnfjord og Ytre Sogn Interkommunale Legevak	11 %
1431	Jølster	IKS	Sunnfjord og Ytre Sogn Interkommunale Legevak	11 %
1432	Førde	IKS	Sunnfjord og Ytre Sogn Interkommunale Legevak	11 %

Figur 2 Selskaper i kommunekonsernet. Kilde: SSB

Analysen bruker netto utgifter fratrukket arbeidsgiveravgift. Arbeidsgiveravgiften varierer mellom 0 prosent og 14,1 prosent i norske kommuner. For å sammenligne kommuner med svært forskjellig avgiftssats er det en fordel å ta bort avgiften fra regnskapet.

Analysen benytter samtidig behovskorrigerte netto driftsutgifter. Behovskorrigeringen gjøres etter metoden i statsbudsjettet. Kommunaldepartementet har beregnet utgiftsbehovet per innbygger i hver velferdstjeneste og samlet for hver norske kommune. Tjenestene som behovskorrigeres er grunnskole, barnehage, barnevern, pleie og omsorg, helse, sosial og administrasjon. Analysen korrigerer 2018-regnskapet med behovsberegningen for 2018. Tidligere års regnskap korrigeres med kommunal deflator. Det er dessuten gjort et par andre korreksjoner for å gjøre kommunene sammenlignbare: ulik andel elever i private skoler og oppgaver som verts kommune for nedlagte PUinstitusjoner. Behovskorrigerte netto driftsutgifter er netto driftsutgifter delt på utgiftsbehovet i prosent.

Analysen beregner innsparingsmuligheter for hver tjeneste i Sunnfjord, sammenlignet med Kommunegruppe 13 og sammenligningskommunene. Innsparingspotensialet for tjeneste A i kommune 1 (K1) i forhold til kommune 2 (K2) beregnes slik: (behovskorrigert netto utgift K1 - behovskorrigert netto utgift K2) x innbyggertall K1 x utgiftsbehov i tjeneste A i K1.

Eksempel fra rapporten: Innsparingspotensialet for grunnskole i Sunnfjord i forhold til Kommunegruppe 13 beregnes slik: (12.379 - 11.949) x 21.959 x 1,204 = 11 millioner kroner.

Det er laget ett kapittel om hver tjeneste. I disse kapitlene er formålet å forklare de kostnadsforskjellene som påvises mellom Sunnfjord og kommunegruppen i starten av rapporten. Analysen skiller mellom tre forklaringsfaktorer. Forskjeller i netto utgift per innbygger kan komme av ulikt volum i tjenesten, ulik produktivitet (enhetspriser) eller ulike satser for egenbetaling. Analysen prøver å beregne effekten i millioner kroner av hver av disse faktorene. Det er bare mulig i de tjenester der Agenda Kaupang har opplysninger om volum og enhetspriser.

Analysen bruker indikatorer beregnet av Agenda Kaupang. Det vil si at analysen ikke bruker de «originale» indikatorene beregnet av KOSTRA. Agenda Kaupang har i stedet beregnet indikatoren ved hjelp av teller og nevner hentet fra grunnlagsdata i KOSTRA. Dette er nødvendig når Agenda Kaupang definerer tjenesten annerledes enn KOSTRA, eller når nøkkeltall skal lages for virtuelle kommuner.

2.3 Korrigeringer

Regnskapet er korrigert i samråd med kommunens ledere og økonomiavdeling etter kvalitetssikringsmøte 25.09.2019. Korreksjonene er dokumentert i tabellen under.

Sektor: Oppvekst				
Kommune	Tjeneste	KOSTRAfunksjon	Beløp i mill. kroner	Kommentarer
Førde	Oppvekst	202	-1,5	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av totalsum på ansvar 260
Førde	Oppvekst	211	1,5	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av totalsum på ansvar 260
Førde	Oppvekst	202	-2,8	Gjelder internhusleie - flytte totalsummen ført på konto 11900
Førde	Oppvekst	222	2,8	Gjelder internhusleie - flytte totalsummen ført på konto 11900
Førde	Oppvekst	213	-5,5	Legge til ekstraordinær inntekt - Asylmottak, mottok mye midler før 2018, trekk i 2018
Gaular	Oppvekst	202	-0,4	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av 1,2 mill. kroner
Gaular	Oppvekst	211	0,4	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av 1,2 mill. kroner
Jølster	Oppvekst	202	-0,4	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av 1,2 mill. kroner
Jølster	Oppvekst	211	0,4	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av 1,2 mill. kroner
Jølster	Oppvekst	213	-1,5	Legge til ekstraordinær inntekt - Asylmottak, mottok mye midler før 2018, trekk i 2018
Naustdal	Oppvekst	202	-0,5	Deler av lønn til kommunalsjef - ført på ansvar 200, funksjon 202
Naustdal	Oppvekst	120	0,5	Deler av lønn til kommunalsjef - ført på ansvar 200, funksjon 202
Naustdal	Oppvekst	202	-0,6	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av 1,7 mill. kroner
Naustdal	Oppvekst	211	0,6	PPT kostnader fra skole til barnehage - flytte 1/3 av 1,7 mill. kroner
Sum			-7,0	
Sektor: Helse og sosial				
Kommune	Tjeneste	KOSTRAfunksjon	Beløp i mill. kroner	Kommentarer
Gaular	Helse og sosial	234	1,0	Matombringning - inntekten ligger på funksjon 234, produksjonen ligger på funksjon 253
Gaular	Helse og sosial	253	-1,0	Matombringning - inntekten ligger på funksjon 234, produksjonen ligger på funksjon 253
Gaular	Helse og sosial	253	-2,0	Nattevakter/senvakter som betjener både institusjon og hjemmehjelp
Gaular	Helse og sosial	254	2,0	Nattevakter/senvakter som betjener både institusjon og hjemmehjelp
Gaular	Helse og sosial	241	-1,0	Psykiatri, kjøper botilbud i andre kommuner
Gaular	Helse og sosial	254	1,0	Psykiatri, kjøper botilbud i andre kommuner
Gaular	Helse og sosial	241	-2,0	Psykiatriske sykepleiere (ambulerende hjemmetjeneste)
Gaular	Helse og sosial	254	2,0	Psykiatriske sykepleiere (ambulerende hjemmetjeneste)
Gaular	Helse og sosial	202	3,2	Feilført integreringstilskudd, ansvar 110, funksjon 275
Gaular	Helse og sosial	242	3,3	Feilført integreringstilskudd, ansvar 110, funksjon 275
Gaular	Helse og sosial	275	0,0	Feilført integreringstilskudd, ansvar 300, funksjon 275, 4 mill. kr - ingen konsekvens for analysen da funksjon 275 allerede er trukket ut
Jølster	Helse og sosial	241	-1,0	Psykiatriske sykepleiere (ambulerende hjemmetjeneste)
Jølster	Helse og sosial	254	1,0	Psykiatriske sykepleiere (ambulerende hjemmetjeneste)
Jølster	Helse og sosial	242	10,1	Feilført integreringstilskudd, ansvar 351, funksjon 242
Naustdal	Helse og sosial	234	1,0	Matombringning - inntekten ligger på funksjon 234, produksjonen ligger på funksjon 253
Naustdal	Helse og sosial	253	-1,0	Matombringning - inntekten ligger på funksjon 234, produksjonen ligger på funksjon 253
Naustdal	Helse og sosial	253	-0,7	Nattevakter/senvakter som betjener både institusjon og hjemmehjelp
Naustdal	Helse og sosial	254	0,7	Nattevakter/senvakter som betjener både institusjon og hjemmehjelp
Naustdal	Helse og sosial	241	-3,0	Psykiatriske sykepleiere (ambulerende hjemmetjeneste)
Naustdal	Helse og sosial	254	3,0	Psykiatriske sykepleiere (ambulerende hjemmetjeneste)
Naustdal	Helse og sosial	275	0,0	Feilført integreringstilskudd, ansvar 110, funksjon 275, 9,5 mill. kr - ingen konsekvens for analysen da funksjon 275 allerede er trukket ut
Sum			16,6	

Sektor: Teknisk og administrasjon				
Kommune	Tjeneste	KOSTRAfunksjon	Beløp i mill. kr.	Kommentarer
Førde	Teknisk og adm	100	-1,2	Uttrekk ekstraordinær inntekt kommunesammenslåing
Førde	Teknisk og adm	120	-11,6	Uttrekk ekstraordinær inntekt kommunesammenslåing
Førde	Teknisk og adm	120	-0,5	Deler av lønn til NAV leder
Førde	Teknisk og adm	242	0,5	Deler av lønn til NAV leder
Førde	Teknisk og adm	120	-1,0	Gjelder lønn ført på ansvar 370 tildelingsenheten
Førde	Teknisk og adm	254	1,0	Gjelder lønn ført på ansvar 370 tildelingsenheten
Gaular	Teknisk og adm	120	3,1	Uttrekk ekstraordinær inntekt - tilskudd til bredbåndsutbygging

Naustdal	Teknisk og adm	120	-0,9	Gjelder forsikringer
Naustdal	Teknisk og adm	121	0,9	Gjelder forsikringer
Naustdal	Teknisk og adm	120	-2,3	Feilføring av sektorledere
Naustdal	Teknisk og adm	241	0,7	Feilføring av sektorledere
Naustdal	Teknisk og adm	253	1,0	Feilføring av sektorledere
Naustdal	Teknisk og adm	301	0,3	Feilføring av sektorledere
Naustdal	Teknisk og adm	329	0,3	Feilføring av sektorledere
Sum			-9,7	

Figur 3 Rettelser i kommuneregnskapet 2018

Korreksjonene gjelder feilføringer i regnskapet, ekstraordinære poster og periodisering av beløp (føringer mot bundet driftsfond). Korreksjonene er bygget inn i figurene i rapporten.

3 Finanser

Godt driftsresultat, mye driftsreserver og lav netto lånegjeld er viktige tegn på sunne kommunale finanser. De finansielle nøkkeltallene i Sunnfjord er ikke spesielt gode. Netto driftsresultat var i underkant av 1 prosent av driftsinntektene i 2018, disposisjonsfondet rundt 6 prosent og netto lånegjeld var 98 prosent.

Sunn økonomi tilsier overskudd på 2 prosent, reserver på 10 prosent og netto lånegjeld på 50 prosent. Sunnfjord har ikke så gode finanser som anbefalt, men det er det få kommuner som har.

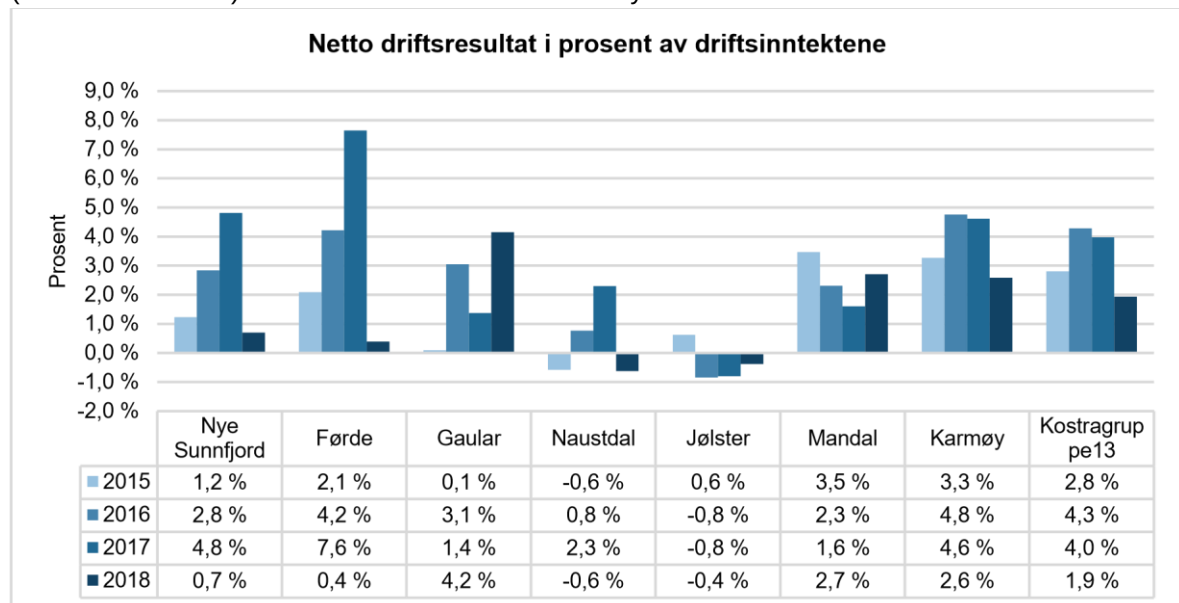
Sunnfjord har svakere finanser enn gjennomsnittet av norske kommuner i 2018. Både netto driftsresultat og reservene var lavere enn landsgjennomsnittet i 2018, og kommunen har høyere netto lånegjeld enn anbefalt. Det er rundt 290 kommuner med bedre finanser ved utgangen av 2018.

Naustdal trekker finansene ned. Naustdal har større lånegjeld og lavere disposisjonsfond enn de andre sammenslåtte kommunene. Gaular hadde et godt netto driftsresultat i 2018.

3.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i kommunekonsernet utgjorde 0,7 prosent av driftsinntektene i Sunnfjord i 2018. Det er under bransjenormen på 2 prosent. Det er 1,9 prosent lavere enn gjennomsnittet i norske kommuner i 2018 (2,6 prosent).

I tre av de fire siste årene har driftsresultatene vært dårligere enn gjennomsnittet i kommunegruppen (2017 var unntaket). Netto driftsresultat har variert mye fra år til år i de sammenslåtte kommunene.

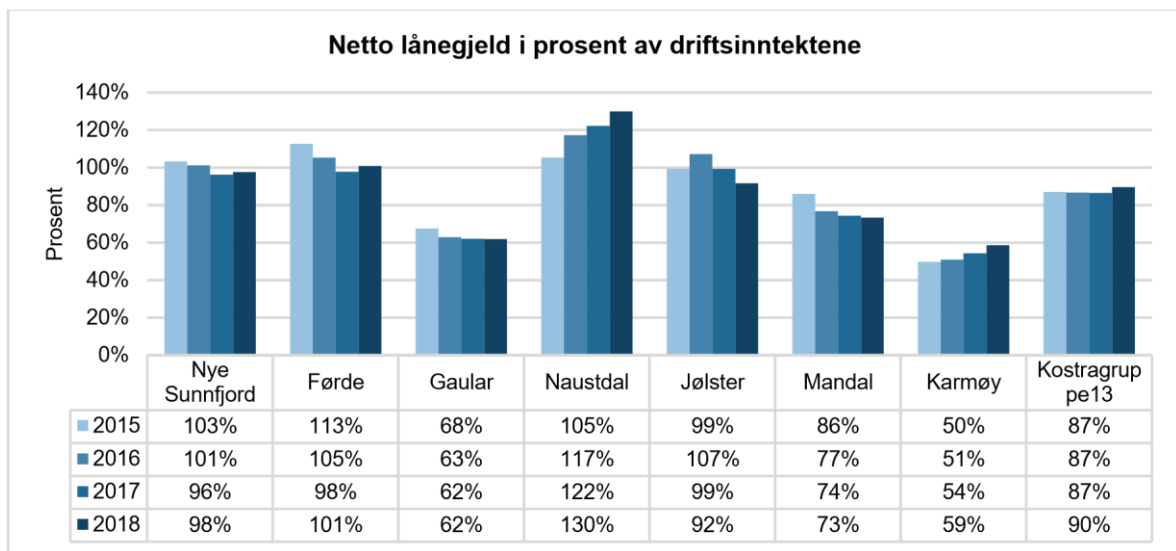

Figur 4 Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Kilde: KOSTRA

3.2 Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er opptatte lån, minus utlån og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld bør holdes under kontroll for å unngå for stor renterisiko, spesielt i tider med lave renter. Netto lånegjeld bør helst være under 50 prosent av årlige driftsinntekter.

Sunnfjord har mer lånegjeld enn anbefalt. Netto lånegjeld i konsernet er 98 prosent av driftsinntektene i 2018. Det er 8 prosentpoeng mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen og 16 prosent mer enn landsgjennomsnittet (82 prosent). Lånegjelden (gjeldsgraden) er redusert med 5 prosentpoeng de siste fire årene, hvilket er positivt.

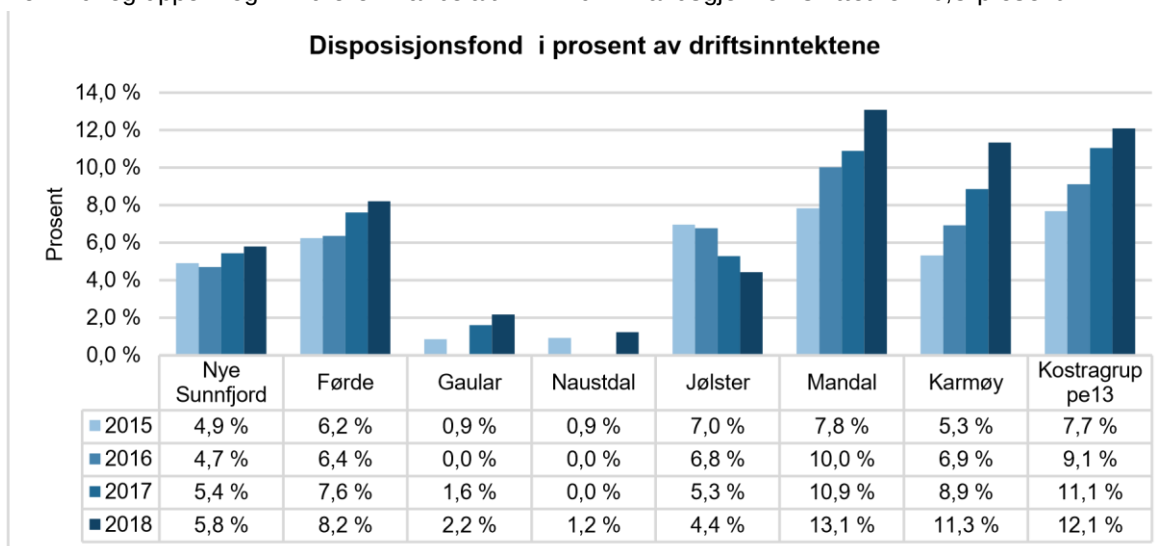

Figur 5 Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene. Kilde: KOSTRA

3.3 Disposisjonsfondet

Disposisjonsfondet er fri egenkapital, som kan brukes for å dekke underskudd eller være egenkapital til investeringer. Disposisjonsfondet bør utgjøre 10 prosent av årlige driftsinntekter.

Sunnfjord har disposisjonsfond på 5,8 prosent. Det er 6,3 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen og mindre enn anbefalt minimum. Landsgjennomsnittet er 10,8 prosent.

Figur 6 Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene. Kilde: KOSTRA

4 Tjenestekvalitet

Denne rapporten er primært en økonomianalyse. Det er samtidig viktig med god tjenestekvalitet. Den beste undersøkelsen av kommunenes tjenestekvalitet som foreligger er Kommunebarometeret til Kommunal Rapport.

Kommunebarometeret rangerer kommunene etter 151 kriterier/indikatorer, der de fleste gjelder kvaliteten på de kommunale tjenestene. Det mangler kvalitetsvurdering for enkelte tekniske tjenester (brann, samferdsel, næring, administrasjon).

Kommunebarometeret for 2019, basert på endelige tall pr. juli 2019, viser at Førde og Gaular kommuner har gode resultater. Jølster kommune har et gjennomsnittlig nivå på tjenestene, mens Naustdal kommune ligger blant de laveste i landet.

Sunnfjord finnes ikke i Kommunebarometeret siden kommunen ennå ikke er opprettet. Vi har beregnet en karakter for Sunnfjord ved å vekte resultatet for de sammenslåtte kommunene etter innbyggertall.

Sunnfjord kommer da ut på en 130. plass av rundt 400 norske kommuner når det ses på nøkkeltallene alene.

Sunnfjord er i det øvre sjiktet når det gjelder grunnskole og barnehage. Samtidig er Sunnfjord i det nedre sjiktet når det gjelder sosialtjeneste og økonomi. De andre tjenestene er på et middels nivå basert på kvalitetsindikatorene i Kommunebarometeret.

Analysen viser at flere av sammenligningskommunene driver enda mer kostnadseffektivt enn Sunnfjord, og samtidig har god kvalitet på tjenestene i flere sektorer. Dette viser at det sannsynligvis er mye å lære av flere av disse kommunene og at det ikke nødvendigvis er en sammenheng mellom kostnadsnivået på tjenestetilbudet og kvaliteten i tjenestene.

	Sunnfjord	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Mandal	Karmøy
Plassering totalt	112	32	100	386	217	11	142
Uten hensyn til korrigert inntekt	130	63	111	407	183	27	208
Grunnskole (20 % av totalen)	84	15	57	378	132	76	292
Pleie og omsorg (20 %)	152	53	326	397	181	155	114
Barnevern (10 %)	206	194	195	330	152	170	101
Barnehage (10 %)	108	151	57	66	12	126	390
Helse (7,5 %)	253	277	256	286	116	331	404
Sosialtjeneste (7,5 %)	294	336	184	212	298	12	167
Kultur (2,5 %)	229	113	417	375	410	266	328
Miljø og ressurser (2,5 %)	233	235	268	159	257	82	63
Saksbehandling (2,5 %)	202	222	91	122	300	151	146
Vann og avløp (2,5 %)	166	95	359	204	244	6	200
Økonomi (10 %)	280	254	179	385	395	103	73
Kostnadsnivå (5 %)	196	166	209	354	169	59	56

Figur 7 Samlet oversikt over resultatet for alle sektorer i alle sammenligningskommunene. Kilde: Kommunebarometeret 2019

5 Samlet kostnadsnivå

Netto driftsutgifter i Sunnfjord i 2018 var ca. 59.000 kroner per innbygger. Vi holder i denne analysen utenfor funksjonene 170–173 felles pensjonsposter, 275 introduksjonsordningen og 340–357 VAR-sektoren. Utgiftene er korrigert for arbeidsgiveravgift, elever i private skoler (0 mill. kroner) og eventuelt vertskommunetilskudd til institusjoner for mennesker med psykisk utviklingshemming (0 mill. kroner).

Figuren under viser netto utgifter per innbygger fordelt på 14 kommunale tjenester. Samlet utgift er omtrent 7.000 kroner mer per innbygger enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Tallene fremgår av figuren under og er ekskl. arbeidsgiveravgift.

	Netto driftsutgift per innbygger ekskl. arbeidsgiveravgift, ikke behovskorrigert							
	Nye Sunnfjord	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Mandal	Karmøy	Kostragruppe13
Administrasjon	4 998	3 352	6 825	8 015	7 488	3 234	2 795	3 849
Grunnskole	14 901	13 585	17 926	16 482	16 098	13 057	13 510	12 090
Barnehage	9 840	10 078	9 608	10 211	8 710	7 851	8 264	8 112

Pleie og omsorg	16 168	13 674	17 186	19 110	23 177	17 021	16 479	15 638
Barnevern	2 070	1 922	2 642	2 670	1 589	3 626	2 100	2 001
Helse	3 119	2 886	3 364	3 553	3 479	2 606	2 037	2 311
Sosial	2 217	2 302	1 754	2 588	1 969	2 223	2 000	2 753
Kultur	1 363	1 737	580	1 001	867	2 788	1 584	2 114
Plan	814	722	1 185	793	861	849	772	629
Kirke	792	576	1 487	1 034	807	559	639	606
Brann	697	666	672	464	1 070	753	936	709
Samferdsel	1 362	1 086	1 465	1 872	1 980	959	755	867
Næring	329	274	626	936	-289	343	202	30
Bolig	52	-167	499	293	328	438	-18	27
Sum	58 722	52 694	65 819	69 021	68 135	56 308	52 053	51 738

Figur 8 Netto utgift per innbygger i kommunekonsernet 2018 ekskl. arbeidsgiveravgift. Kilde: KOSTRA

5.1 Utgiftsbehovet

Kommunale regnskaper må korrigeres for ulikheter i utgiftsbehov før sammenligning. Agenda Kaupang bruker behovsberegningen i statsbudsjettet (utgiftsutjevningen). Behovsberegningen i statsbudsjettet for 2019 brukes for å korrigere regnskapet for 2018. Utgiftsbehovet gjelder forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold.

Agenda Kaupang har beregnet Sunnfjords behov til ca. 108 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. Det er 10 poeng mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Sunnfjord har fem tjenester med behov over 100 prosent (landsgjennomsnittet). Det er administrasjon (112 prosent), barnehage (106 prosent), grunnskole (120 prosent), helse (110 prosent) og pleie og omsorg (104 prosent). Behovet for barnevern (95 prosent) og sosial (73 prosent) er under gjennomsnittet. Behovet antas å være likt i alle kommuner når det gjelder tekniske tjenester, kultur og kirke.

Av de sammenslåtte kommunene har Førde et lavere samlet utgiftsbehov enn Sunnfjord. Sammenligningskommunene Mandal og Karmøy samt kommunegruppen har også et lavere utgiftsbehov enn Sunnfjord.

	Utgiftsbehov							
	Nye Sunnfjord	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Mandal	Karmøy	Kostragruppe13
Administrasjon	111,5 %	97,8 %	132,1 %	131,2 %	131,7 %	96,2 %	93,0 %	93,0 %
Barnehage	105,7 %	105,8 %	109,7 %	104,2 %	102,2 %	96,2 %	104,9 %	100,3 %
Barnevern	94,6 %	97,7 %	77,2 %	89,2 %	103,3 %	97,6 %	100,0 %	101,8 %
Grunnskole	120,4 %	117,0 %	127,4 %	118,8 %	129,4 %	109,0 %	108,9 %	101,2 %
Helse	110,2 %	96,6 %	130,8 %	128,4 %	131,5 %	100,3 %	95,0 %	94,3 %
Pleie og omsorg	104,0 %	90,1 %	127,1 %	131,6 %	115,4 %	107,1 %	94,5 %	96,1 %
Sosial	72,9 %	80,7 %	54,7 %	64,5 %	65,1 %	97,9 %	82,0 %	100,8 %
Sum	107,5 %	100,4 %	119,5 %	118,6 %	116,4 %	103,6 %	99,3 %	98,1 %

Figur 9 Utgiftsbehov for tjenester i statsbudsjettet 2019. Kilde: KMD

5.2 Behovskorrigerte netto driftsutgifter

Behovskorrigerte netto driftsutgifter per tjeneste kan sammenlignes med andre kommuner. Da sammenligner man epler og epler. Man behovskorrigerer ved å dele netto driftsutgifter på behovsprosenten. Samlede netto driftsutgifter i Sunnfjord var 55.000 kroner i 2018. Det er 3.000 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

Tallene fremgår av figuren under.

	Netto driftsutgift per innbygger, behovskorrigert
--	---

	Nye Sunnfjord	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Mandal	Karmøy	Kostragruppe13
Administrasjon	4 357	3 184	5 165	6 107	5 691	3 220	3 006	4 084
Grunnskole	12 379	11 612	14 074	13 870	12 444	11 975	12 408	11 949
Barnehage	9 313	9 522	8 755	9 795	8 526	8 158	7 875	8 090
Pleie og omsorg	15 546	15 171	13 522	14 523	20 079	15 895	17 436	16 277
Barnevern	2 189	1 968	3 422	2 994	1 538	3 716	2 100	1 965
Helse	2 830	2 987	2 572	2 768	2 646	2 598	2 144	2 450
Sosial	3 042	2 854	3 209	4 010	3 027	2 269	2 439	2 732
Kultur	1 363	1 737	580	1 001	867	2 788	1 584	2 114
Plan	814	722	1 185	793	861	849	772	629
Kirke	792	576	1 487	1 034	807	559	639	606
Brann	697	666	672	464	1 070	753	936	709
Samferdsel	1 362	1 086	1 465	1 872	1 980	959	755	867
Næring	329	274	626	936	-289	343	202	30
Bolig	52	-167	499	293	328	438	-18	27
Sum	55 065	52 191	57 233	60 458	59 574	54 523	52 276	52 529

Figur 10 Netto utgift per innbygger i kommunekonsernet 2018 korrigert for behov. Kilde: KOSTRA

5.3 Innsparingspotensialet

Figuren under viser kostnadsforskjeller mellom Sunnfjord og andre kommuner i millioner kroner. Vi ser hvor mye Sunnfjord kan spare ved å drive med samme kostnadsnivå som de andre kommunene. Samlede behovskorrigerte netto driftsutgifter var 53 millioner kroner høyere i Sunnfjord enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018. Figuren viser også hvilke tjenester som drives dyrt og billig, sammenlignet med Kommunegruppe 13 og de andre kommunene.

I forhold til kommunegruppen bruker Sunnfjord mer penger på disse tjenestene: Administrasjon (7 mill. kr), grunnskole (11 mill. kr), barnehage (28 mill. kr), barnevern (5 mill. kr), helse (9 mill. kr), sosial (5 mill. kr), plan (4 mill. kr), kirke (4 mill. kr), samferdsel (11 mill. kr), næring (2 mill. kr) og bolig (1 mill. kr).

Utgiftene er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen innenfor disse tjenestene: Pleie og omsorg (17 mill. kr) og kultur (16 mill. kr). Utgifter til brann er lik gjennomsnittet i kommunegruppen.

Utgiftsnivået i de to sammenligningskommunene er 15-62 millioner kroner lavere enn i Sunnfjord. Sammenligningskommunene driver enkelte tjenester spesielt billig:

- ▶ Karmøy har 33 millioner kroner lavere utgifter til administrasjon enn Sunnfjord.
- ▶ Mandal driver grunnskolen 11 millioner kroner billigere enn Sunnfjord.
- ▶ Utgiftene til barnehage er 33 millioner kroner lavere i Karmøy.
- ▶ Karmøy har 17 millioner kroner lavere utgifter til helse.
- ▶ Mandal har 12 millioner kroner lavere utgifter til sosial enn Sunnfjord. ▶

Utgiftene til samferdsel er 13 millioner kroner lavere i Karmøy.

Tallene fremgår av figuren under.

	Innsparingspotensialet målt mot sammenligningskommuner og kommunegruppen						
	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Mandal	Karmøy	Kostragruppe13
Administrasjon	29	-20	-43	-33	28	33	7

Grunnskole	20	-45	-39	-2	11	-1	11
Barnehage	-5	13	-11	18	27	33	28
Pleie og omsorg	9	46	23	-104	-8	-43	-17
Barnevern	5	-26	-17	14	-32	2	5
Helse	-4	6	2	4	6	17	9
Sosial	3	-3	-15	0	12	10	5
Kultur	-8	17	8	11	-31	-5	-16
Plan	2	-8	0	-1	-1	1	4
Kirke	5	-15	-5	0	5	3	4
Brann	1	1	5	-8	-1	-5	0
Samferdsel	6	-2	-11	-14	9	13	11
Næring	1	-7	-13	14	0	3	2
Bolig	5	-10	-5	-6	-8	2	1
Sum	68	-52	-122	-106	15	62	53

Figur 11 Innsparingspotensial for Sunnfjord kommune i millioner kroner 2018

Tabellen over viser hvordan de sammenslåtte kommunene bidrar til det samlede kostnadsnivået i Sunnfjord. Hvis Sunnfjord velger å drive alle tjenester på samme måten som Førde, vil utgiftene synke med 68 millioner kroner. I motsatt ende, hvis Sunnfjord velger å drive på samme måte som Naustdal, vil utgiftene øke med 122 millioner kroner.

Førde er ikke billigst i alle tjenester. Vi ser at alle fire kommunene er billigst i én eller flere tjenester. Alle fire har noe å lære de andre om effektiv drift. Det er viktig å dra nytte av denne kunnskapen når den nye kommunen skal skrus sammen.

Hvis nye Sunnfjord kommune velger den billigste løsningen i hver tjeneste fra de gamle kommunene, vil utgiftene synke med 190 millioner kroner. Velger kommunen derimot den dyreste av dagens løsninger, vil utgiftene øke med 324 millioner kroner, se figuren under.

Innsparingspotensialet målt mot de gamle kommunene											
Tjeneste	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Billigste kommune	Dyreste kommune	Innsparing med billigste løsning	Ekstra utgift med dyreste løsning			
Administrasjon	29	- 20	- 43	- 33	Førde	Naustdal	29	43			
Grunnskole	20	- 45	- 39	- 2	Førde	Gaular	20	45			
Barnehage	- 5	13	- 11	18	Jølster	Naustdal	18	11			
Pleie og omsorg	9	46	23	- 104	Gaular	Jølster	46	104			
Barnevern	5	- 26	- 17	14	Jølster	Gaular	14	26			
Helse	- 4	6	2	4	Gaular	Førde	6	4			
Sosial	3	- 3	- 15	0	Førde	Naustdal	3	15			
Kultur	- 8	17	8	11	Gaular	Førde	17	8			
Plan	2	- 8	0	- 1	Førde	Gaular	2	8			
Kirke	5	- 15	- 5	- 0	Førde	Gaular	5	15			
Brann	1	1	5	- 8	Naustdal	Jølster	5	8			
Samferdsel	6	- 2	- 11	- 14	Førde	Jølster	6	14			
Næring	1	- 7	- 13	14	Jølster	Naustdal	14	13			
Bolig	5	- 10	- 5	- 6	Førde	Gaular	5	10			
Sum	68	- 52	- 122	- 106			190	324			

Figur 12 Innsparingspotensial for nye Sunnfjord kommune i millioner kroner

6 Demografi

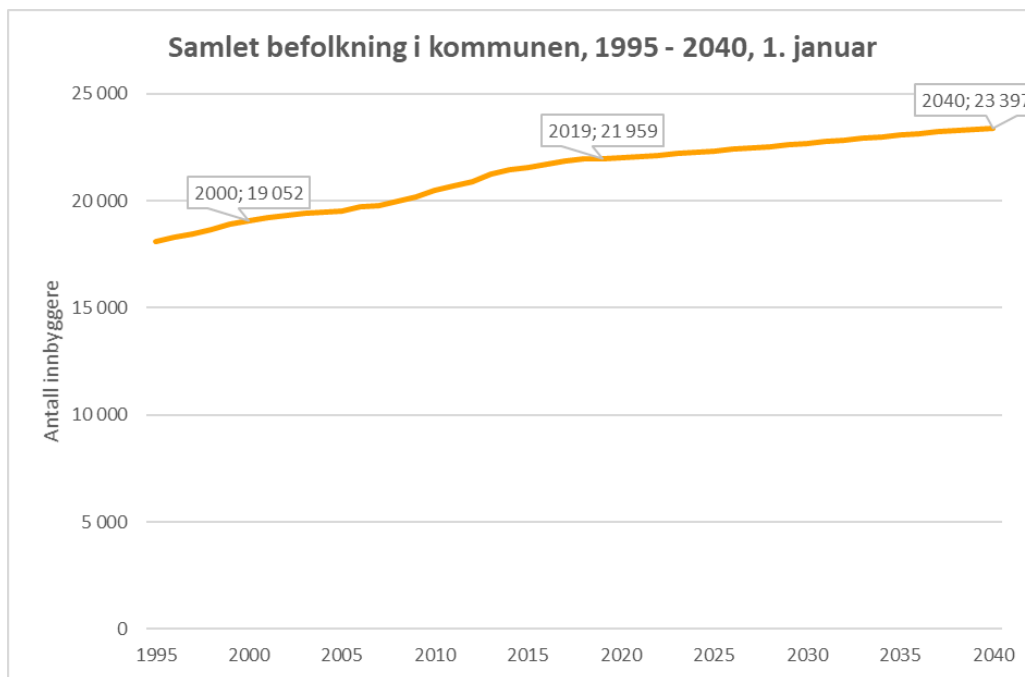
De fleste av kommunens tjenester vil endres ved endringer i demografi. Kommunens utgiftsbehov er for alle tjenestene knyttet til en eller annen aldersgruppe i befolkningen. De store barnekullene fra etterkrigstiden er i ferd med å bli pensjonister og «eldrebølgen» har startet. Vi trekker frem noen eksempler på befolkningsfremskrivninger for befolkningen for å belyse behovene i de ulike tjenestene. Datagrunnlaget er SSBs befolkningsstatistikk fra 1.1.2019 og befolkningsfremskrivninger publisert i juni 2018 som er de siste tilgjengelige fremskrivningene. Det tas ikke høyde for planlagt vekst i form av reguleringsplaner eller andre planer kommunen måtte ha for å øke befolkningen. Innbyggertallet per 1.1.2019 i den nye kommunen er 21.959 innbyggere.

6.1 Demografisk utvikling

Figurene som følger viser registrert utvikling for perioden 1995–2019 og fremskrevet utvikling for perioden 2019–2040. Denne fremskrivningen bygger på en videreføring av registrerte trender for flytting og for dødelighet og fruktbarhet.

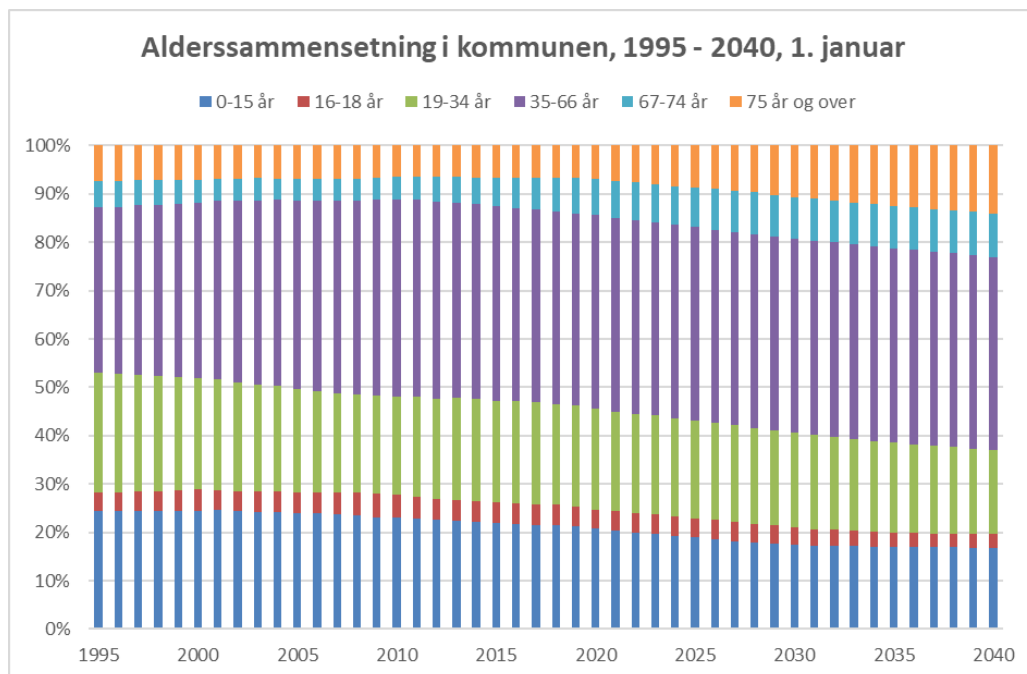
Flyttingen til kommunen er blant annet avhengig av antall boliger som blir bygget. Fremskrivningen til SSB omfatter ingen analyse av fremtidig boligbygging eller hvordan boligbyggingen påvirker flyttingen for ulike aldersgrupper. En økning i boligbyggingen vil kunne gi høyere innflytting enn i fremskrivningen til SSB.

Resultatene for Sunnfjord er vist i figuren under.

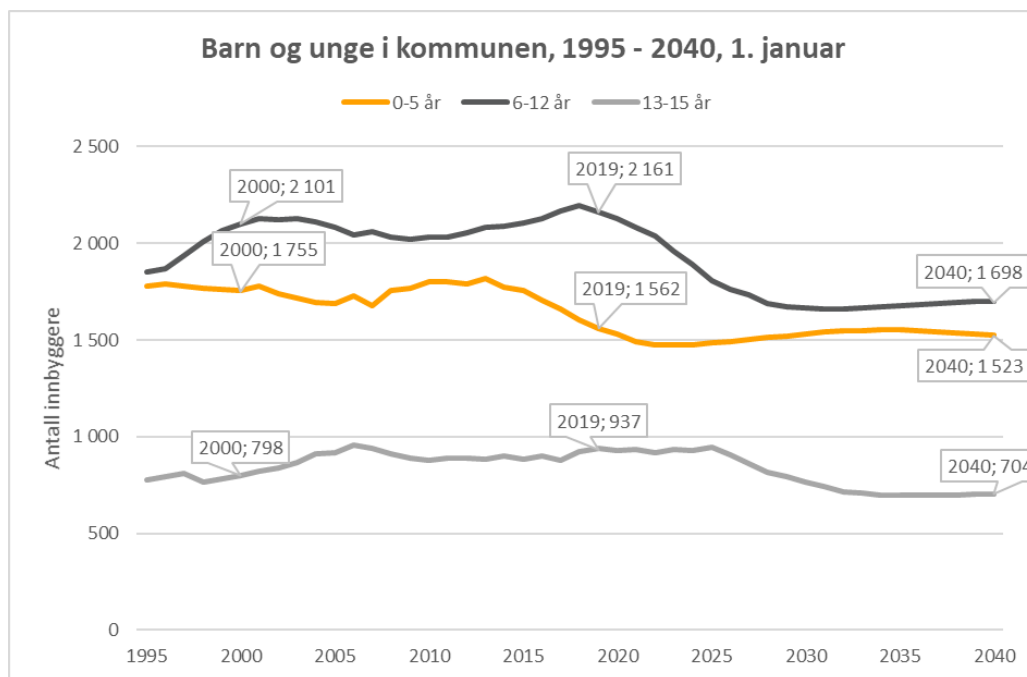

Figur 13 Antall personer i Sunnfjord 1995–2040. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2020–2040. Kilde: Alternativ MMMM til SSB

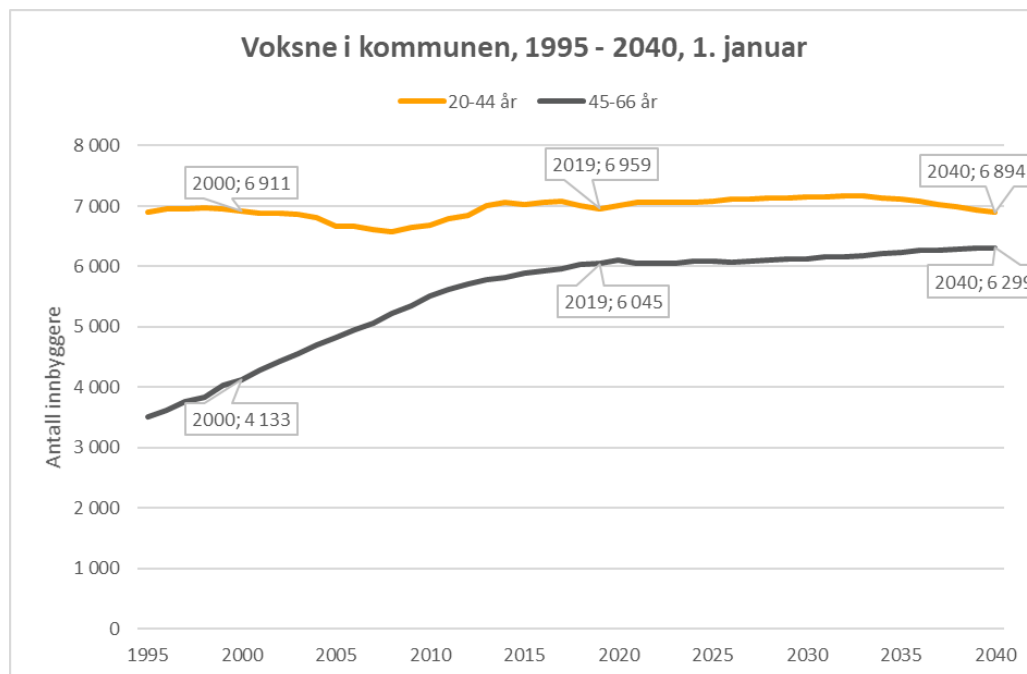
Prognosen for Sunnfjord viser en befolkningsvekst. I de neste 10 årene vil kommunen vokse med ca. 700 innbyggere, til 22.700, dersom prognosen treffer. Dette vil få konsekvenser for tjenestetilbudet til kommunen. Samtidig som antallet innbyggere øker, vil også alderssammensetningen endre seg.

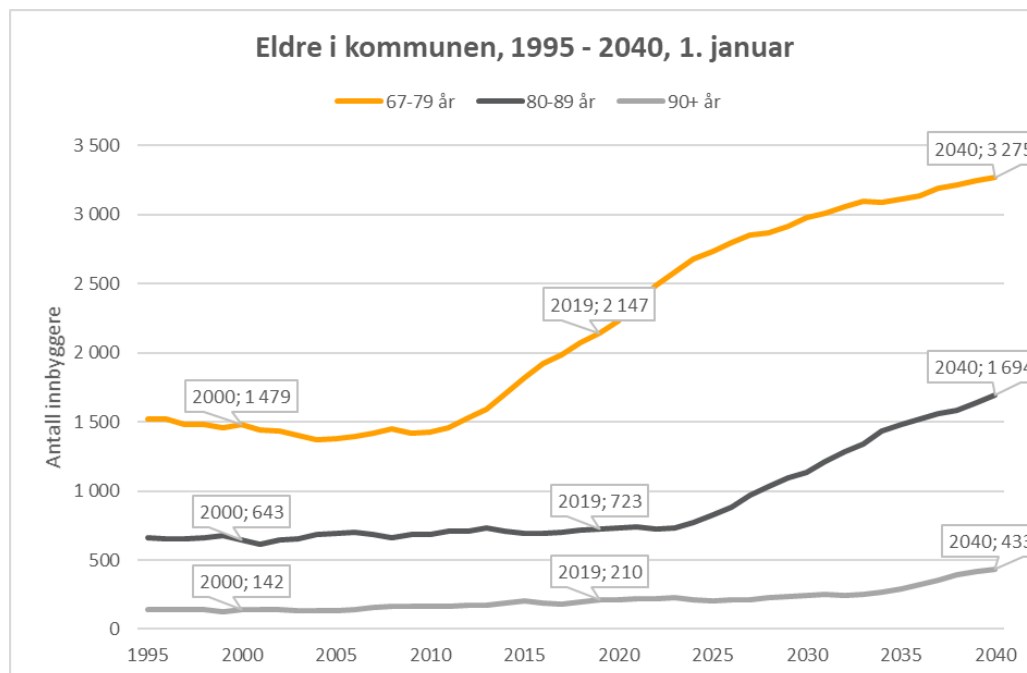
Figur 14 Andelen av befolkningen totalt i Sunnfjord. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040. Kilde: Alternativ MMMM til SSB

Figur 15 Barn og unge fra 0-15 år i Sunnfjord. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040. Kilde: Alternativ MMMM til SSB

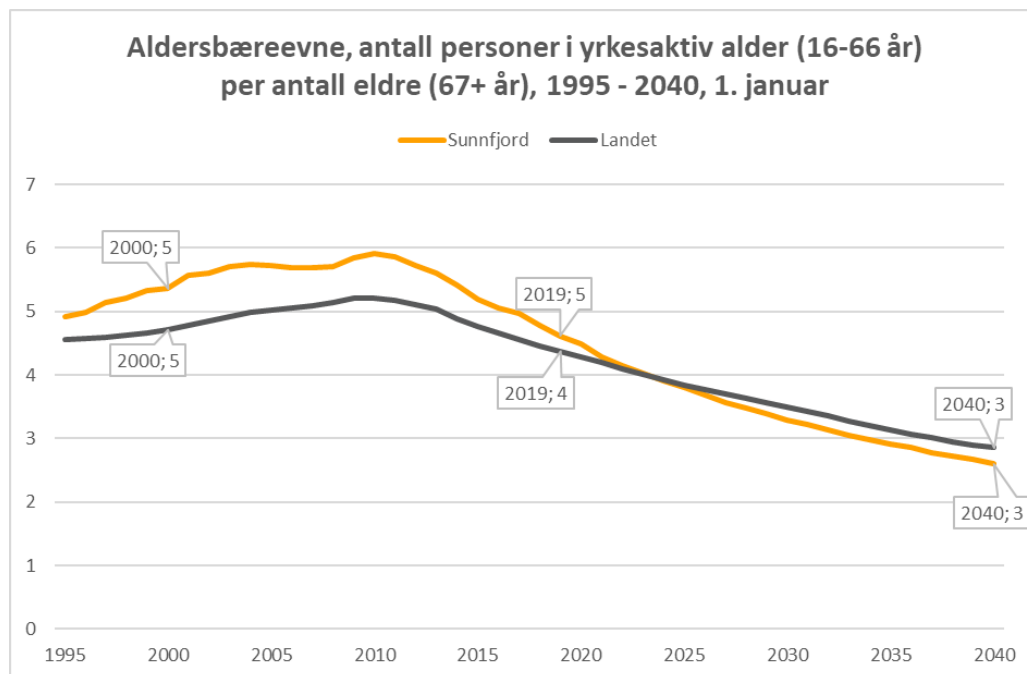

Figur 16 Voksne i alderen 20-66 år i Sunnfjord. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040. Kilde: Alternativ MMMM til SSB

Figur 17 Utviklingen i de tre eldste aldersgruppene i Sunnfjord kommune. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040. Kilde: Alternativ MMMM til SSB

I årene frem til 2040 er det den eldre befolkningen som øker mest i antall. Dette utfordrer pleie- og omsorgstjenesten. Det vil være færre personer i yrkesaktiv alder til å ta vare på de eldre personene både i Sunnfjord og i hele landet. Dette blir en stor nasjonal utfordring.

Figur 18 Aldersbæreevne. Kilde: SSB bearbejdet av Agenda Kaupang. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040.

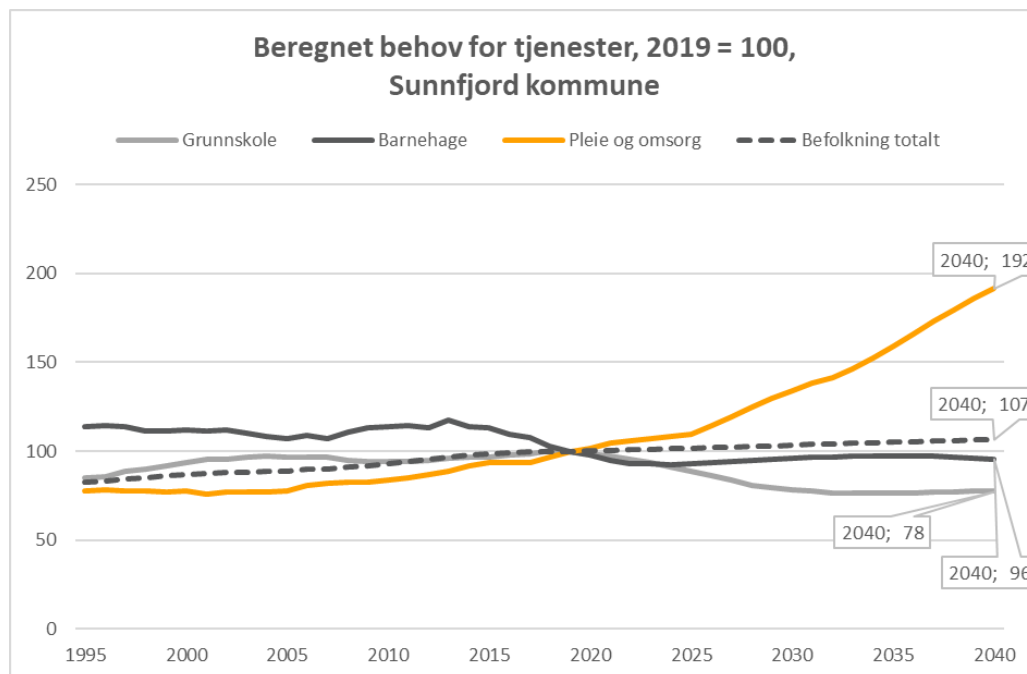
6.2 Fremtidig behov for tjenester

I dette kapitlet blir økonomiske effekter for kommunen nærmere beskrevet. Beskrivelsen tar utgangspunkt i utviklingen i antall eldre i kommunen som er av sentral betydning for behovet for tjenester innen pleie og omsorg.

Det er foretatt en grov beregning av fremtidig behov for kommunale tjenester i Sunnfjord kommune. Beregningene tar utgangspunkt i utviklingen av befolkningen i ulike aldersgrupper, og sammenhengen mellom demografi og behov slik det er beskrevet av de demografiske kriteriene i det statlige inntektssystemet.

Beregningene er et uttrykk for hvordan behovet endrer seg dersom man legger dagens standard til grunn og bare gjør endringer som følge av endringer i befolkningen. Inntektssystemet til kommunene er i endring og i praksis vil utviklingen av de økonomiske rammene også inneholde andre forhold enn demografi. Likevel er demografi pr. i dag den mest sentrale komponenten, og det vil være nyttig med en oversikt over hvor mye denne komponenten alene betyr.

For hver av delsektorene grunnskole, barnehage, pleie og omsorg og befolkningen samlet, er det laget en indeks hvor nivået i 2019 er satt til 100. Det betyr at figuren nedenfor gir uttrykk for endringer i det demografiske behovet sammenliknet med 2019. Behovet i årene fremover er beregnet ved hjelp av de demografiske kriteriene i det statlige inntektssystemet.

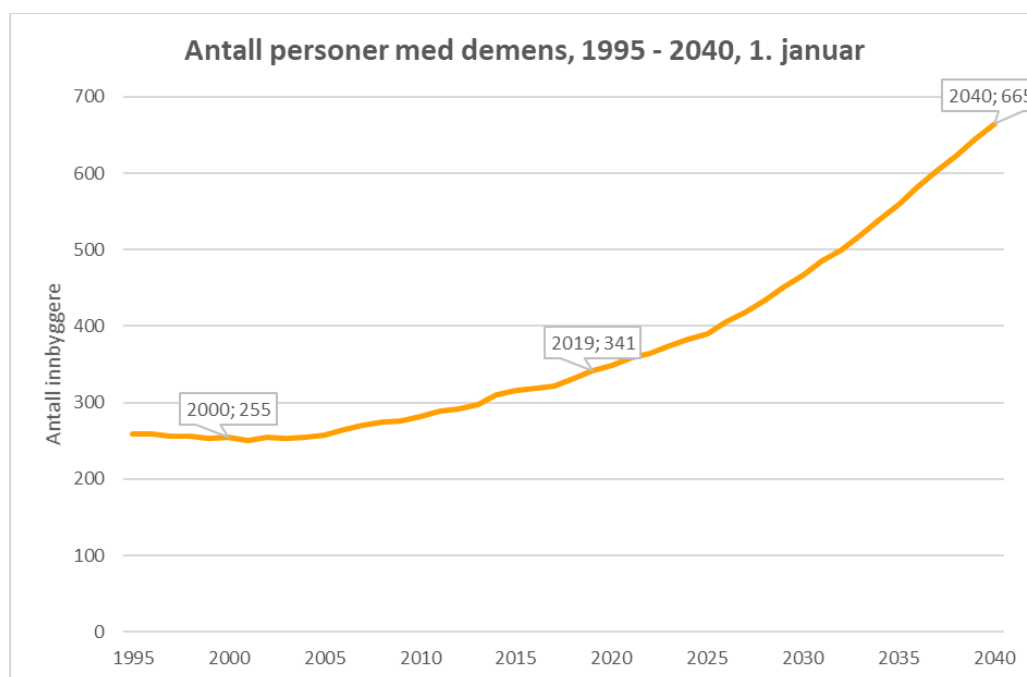

Figur 19 Beregnet behov for tre utvalgte tjenestesektorer (2019=100) i Sunnfjord kommune.

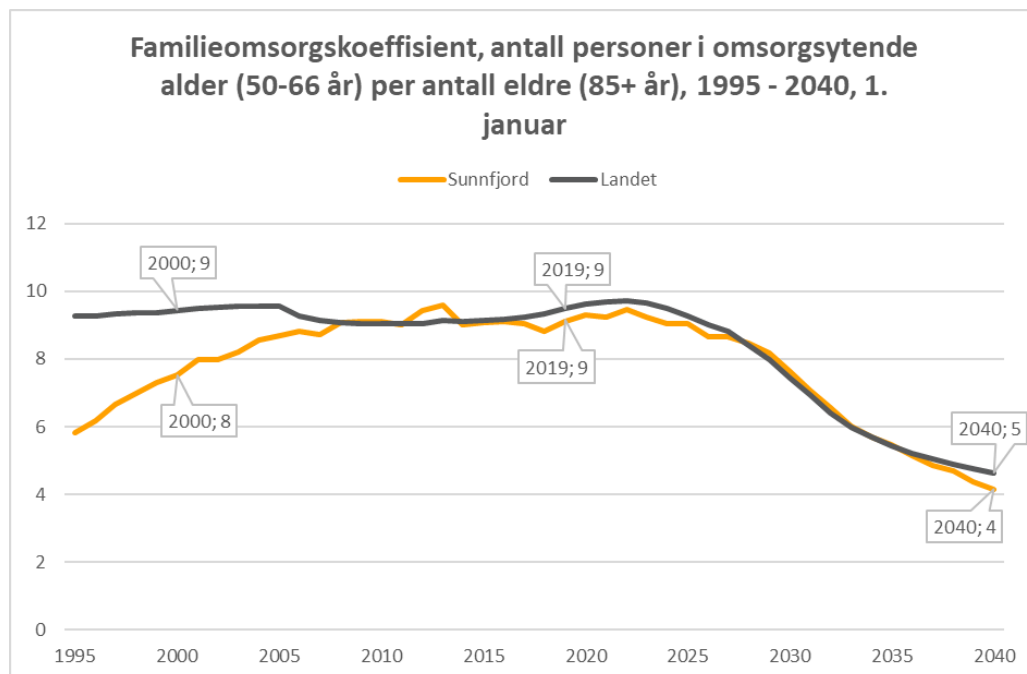
Det er store forskjeller i hvor mye behovet for ulike tjenester vokser frem til 2040. Veksten er klart størst for pleie- og omsorgstjenester med en økning av behovet på 92 prosent frem til 2040. Den årlige veksten for disse tjenestene starter allerede fra 2019. Innen de øvrige delsektorene er det forventet en nedgang.

Fremskrivningen som er skissert i figuren baserer seg på historiske tall og forventet utvikling i alderssammensetning og befolkning i kommunen. Erfaringen er at behovet for skoler og barnehager er noe mer komplisert å estimere enn behovet for pleie og omsorg. Dette henger sammen med større usikkerhet knyttet til ut-/innflytting i yngre alder og familier med barn enn flyttemønsteret til den eldre befolkningen.

Kommunens økonomiske planlegging bør ta hensyn til utviklingen i tjenestebehovet, og at behovet utvikler seg ulikt for de ulike tjenestene. De øvrige tjenestene er «avhengige» av at pleie og omsorg løser sine oppgaver på en effektiv måte, ettersom behovet for pleie- og omsorgstjenester er forventet å øke så kraftig. Figuren nedenfor viser anslag personer med demens i perioden fra 1995 til 2040 basert på forekomsten i Prince-studien fra 2013. Utviklingen av antall eldre er av særlig betydning for denne prognosen.

Figur 20 Anslag personer med demens fra 1995 til 2040 basert på forekomsten i Prince-studien fra 2013

Figur 21 Familieomsorgskoeffisient. Kilde: SSB bearbejdet av Agenda Kaupang. Registrert utvikling 1995–2019 og fremskrevet utvikling 2019–2040.

7 Grunnskole

Grunnskole omfatter funksjonene 202 undervisning, 213 voksenopplæring (VO), 215 skolefritidstilbud (SFO), 222 skolelokaler og 223 skoleskyss. Sunnfjord har et utgiftsbehov for grunnskole på 120 prosent av landsgjennomsnittet. Behovet er høyere enn landsgjennomsnittet på grunn av flere barn i skolealder. Netto utgift i 2018 var omtrent 373 millioner kroner.

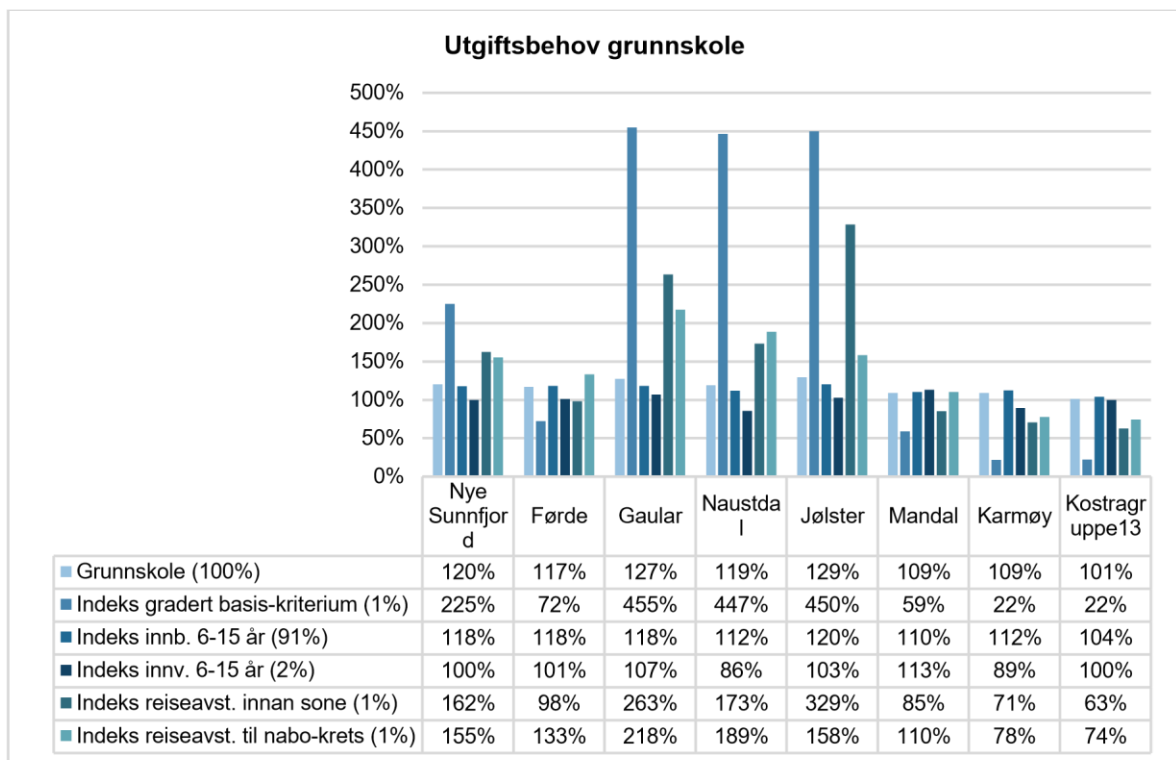
Behovskorrigerte samlede utgifter til grunnskole var 11 millioner kroner høyere i Sunnfjord enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018. Regnskapet er korrigert for elever i private skoler (lagt til det samme beløpet som trekkes i rammetilskudd, 0 mill. kroner).

De funksjonene innen grunnskole som drives med høyere kostnader enn kommunegruppen er undervisning (7 mill. kroner), SFO (1 mill. kroner), skolelokaler (6 mill. kroner) og skoleskyss (2 mill. kroner). Utgifter til voksenopplæring er 5 mill. kroner lavere enn kommunegruppen.

Sunnfjord har mindre skoler enn gjennomsnittet i gruppen, hvilket vanligvis gjør skoledriften dyrere. Elevkostnaden står i forhold til den valgte skolestrukturen, men høy lærertetthet medfører en høyere utgift per elev sammenlignet med kommunegruppen. Det er høy dekningsgrad i SFO, samt flere elever med skoleskyss. Av de sammenslåtte kommunene har alle, med unntak av Førde, større utgifter til grunnskole enn Sunnfjord. Mandal driver grunnskolen 11 millioner kroner billigere enn Sunnfjord. Mandal har større skoler enn Sunnfjord.

7.1 Utgiftsbehovet

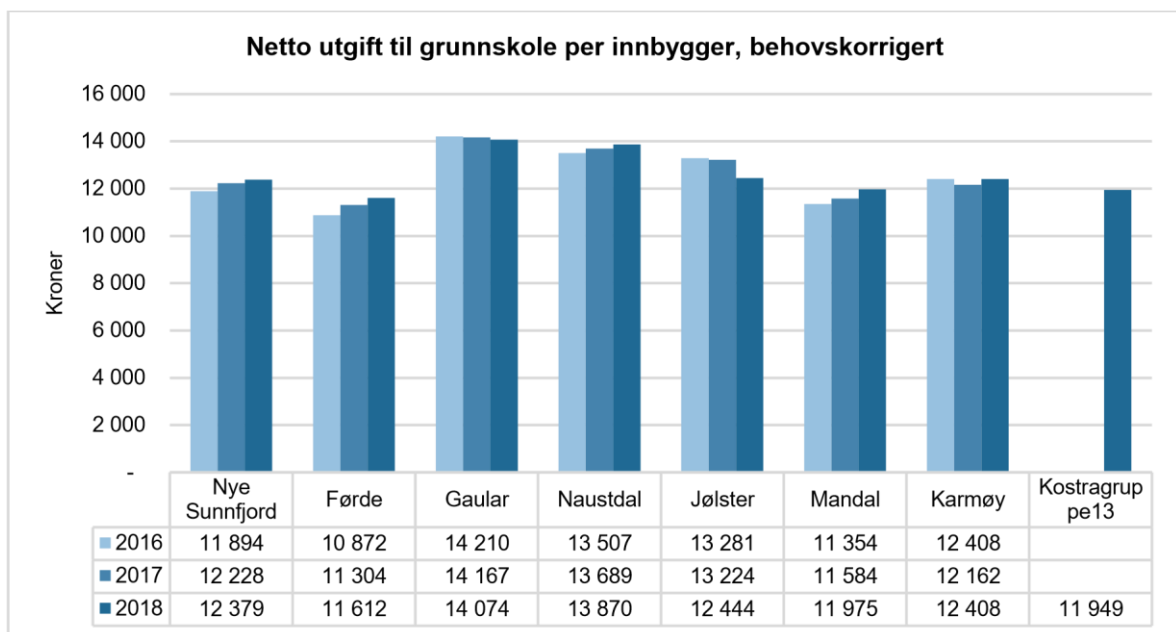
Behovet for grunnskole er beregnet til 120 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord flere barn i målgruppen, smådriftsulempen og større avstander. Kommunegruppen og de to sammenligningskommunene har et lavere utgiftsbehov enn Sunnfjord.

Figur 22 Utgiftsbehov grunnskole 2019. Kilde: KMD

7.2 Netto utgift til grunnskole

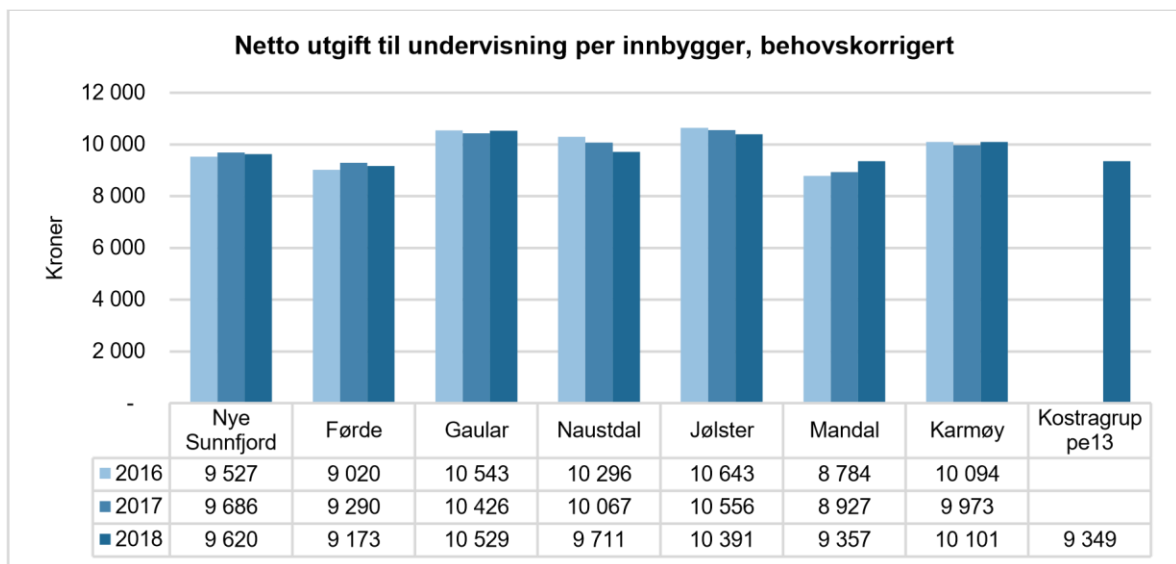
Samlede behovskorrigerte netto utgifter til grunnskole var ca. 12.500 kroner per innbygger i 2018. Det er omtrent 500 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 11 millioner kroner. Utgiftene til grunnskole er økt med 500 kroner de siste tre årene. Kostnadsnivået i Mandal er omtrent 11 millioner kroner billigere enn Sunnfjord. Av de sammenslåtte kommunene er kostnadsnivået i Førde omtrent 20 millioner kroner lavere.

Figur 23 Netto utgift grunnskole per innbygger, behovskorrigert

7.3 Netto utgift til 202 undervisning per innbygger

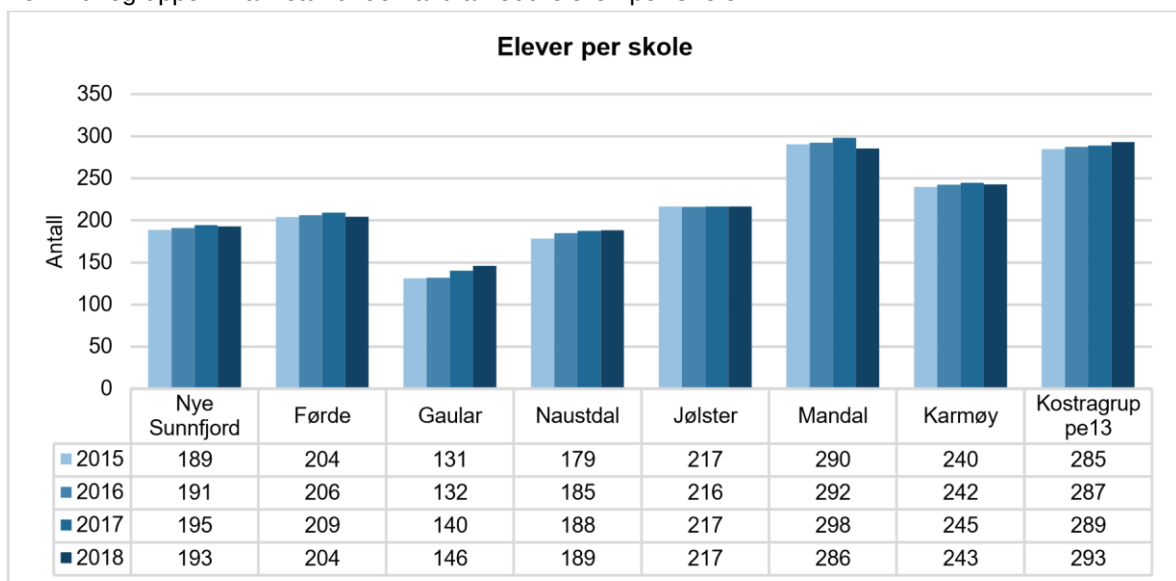
Funksjon 202 undervisning er den viktigste tjenesten i grunnskolen. Behovskorrigerte netto utgifter per innbygger i Sunnfjord var omtrent 10.000 kroner i 2018. Det er omtrent 500 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 7 millioner kroner. Utgiftene til undervisning er økt med 100 kroner per innbygger de siste tre årene. Førde bruker omtrent 500 kroner mindre per innbygger. Forskjellen utgjør ca. 12 millioner kroner.

Figur 24 Netto utgift til 202 undervisning per innbygger, behovskorrigert

7.4 Elever per skole

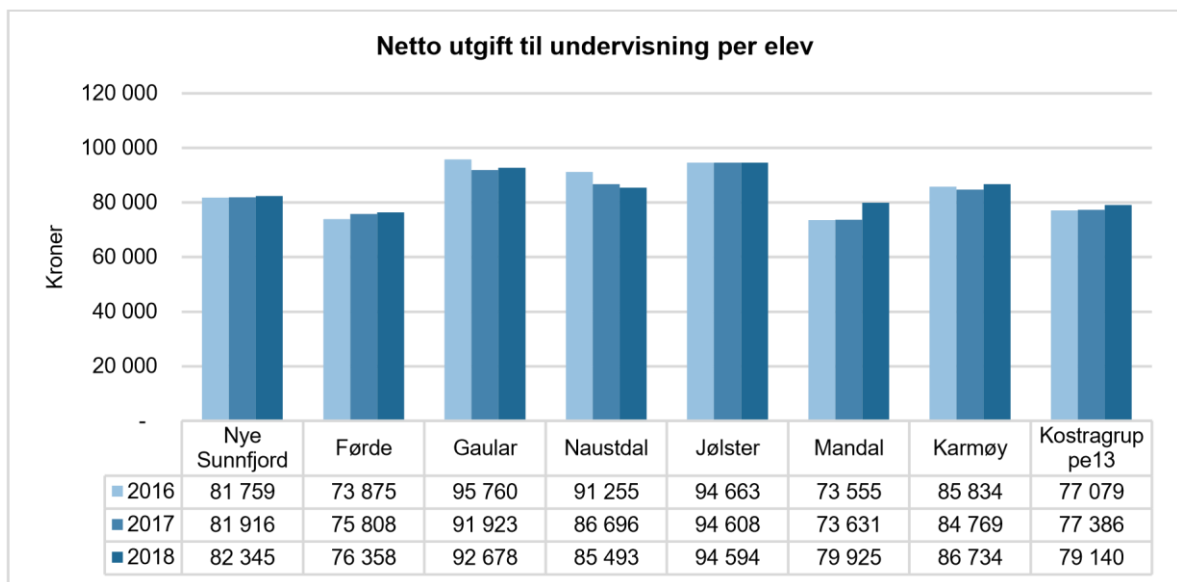
Skolestørrelsen er den viktigste kostnadsdriveren i grunnskolen. Store skoler gir vanligvis lavere utgifter til grunnskole per elev. Det er i gjennomsnitt 193 elever per skole i Sunnfjord. Det er 100 elever færre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Skolene har fått 4 elever flere de siste fire årene. I kommunegruppen er skolestørrelsen økt med 8 elever. Med unntak av Gaular og Naustdal, har alle de sammenslåtte og sammenligningskommunene større skoler enn Sunnfjord. Både Mandal og kommunegruppen har rett i underkant av 300 elever per skole.

Figur 25 Elever per skole. Kilde: KOSTRA

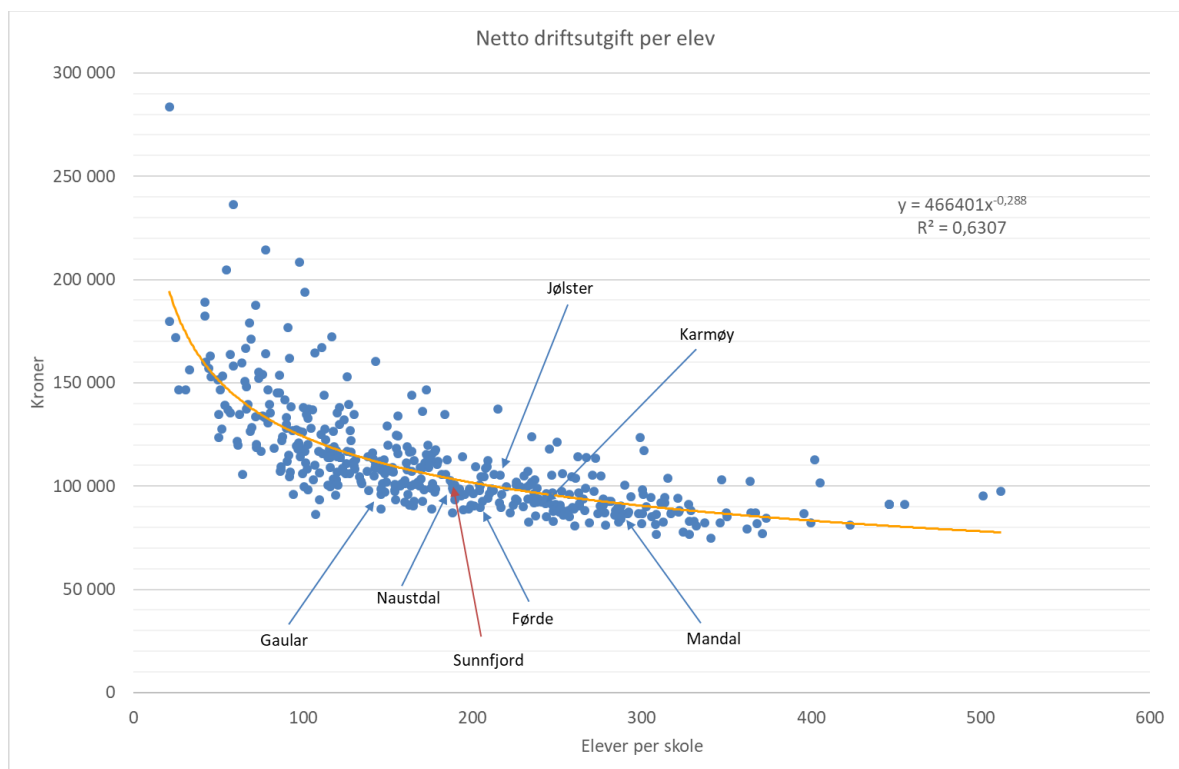
7.5 Netto utgift til 202 undervisning per elev

Netto driftsutgifter til 202 undervisning per elev viser hva det koster å skaffe en kommunal elevplass. Elevkostnaden bør stå i et visst forhold til skolestørrelsen. Elevkostnaden var omtrent 82.000 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er ca. 3.000 kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Utgiften har økt med 500 kroner de siste tre årene. I kommunegruppen har utgiften steget med 2.000 kroner i denne perioden.

Figur 26 Netto utgift til 202 undervisning per elev. Kilde: KOSTRA

Utgiftene per elev i Sunnfjord bør stå i forhold til den valgte skolestrukturen. Figuren under viser netto utgift per elev (med arbeidsgiveravgift) og skolestørrelse i alle norske kommuner i 2018. Sunnfjord brukte 95.000 kroner per elev og hadde 193 elever i gjennomsnitt per skole. Elevprisen er ca. 5.000 kroner under forventningsverdien (den oransje linjen).

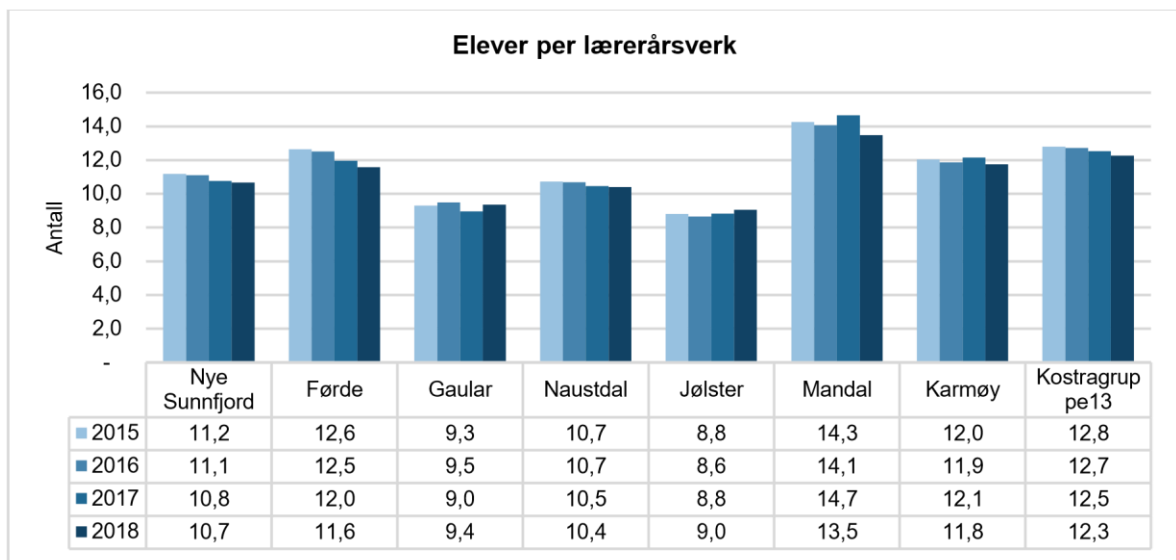

Figur 27 Skolestørrelse og netto utgift til 202 undervisning per elev 2018. Kilde: KOSTRA

Av sammenligningskommunene ser vi at Karmøy ligger omtrent på forventningslinjen, mens Mandal ligger under. Førde, Gaular og Naustdal ligger alle under forventningsverdien, mens Jølster ligger over.

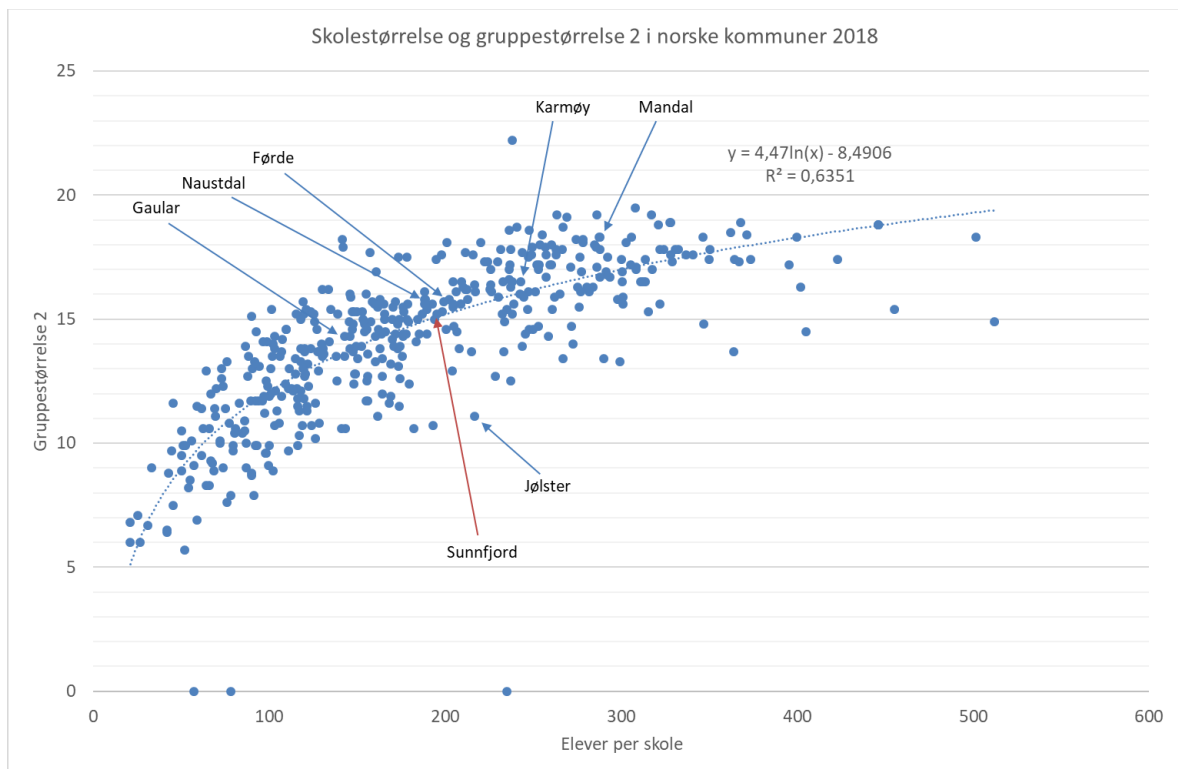
7.6 Elever per lærer

Høye undervisningskostnader kan komme av små klasser og/eller mye spesialundervisning. Gruppestørrelse i grunnskolen uttrykker hvor mange elever det er per lærerårsverk. Dette er et viktig uttrykk for produktivitet i grunnskolen. I Sunnfjord var det 10,7 elever per lærerårsverk i 2018. Det er 1,6 færre elever enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Det er blitt 0,5 elev mindre per lærer de siste årene.

Figur 28 Elever per lærerårsverk. Kilde: KOSTRA

Et annet mål for lærertetthet er gruppestørrelse 2. Det vil si antall elever per lærer i ordinær undervisning (ikke spesialundervisning, ledelse eller bruk av lærere utenom undervisning). Den neste figuren viser gruppestørrelse 2 og skolestørrelse i alle norske kommuner. I Sunnfjord er det 15 elever per lærer i ordinær undervisning. Det er 2,5 elever mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

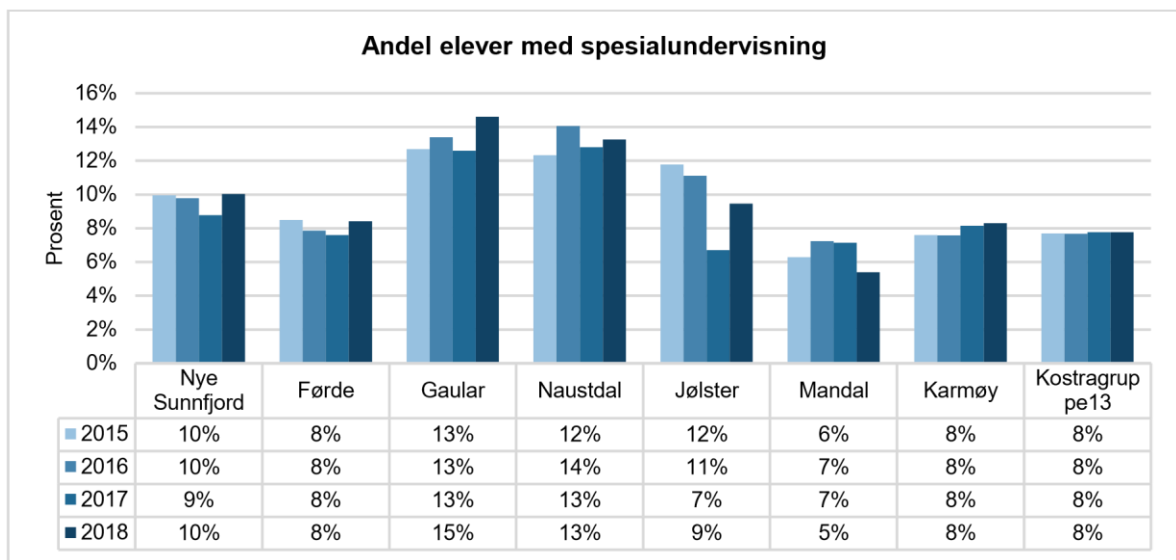
Figur 29 Gruppestørrelse 2 i kommunale grunnskoler 2018. Kilde: KOSTRA

Grafen over viser at Sunnfjord har en lærertetthet som forventet basert på skolestørrelsen. Av sammenligningskommunene ser vi at både Mandal og Karmøy ligger over forventningslinjen. Av de sammenslåtte kommunene har Førde, Gaular og Naustdal flere elever per lærer enn skolestørrelsen tilsier. Jølster ligger vesentlig under forventningsverdien.

7.7 Andel elever med spesialundervisning

Omfanget av spesialundervisning kan være med å drive opp kostnadsnivået i grunnskolen. Spesialundervisningen utgjør gjerne 20 prosent av de samlede timene til undervisning.

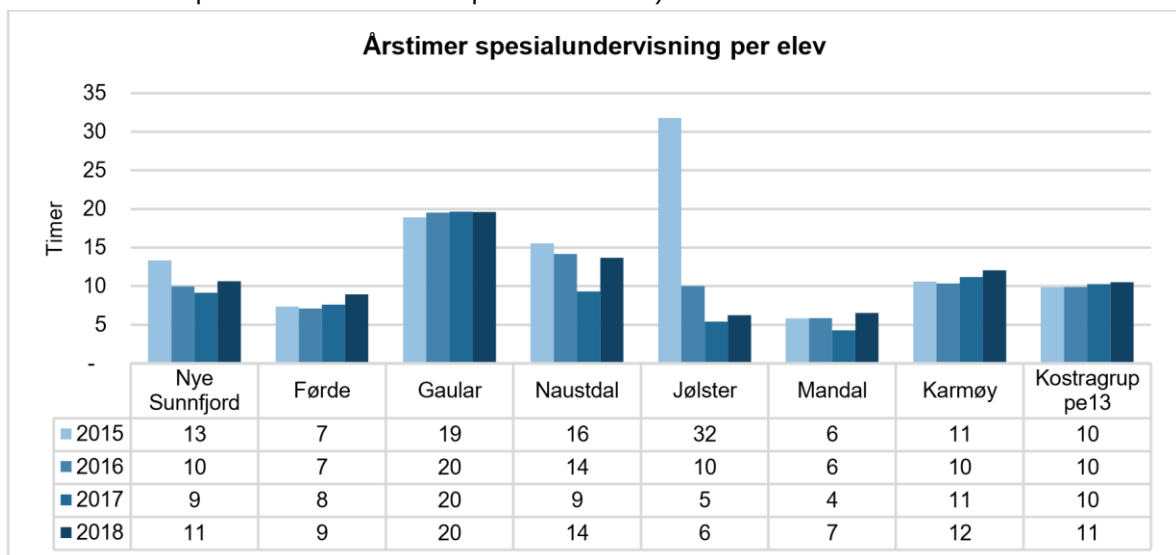
I Sunnfjord får 10 prosent av elevene spesialundervisning. Andelen elever med spesialundervisning er 2 prosent høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Mandal skiller seg ut med lite spesialundervisning.

Figur 30 Andel elever med spesialundervisning i norske grunnskoler. Kilde: KOSTRA

7.8 Årstimer spesialundervisning per elev

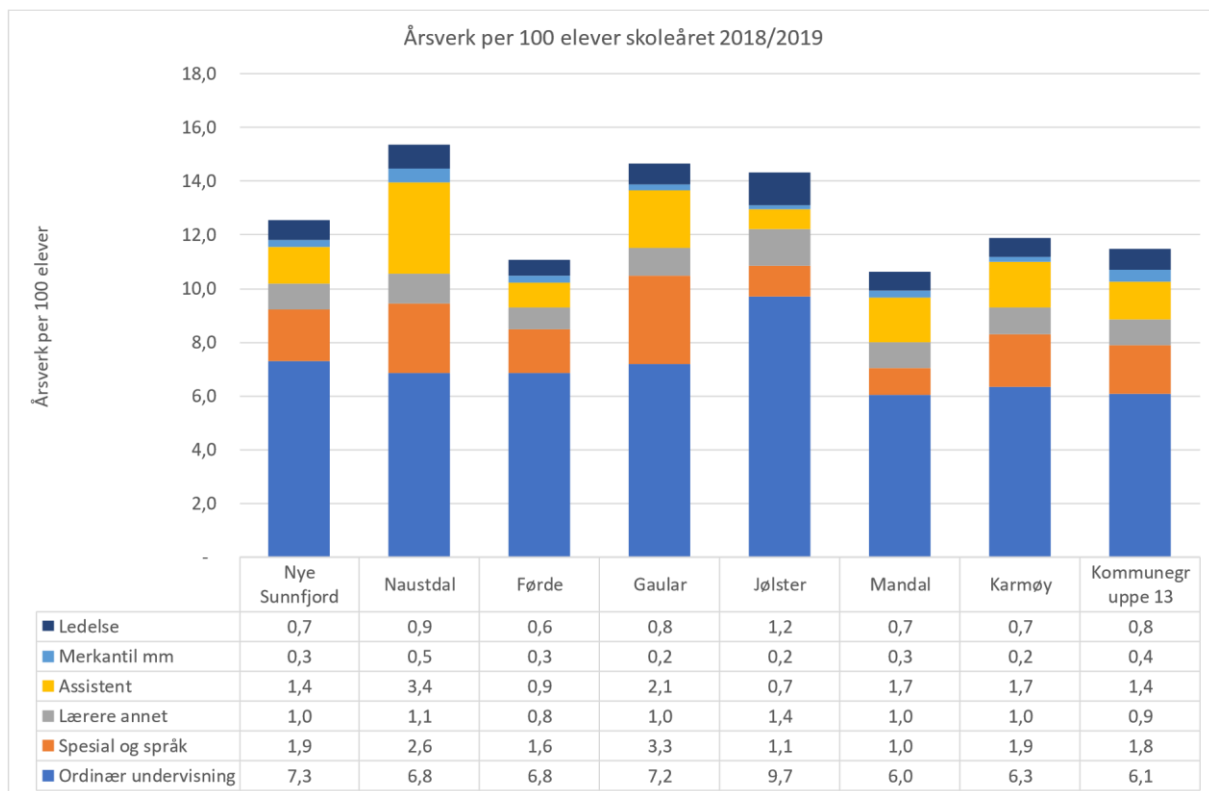
Sunnfjord brukte 11 årstimer spesialundervisning per elev i den kommunale grunnskolen. Det er like mange timer som gjennomsnittet i kommunegruppen. Av de sammenslåtte kommunene brukte Jølster 6 timer spesialundervisning per elev i grunnskolen i gjennomsnitt i 2018. Utgiftene i Sunnfjord vil gå ned med 15 millioner kroner dersom Jølster sin praksis videreføres i den nye kommunen (15.000 årstimer x timesprisen for en lærertime på 1.000 kroner).

Figur 31 Årstimer spesialundervisning per elev. Kilde: KOSTRA

7.9 Årsverk og årstimer i GSI

I tillegg til lærere er det ledere, assistenter og annet støttepersonell på skolene. Lærerne utgjør bare halvparten av årsverkene i skolen. Den samlede bemanningen ved skolene i nye Sunnfjord utgjør 388 årsverk på 3 088 elever. Det vil si 12,6 årsverk per 100 elever. Det er 1,1 årsverk mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 33 årsverk eller 23 millioner kroner.

Figur 32 Årsverk 100 elever i grunnskolen i skoleåret 2018-2019. Kilde: GSI

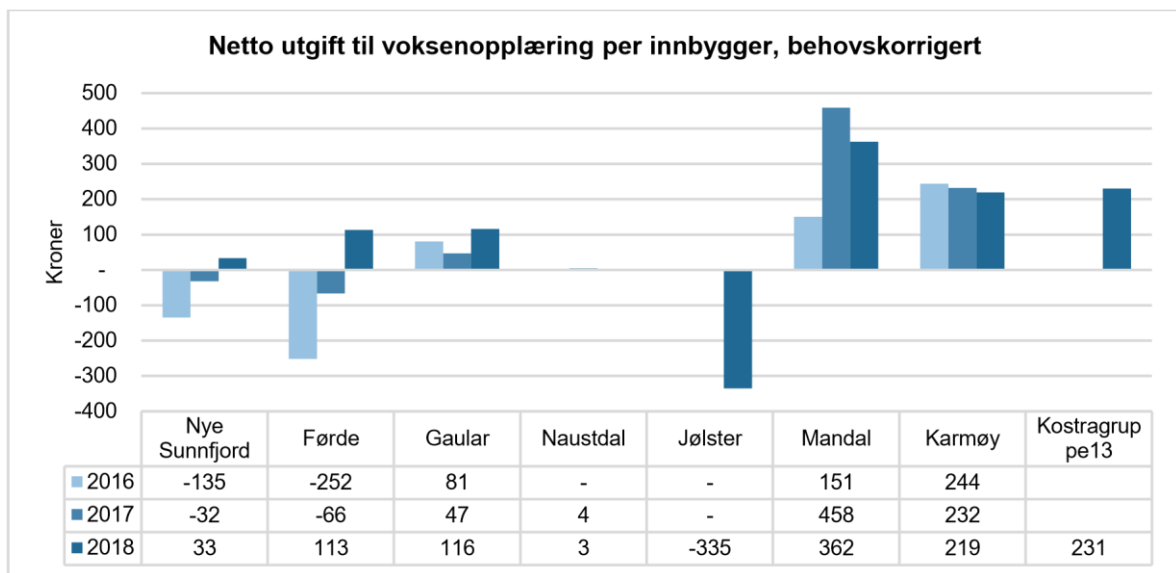
Det som skiller Sunnfjord fra andre kommuner, og som bidrar til å forklare de høye utgiftene til 202 undervisning, er antall årsverk til ordinær undervisning. Sunnfjord brukte 7,3 lærerårsverk per 100 elever i ordinær undervisning skoleåret 2018/19. Det er 1,2 årsverk mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Antall årsverk av andre typer personell er på nivå med kommunegruppen. Antall lærere per elev i ordinær undervisning avhenger veldig mye av skolestørrelsen. Mandal bruker bare 6 årsverk per 100 elever til ordinær undervisning.

7.10 Netto utgift til 213 voksenopplæring per innbygger

Voksenopplæringen har lite å gjøre med ordinær grunnskole. Kommunen er pålagt å gi grunnskole for voksne som ikke har fått tilstrekkelig undervisning i barndommen. Den viktigste oppgaven i de fleste kommuner er å undervise flyktninger og innvandrere i norsk.

Sunnfjord hadde en netto utgift på denne tjenesten på rundt 30 kroner per innbygger i 2018. Det er omtrent 200 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 5 millioner kroner. Utgiften er økt med omtrent 100 kroner per innbygger de siste tre årene.

Vanligvis er årsaken til høye netto utgifter i voksenopplæring feilført regnskap (integreringstilskudd), høye behov, urasjonell drift eller en liberal tolkning av reglene om voksenopplæring. Loven tolkes forskjellig fra kommune til kommune. Når tjenesten er billig, kan det skyldes lave behov, streng tolkning av regelverket eller overskudd i regnskapet for flyktningeundervisningen.

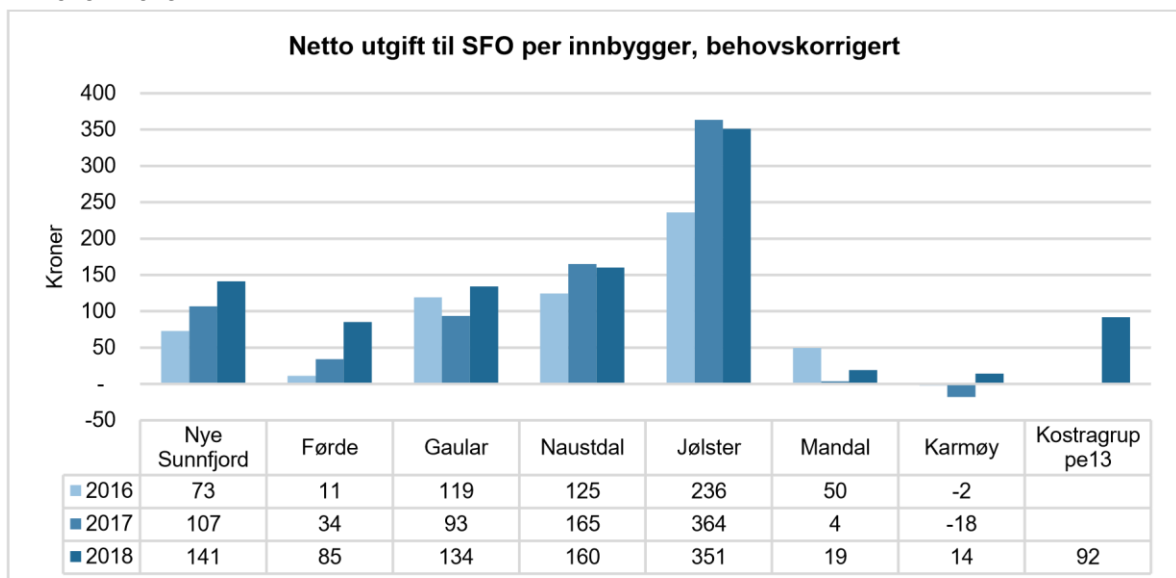

Figur 33 Netto utgift til funksjon 213 voksenopplæring per innbygger

7.11 Netto utgift til 215 SFO per innbygger

SFO kan etter opplæringsloven drives til selvkost (utenom ressurser til elever med spesielle behov). Netto utgift per innbygger utgjør 140 kroner i Sunnfjord etter korreksjon for behov. Det er omtrent 50 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 1 million kroner. Utgiftene til SFO er økt med i overkant av 50 kroner per innbygger de siste tre årene.

Karmøy har lavest utgifter til SFO. Med Karmøys kostnadsnivå ville utgiften blitt redusert med ca. 3 millioner kroner.

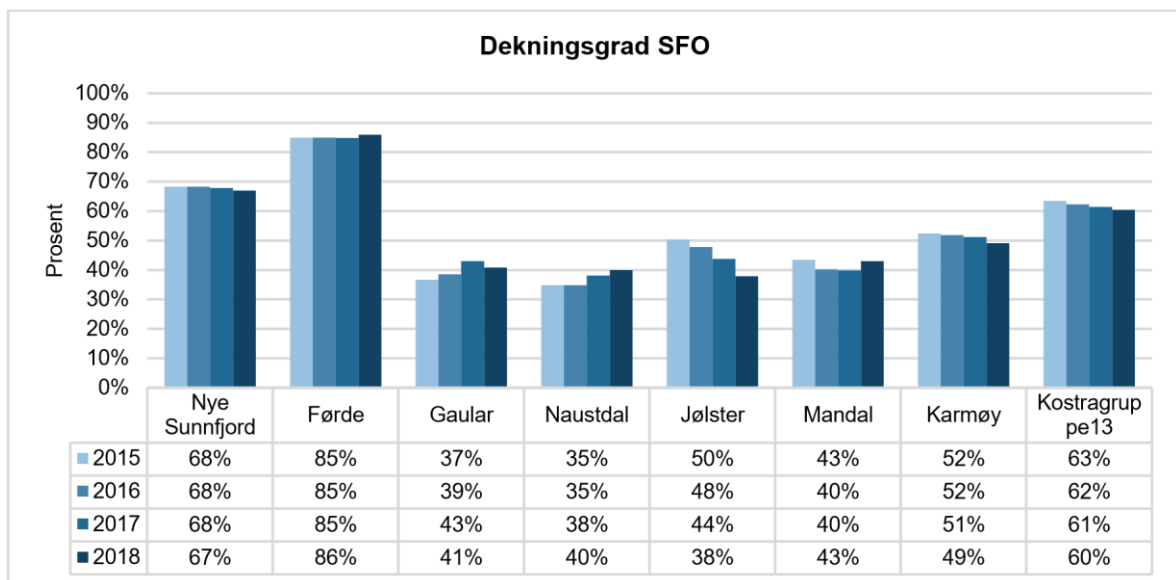

Figur 34 Netto utgift til funksjon 215 SFO per innbygger

7.12 Dekningsgrad SFO

Sunnfjord har 1 million kroner høyere netto utgifter til SFO enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Høye behovskorrigerte netto utgifter til SFO kan komme av høy dekningsgrad, høye driftsutgifter per bruker eller lav egenbetaling.

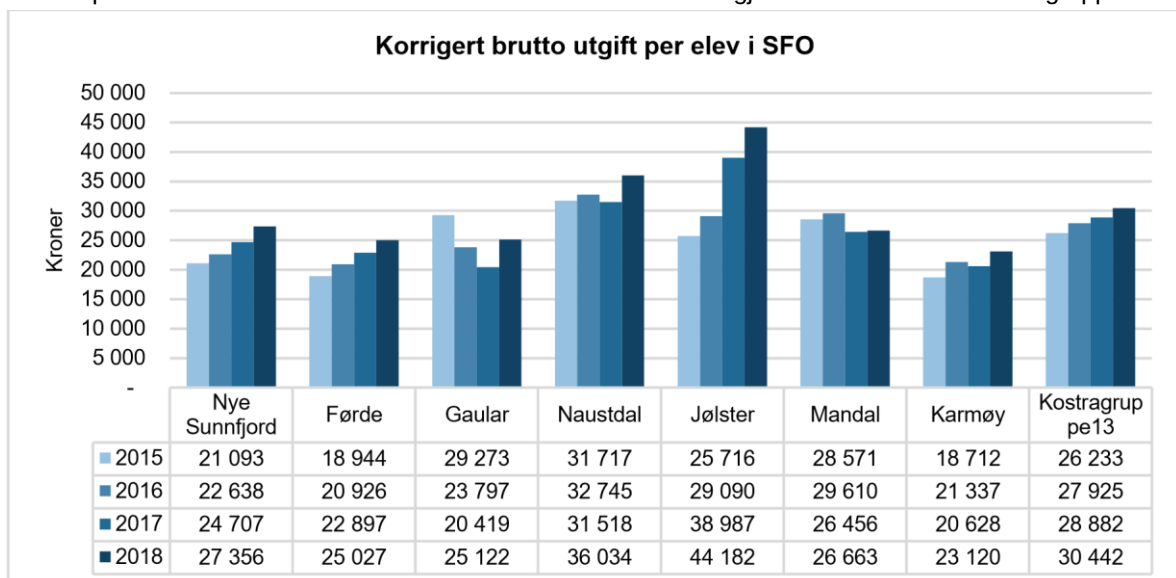
Dekningsgraden i Sunnfjord (67 prosent) er høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen (60 prosent). Av de sammenslåtte kommunene har Førde høyest dekningsgrad (86 prosent).

Figur 35 Andel elever i SFO i forhold til antall elever 1–4. klasse. Kilde: KOSTRA

7.13 Brutto utgift per elev i SFO

Brutto driftsutgifter viser hva det koster å produsere en kommunal SFO-plass. Sunnfjord brukte 27.000 kroner per elev i SFO i 2018. Det er 3.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

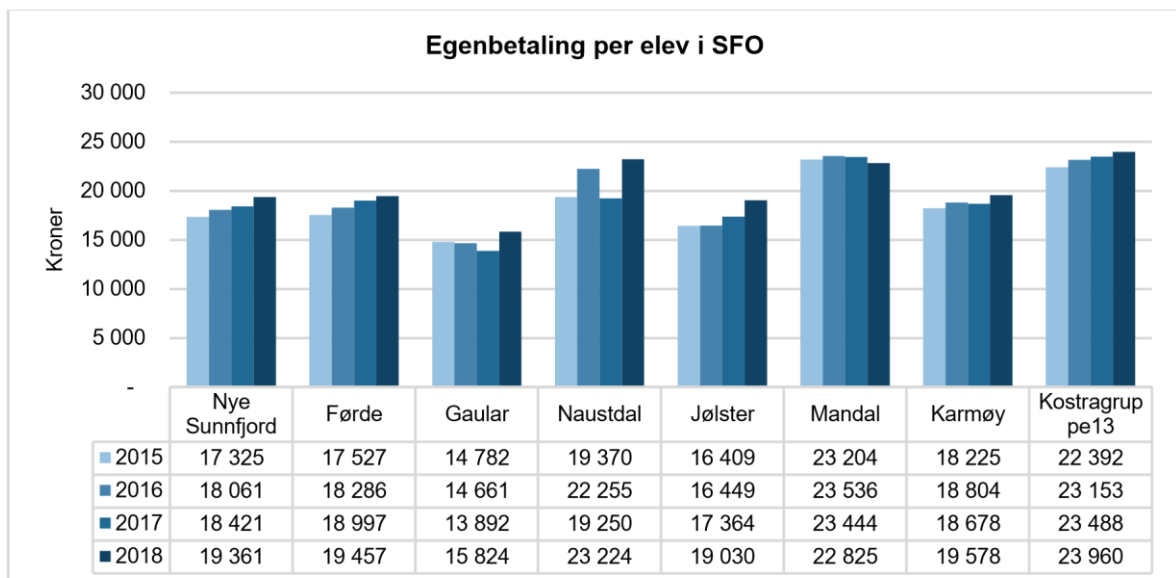

Figur 36 Korrigert brutto utgift per elev i SFO. Kilde: KOSTRA

7.14 Egenbetaling per elev i SFO

De høye netto utgiftene i SFO i Sunnfjord kan også skyldes lav egenbetaling. Egenbetalingen utgjør 19.000 kroner per deltaker i 2018. Det er 5.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Det er stor forskjell i inntekt per deltaker blant sammenligningsgrunnlaget. Kommunene kan sette satsene så høyt de vil, innenfor reglene om selvkost.

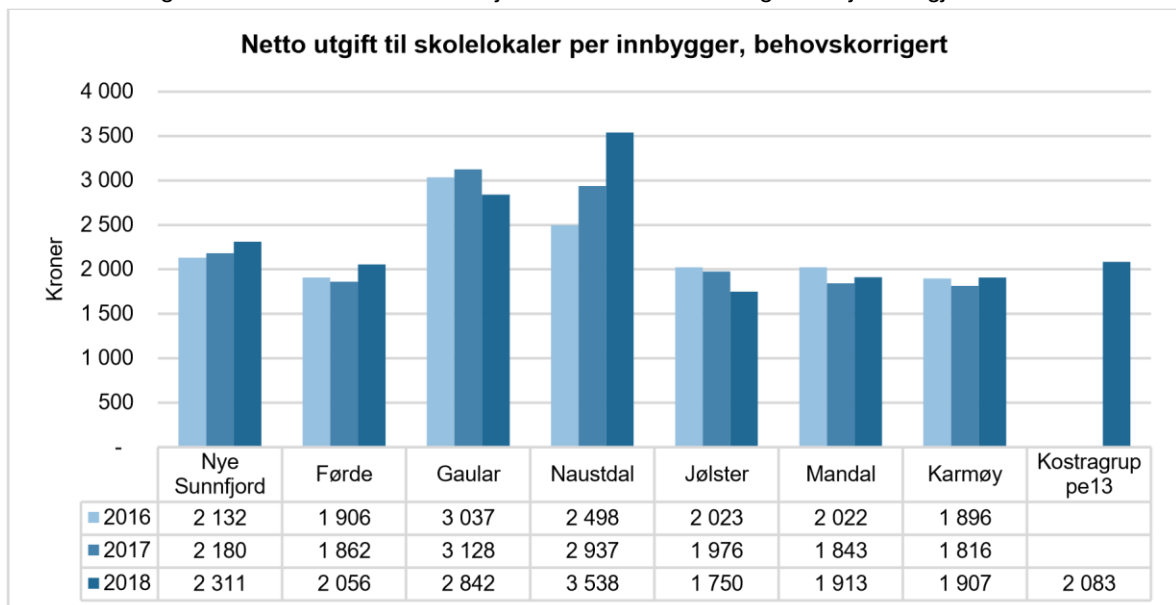

Figur 37 Egenbetaling per elev i SFO. Kilde: KOSTRA

Konklusjonen om SFO er at høye netto utgifter skyldes høy dekningsgrad og lav brukerbetaling per elev.

7.15 Netto utgift til 222 skolelokaler

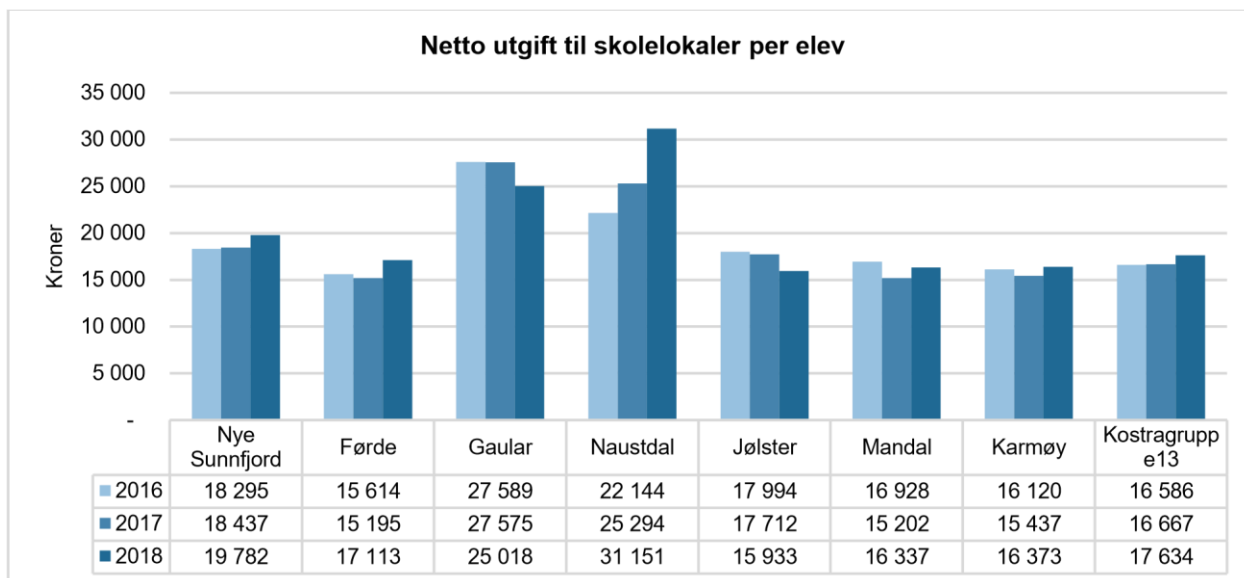
Netto utgifter til drift av skolelokaler var 2.300 kroner per innbygger i Sunnfjord i 2018. Det er ca. 200 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 6 millioner kroner. Jølster har de laveste utgiftene til skolelokaler. Forskjellen mellom Jølster og Sunnfjord utgjør 15 millioner kroner.

Figur 38 Netto utgift til 222 skolelokaler per innbygger, behovskorrigert

7.16 Netto utgift til 222 skolelokaler per elev

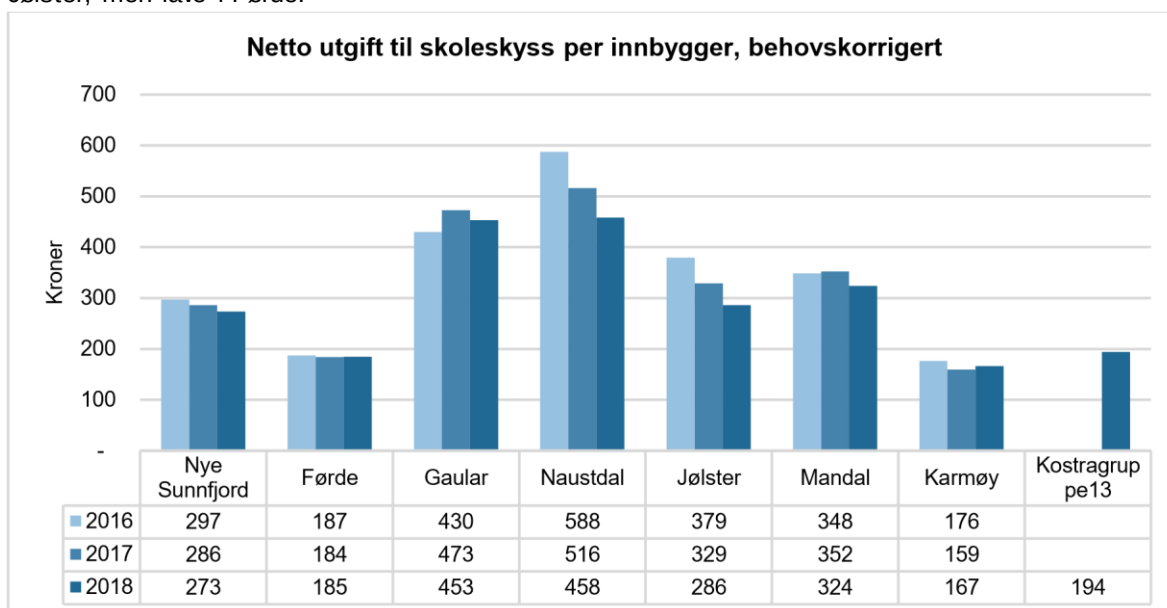
Netto utgifter til skolelokaler per elev er et mål for effektivitet i forvaltningen av skolelokaler. Høye utgifter kan skyldes stor arealbruk eller høye utgifter per kvm til drift av lokalene. Sunnfjord brukte rundt 20.000 kroner per elev til lokaler i 2018. Det er 2.000 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Figur 39 Netto utgift til 222 skolelokaler per elev. Kilde: KOSTRA

7.17 Netto utgift til 223 skoleskyss

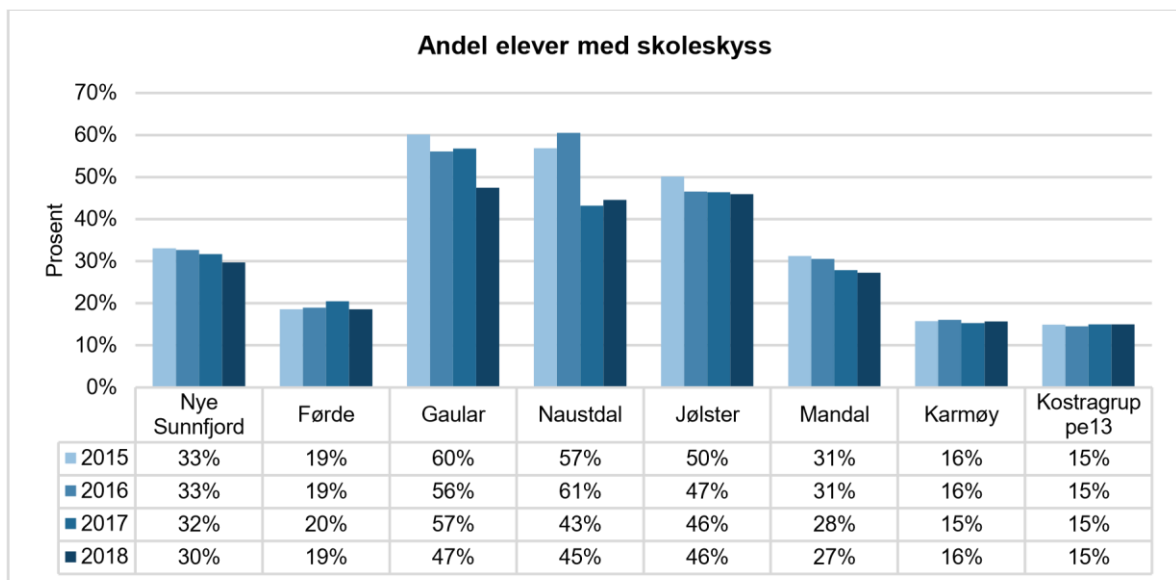
Behovskorrigert netto utgifter til skoleskyss var rundt 300 kroner per innbygger i Sunnfjord i 2018. Det er ca. 100 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 2 millioner kroner. Utgiften til skoleskyss har vært stabil de siste tre årene. Utgiftene er høye i Gaular, Naustdal og Jølster, men lave i Førde.

Figur 40 Netto utgift til 223 skoleskyss per innbygger, behovskorrigert

7.18 Andel elever med skoleskyss

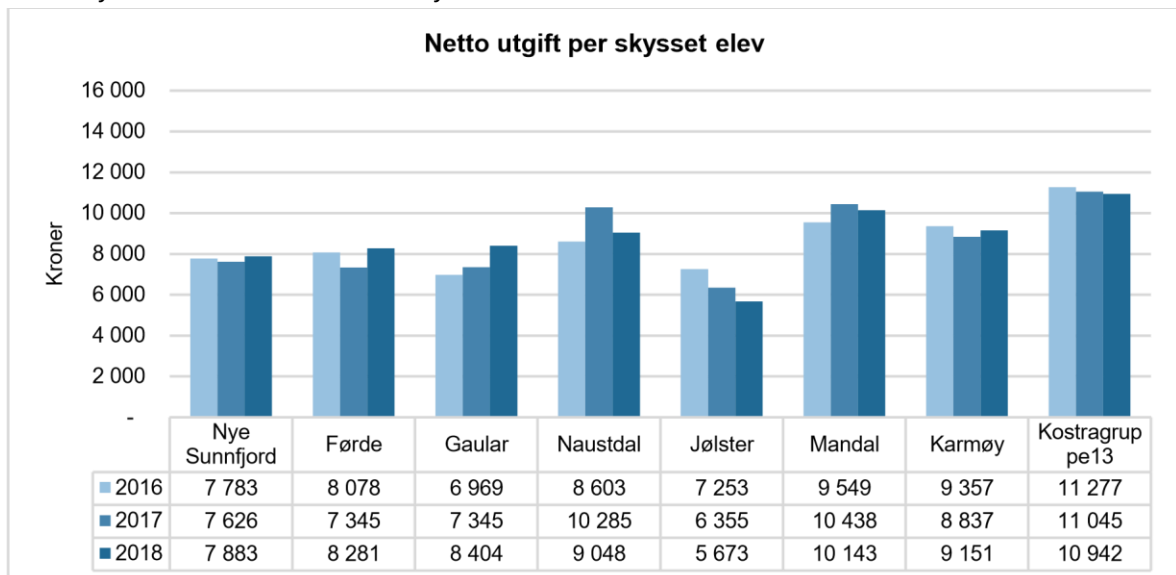
Høye utgifter til skoleskyss kan skyldes flere elever med skoleskyss eller høye utgifter per skyssset elev. Det er mange elever med skoleskyss i Sunnfjord. 30 prosent av elevene hadde skoleskyss i 2018. Det er 15 poeng høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Av de sammenslåtte kommunene har Førde vesentlig mindre andel elever med skoleskyss.

Figur 41 Andel elever med skoleskyss. Kilde: KOSTRA

7.19 Utgift per skyssset elev

Hver skyssset elev kostet omtrent 8.000 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er 3.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Sammenlignet med kommunegruppen skyldes høye utgifter til skoleskyss flere elever med skoleskyss.

Figur 42 Netto utgift per elev med skoleskyss. Kilde: KOSTRA

8 Barnehage

Barnehage omfatter funksjonene 201 førskole, 211 styrkingstiltak og 221 førskolelokaler. Behovet for barnehage per innbygger er beregnet til 106 prosent av landsgjennomsnittet. Det er høyere andel barn i målgruppen, flere med kontantstøtte og lavt utdanningsnivå i kommunen. Netto utgift var omtrent 231 millioner kroner i 2018.

Sunnfjord drev barnehagetjenesten 28 millioner kroner dyrere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018.

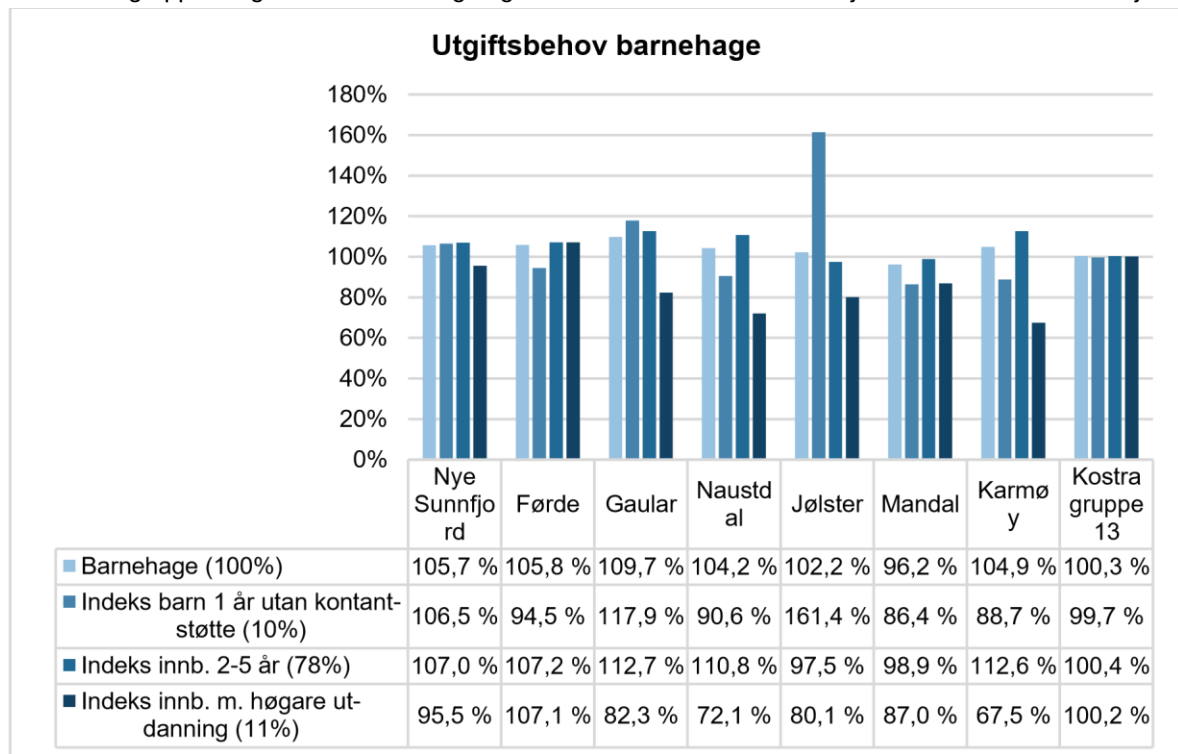
Alle funksjonene innen barnehage drives med høyere kostnader enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Dette gjelder førskole (19 mill. kroner), styrkingstiltak (3 mill. kroner) og barnehagelokaler (6 mill. kroner).

Tre av fem barnehager i Sunnfjord er kommunale. Sunnfjord driver de kommunale barnehagene mindre effektivt enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Samtidig er dekningsgraden høy. Tilskuddene til private barnehager er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen i 2018. Årsaken til lavere kostnader i Mandal og Karmøy er antakelig at andelen private barnehager er høyere. Høye utgifter til styrkingstiltak skyldes trolig at få barn mottar større styrkingstiltak.

Utgiftene til lokaler er høye i forhold til Kommunegruppe 13. Det er naturlig når det er mange kommunale barnehager.

8.1 Utgiftsbehovet

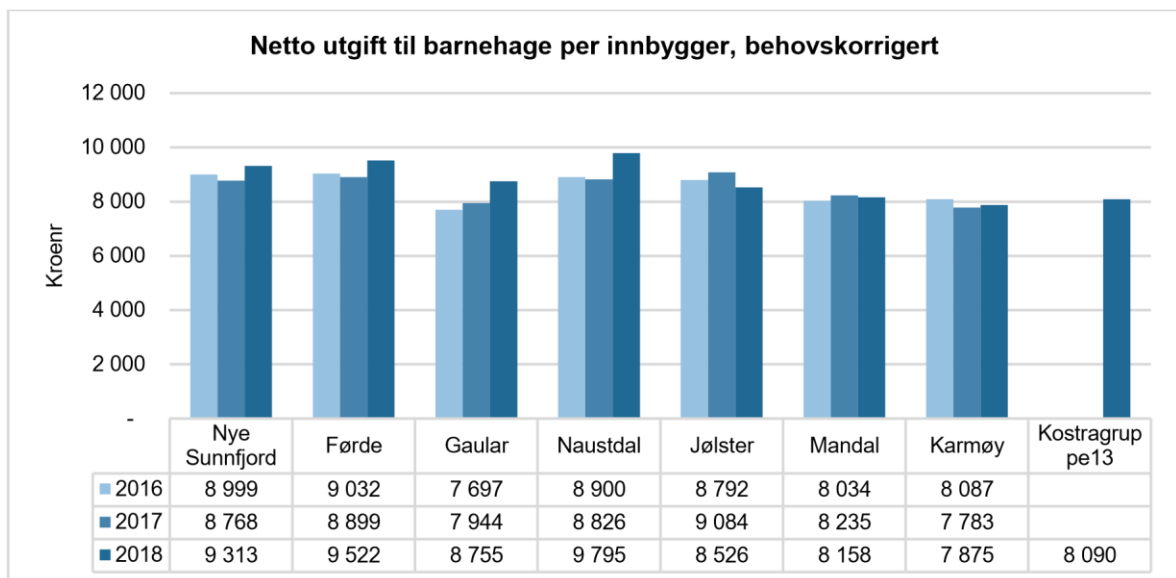
Behovet for barnehage er beregnet til 106 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord flere barn i målgruppen og flere med kontantstøtte. Kommunegruppen og de to sammenligningskommunene har et lavere tjenestebehov enn Sunnfjord.

Figur 43 Utgiftsbehov barnehage 2019. Kilde: KMD

8.2 Netto utgift til barnehage per innbygger

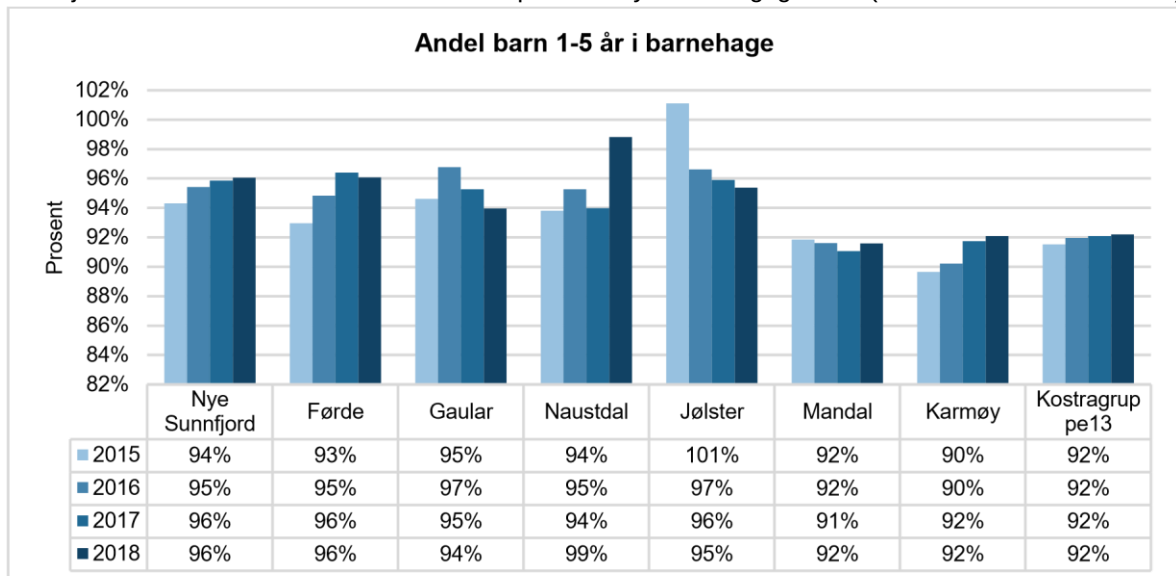
Behovskorrigerte netto driftsutgifter til barnehagetjenesten i Sunnfjord i 2018 var rundt 9.500 kroner per innbygger. Det er 1.500 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 28 millioner kroner. Utgiftsnivået er steget med omtrent 300 kroner per innbygger de siste tre årene. Både Mandal og Karmøy har lave utgifter til barnehage. Karmøy drev barnehagetjenesten omtrent 33 millioner kroner billigere enn Sunnfjord. Kostnadsnivået blant de sammenslåtte kommunene er varierende.

Figur 44 Netto utgift per innbygger til barnehage, behovskorrigert

8.3 Andel innbyggere 1–5 år med barnehageplass

Høye utgifter til barnehagetjenesten kan komme av høy dekningsgrad eller høye enhetskostnader (plasser). Sunnfjord har høy dekningsgrad sammenlignet med kommunegruppen. Dekningsgraden for barn 1–5 år var 96 prosent i 2018. Det er 4 prosentpoeng over gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Dekningsgraden er økt med 2 poeng de siste fire årene. I forhold til kommunegruppen bruker Sunnfjord omtrent 8 millioner kroner ekstra på den høye dekningsgraden (53 barn à 150.000 kroner).

Figur 45 Andel barn 1–5 år i barnehage. Kilde: KOSTRA

Kommunene opplyser at en mulig forklaring på den høye dekningsgraden skyldes særlig flere barn i alderen 1-2 år med barnehageplass. Tabellen under illustrerer at dette er tilfellet.

Kommune	Prosentvis andel barn i barnehage i forhold til innbyggere		
	1-2 år	3-5 år	1-5 år
Sunnfjord	90	100	96
Førde	91	99	96
Gaular	83	99	94
Naustdal	91	103	99
Jølster	88	101	95
Mandal	79	99	92

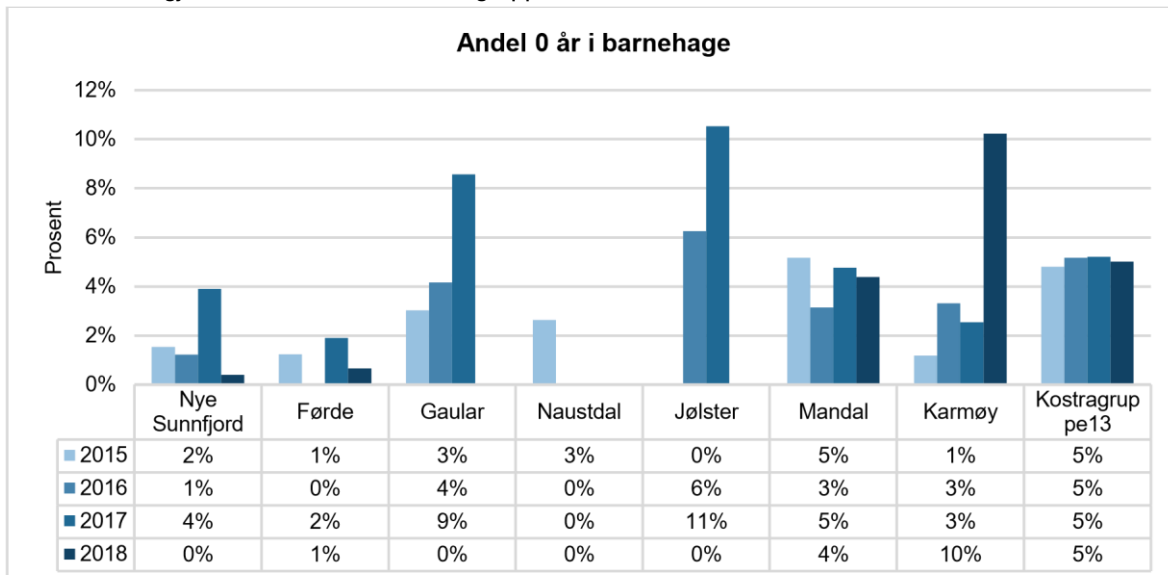
Karmøy	80	99	92
KOSTRA-gruppe 13	84	97	92

Figur 46 Andel barn i barnehage fordelt på ulike aldersgrupper. Kilde: KOSTRA

8.4 Andel innbyggere 0 år med barnehageplass

Barn under 1 år har ikke rett til plass i barnehage. Kommunene får ikke rammetilskudd for å gi tilbud til disse barna. Kommunen kan nekte dem opptak, men kan ikke nekte å gi tilskudd for slike barn i private barnehager. Dette er svært dyre barn i barnehage. De koster opp mot 200.000 kroner per stykk.

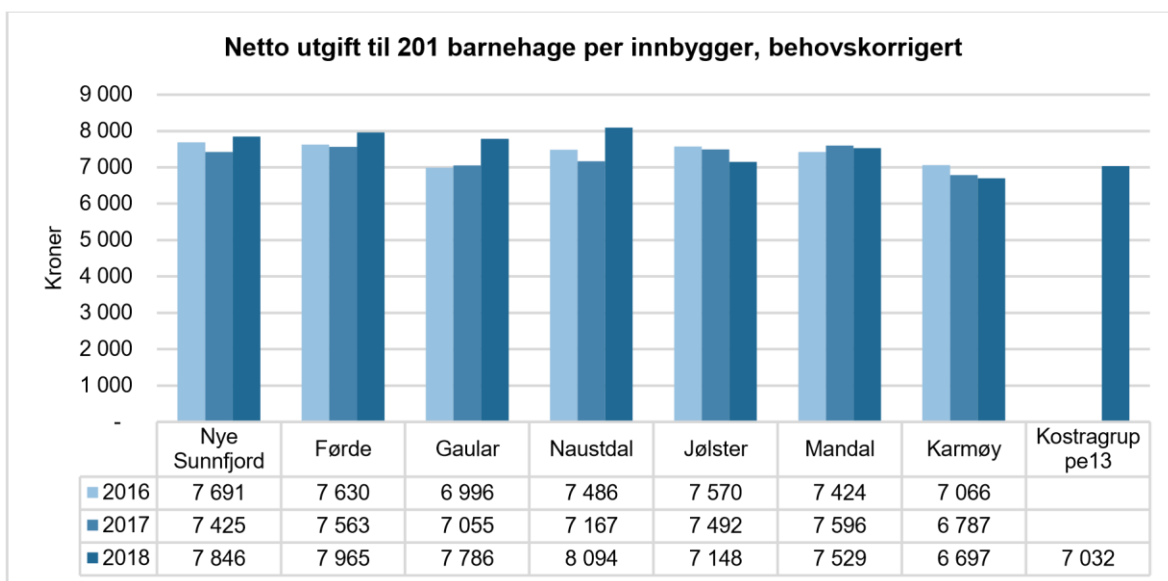
Mellom 0-1 prosent av 0-åringene hadde plass i barnehage i de sammenslåtte kommunene i 2018. Det er under gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

Figur 47 Andel barn 0 år i barnehage. Kilde: KOSTRA

8.5 Netto utgift til 201 barnehage per innbygger

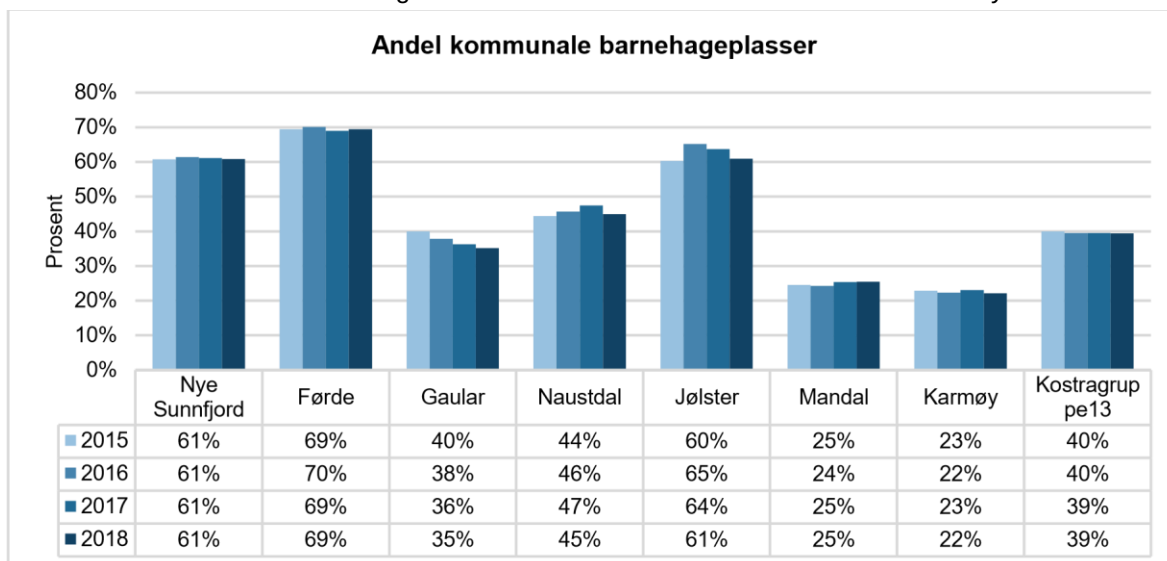
Behovskorrigerte netto driftsutgifter til 201 barnehage i Sunnfjord i 2018 var omtrent 8.000 kroner per innbygger. Det er 1.000 kroner over gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 19 millioner kroner. Utgiftsnivået har steget med 150 kroner per innbygger de siste tre årene. Utgiften er høyere sammenlignet med Mandal og Karmøy.

Figur 48 Netto utgift per innbygger til 201 førskole, behovskorrigert

8.6 Andel kommunale barnehageplasser

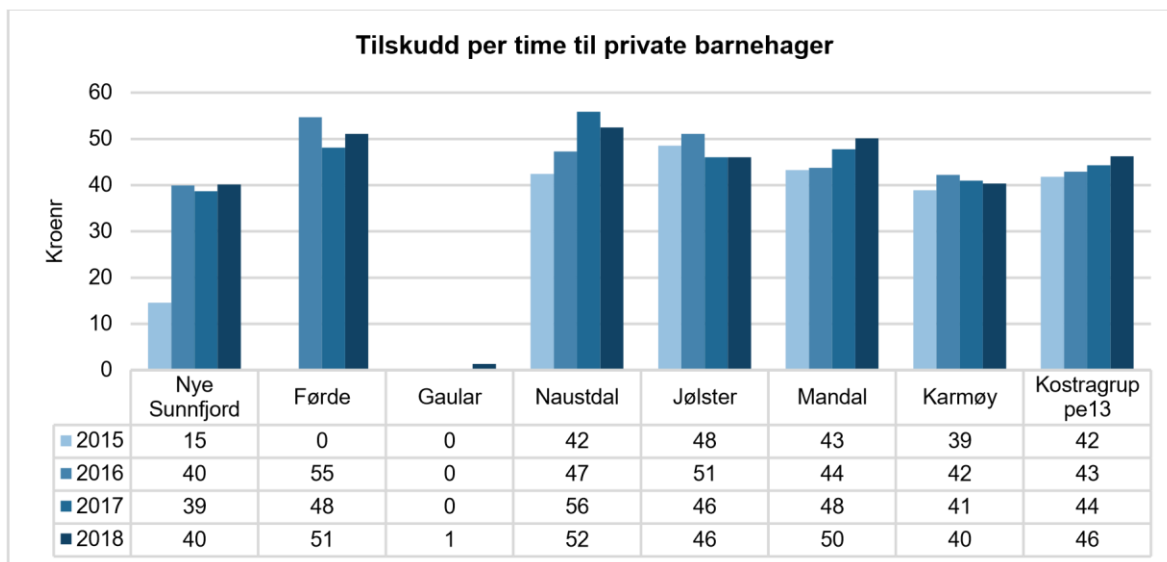
61 prosent av barnehagebarn i Sunnfjord går i kommunale barnehager. Det er 22 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Gjennomsnittet i landet er rundt 50 prosent. Det er vanskelig å si om Sunnfjord tjener eller taper på denne andelen kommunale barnehager. Det kommer an på alderen til de private barnehagene. På landsbasis er det beregnet at kommunesektoren sparer rundt 2 milliarder kroner i året på bruken av private barnehager (Agenda Kaupang 2018). Karmøy skiller seg ut med lavest andel kommunale barnehager. Av de sammenslåtte kommunene er det høyest andel i Førde.

Figur 49 Andel kommunale plasser i barnehage. Kilde: KOSTRA

8.7 Tilskudd per time til private barnehager

I 2018 fikk de private barnehagene overført 40 kroner per korrigerte oppholdstime, ifølge kommuneregnskapene. Det er 6 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen i forhold til kommunegruppen utgjør nærmere 9 millioner kroner (1,5 mill. timer).

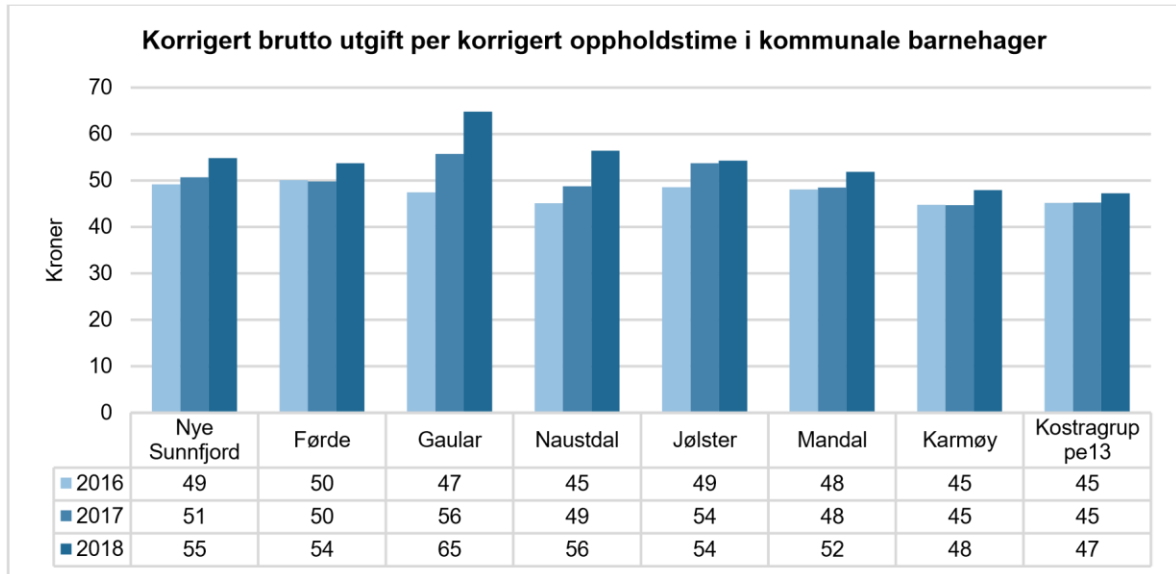
Figur 50 Kroner per time i tilskudd til private barnehager. Kilde: KOSTRA

Figuren over gir et feil bilde av tilskuddet per time til private barnehager i Sunnfjord. Gaular har ført 17 millioner kroner i tilskudd til private barnehager på feil kontoart i regnskapet (som overføring til private, ikke som kjøp av tjenester fra private). Dette betyr omtrent 11 kroner per time i nye Sunnfjord. Korrigert for dette ligger tilskuddene på omtrent 50 kroner per time. Det er 4-5 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør rundt 7 millioner kroner.

8.8 Korrigerte brutto driftsutgifter per korrigerte oppholdstime i kommunale barnehager

Produktiviteten i kommunale barnehager styrer tilskuddssatsene til de private barnehagene.

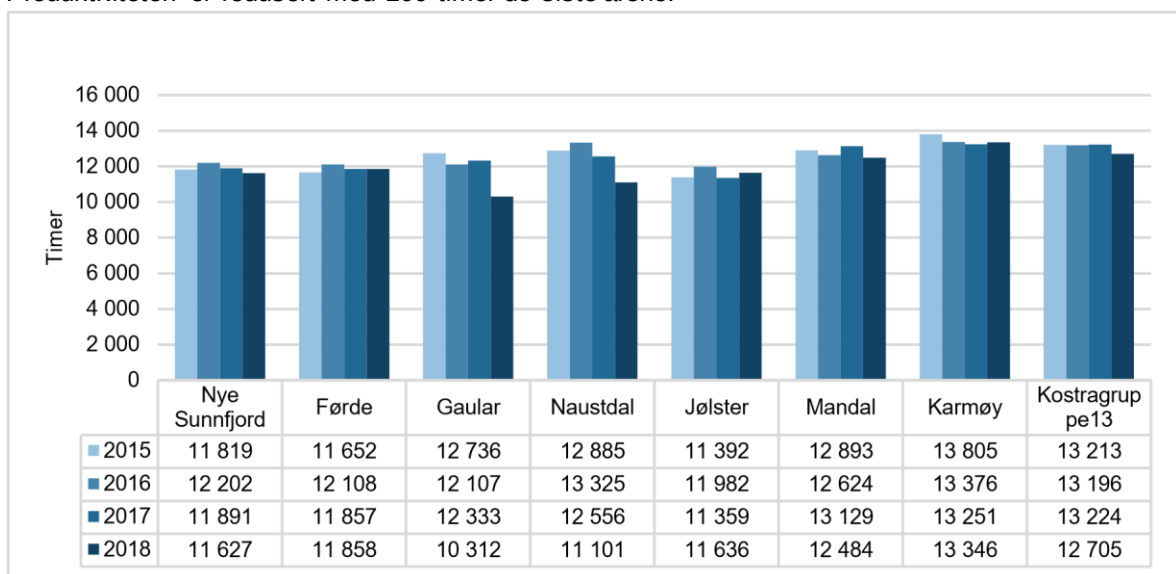
Produktiviteten kan måles med korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per korrigerte oppholdstime. Sunnfjord brukte 55 kroner per time til det pedagogiske tilbudet (funksjon 201). Det er 8 kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør omtrent 18 millioner kroner (2,2 mill. timer). Timeprisen i Sunnfjord har steget med 6 kroner på tre år. Den høye timekostnaden i 2018 vil antakelig bety høye satser for tilskudd til private barnehager i 2020.

Figur 51 Utgift per time i kommunale barnehager, funksjon 201. Kilde: KOSTRA

8.9 Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager

Korrigerte oppholdstimer per ordinært årsverk i barnehagen er det mest brukte nøkkeltallet for produktivitet. Det uttrykker bemanningsfaktoren. «Norsk standard» er seks store barn per ansatt i avdelingen, det vil si 13.000 timer per årsverk. I kommunale barnehager i Sunnfjord var det i snitt 11.600 timer per årsverk i 2018. Det er 1.100 timer mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Produktiviteten er redusert med 200 timer de siste årene.

Korrigerte oppholdstimer per årsverk

Figur 52 Oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager. Kilde: KOSTRA

Sunnfjord har 18 kommunale barnehager. Bemanningsfaktor på avdelingene var i gjennomsnitt 5,5 ved tellingen 15.12.2018. Landsgjennomsnittet i kommunale barnehager er 5,7. Sunnfjord har 54 plasser per årsverk styrer. Gjennomsnittet i landet er 75. Tall for alle barnehagene er i figuren under.

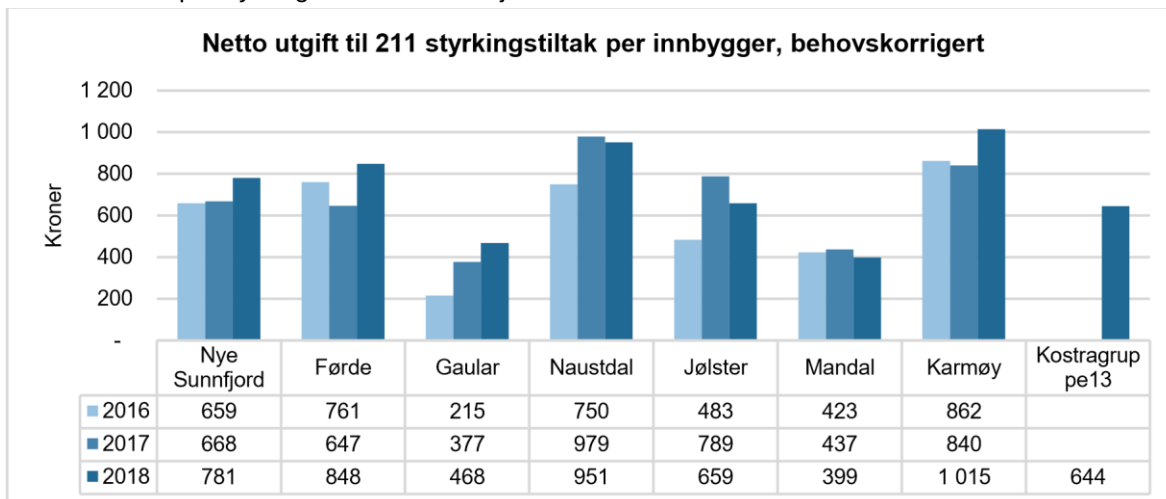
Navn	Kommune	Korrigerte oppholdstimer (3-åringer er store)	Plasser (3-åringer er store)	Årsverk ansatte	Årsverk på avdeling	Årsverk styrer	Plasser per årsverk avdeling	Plasser per styrer
Bygstad barnehage	Gaular	128 016	59	14,2	11,6	1,4	5,1	42
Halbrend barnehage	Førde	155 136	72	14,4	12,0	1,5	6,0	48
Hatlehaugen barnehage	Førde	116 640	54	11,7	9,0	1,0	6,0	54

Holsen Skule og barnehage Avd Barnehage	Førde	67 200	31	8,0	6,1	0,7	5,1	44
Karstad Skule Avdeling Barnehage	Førde	15 120	7	3,0	2,3	0,4	3,0	20
Langhaugane barnehage	Jølster	137 040	63	16,6	12,4	1,0	5,1	63
Lunden barnehage	Naustdal	190 704	88	19,0	16,0	1,5	5,5	59
Skei barnehage	Jølster	151 200	70	15,4	12,7	1,3	5,5	54
Slåttebakkane barnehage	Førde	105 072	49	12,5	9,5	1,0	5,1	49
Solsida barnehage Avd Haugum	Førde	114 480	53	13,6	9,0	1,0	5,9	53
Solsida barnehage Avd Toene	Førde	144 720	67	13,6	12,0	1,0	5,6	67
Sunde barnehage	Førde	150 816	70	15,2	12,4	1,0	5,6	70
Tusenfryd barnehage	Førde	152 064	70	15,0	12,1	1,5	5,8	47
Vevring barnehage	Naustdal	15 120	7	2,9	2,3	0,3	3,0	28
Vie barnehage	Førde	222 336	103	24,6	19,0	1,0	5,4	103
Vieåsen barnehage	Førde	153 360	71	15,0	12,0	1,5	5,9	47
Viksdalen barnehage	Gaular	35 280	16	4,9	3,3	0,4	5,0	41
Ytre Hafstad barnehage	Førde	155 760	72	16,2	12,1	1,5	6,0	48
Samlet		2 210 064	1 023	235,6	185,8	18,9	5,5	54

Figur 53 Nøkkeltall fra årsmeldingene til kommunale barnehager i Sunnfjord 2018. Kilde: Udir

8.10 Netto utgift til 211 styrkingstiltak per innbygger

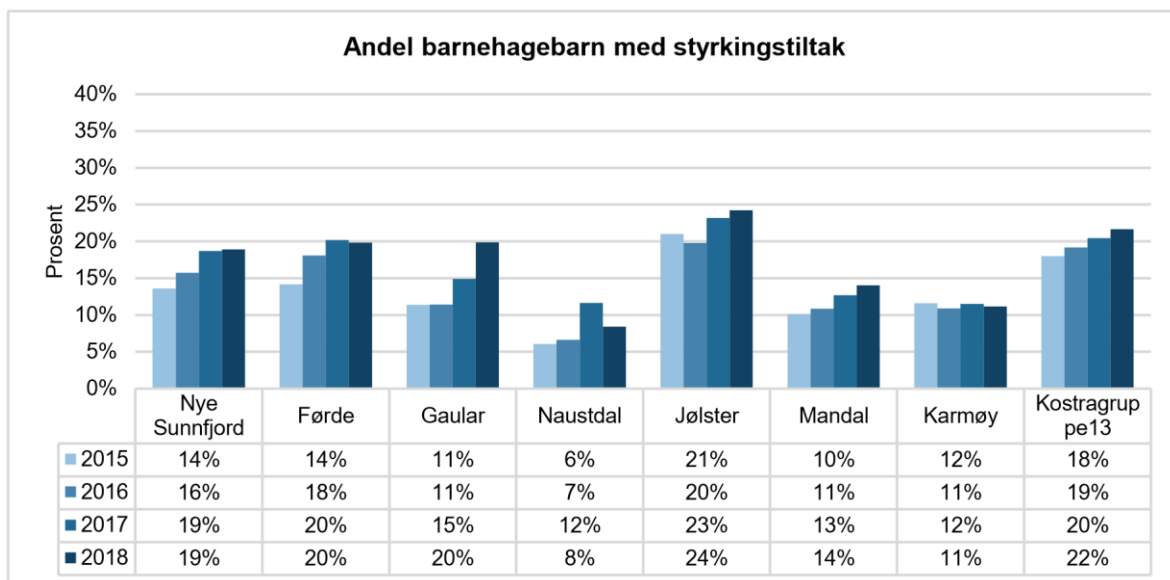
Behovskorrigerte netto driftsutgifter til 211 styrkingstiltak i Sunnfjord i 2018 var 800 kroner per innbygger. Det er 150 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Utgiftsnivået har steget med ca. 150 kroner de siste tre årene. Blant sammenligningskommunene bruker Mandal 9 millioner kroner mindre på styrkingstiltak enn Sunnfjord.

Figur 54 Netto utgift til 211 styrkingstiltak per innbygger, behovskorrigert

8.11 Andel barnehagebarn med styrkingstiltak

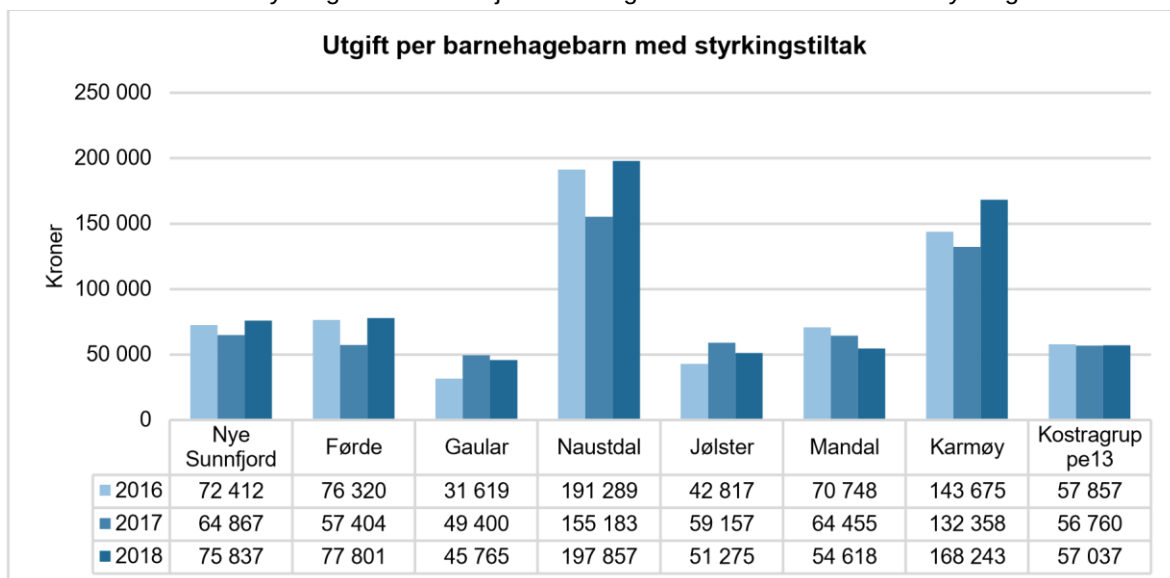
Generelt sett, så kan høye utgifter til styrkingstiltak enten komme av flere vedtak eller store vedtak. Som figuren under viser, mottok 19 prosent av barn i barnehage i Sunnfjord ekstra ressurser i 2018. Det er 3 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Figur 55 Andel barnehagebarn med styrkingstiltak. Kilde: KOSTRA

8.12 Netto utgift per barn med styrkingstiltak

I forhold til kommunegruppen, bruker Sunnfjord mer ressurser per barn med ekstra ressurser. Utgiften per barn er 76.000 kroner. Det er omtrent 19.000 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Kostnadsårsaken til styrkingstiltak i Sunnfjord er trolig at få barn mottar større styrkingstiltak.

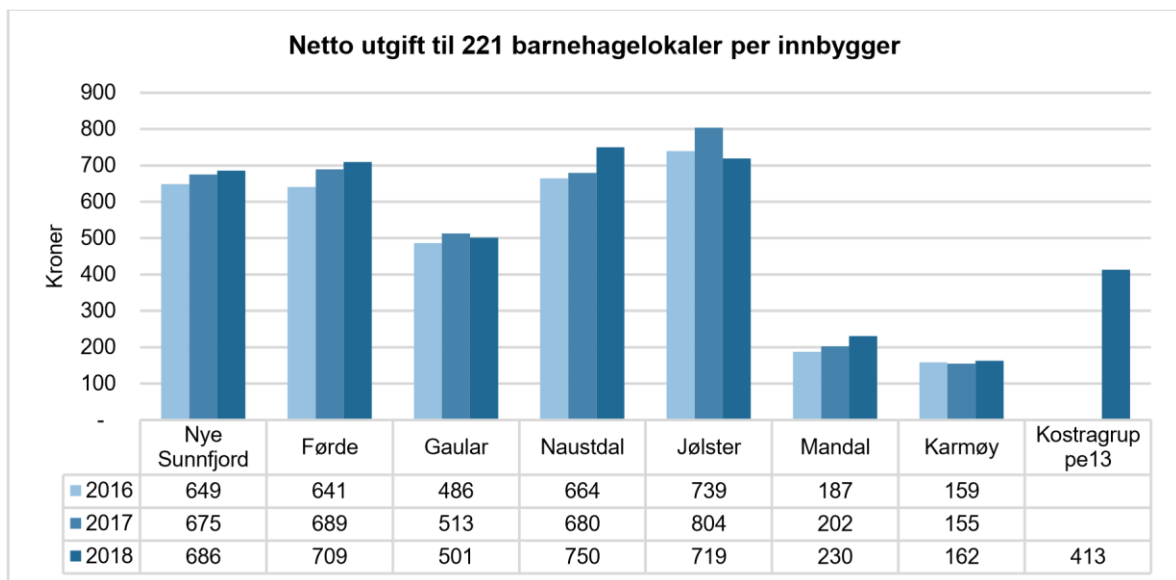

Figur 56 Netto utgift per barn med styrkingstiltak. Kilde: KOSTRA

8.13 Netto utgift til barnehagelokaler per innbygger

De behovskorrigererte nettoutgiftene til barnehagelokaler var rundt 700 kroner per innbygger i 2018. Det er omtrent 300 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 6 millioner kroner. Det er forventet at utgiftene til lokaler for kommunale barnehager er høy per innbygger når det er høy andel kommunale barnehager. Dette er tilfellet i Sunnfjord, noe som forklarer utgiftsnivået.

Utgiften har steget med ca. 50 kroner de siste tre årene. Utgiftene til Sunnfjord ligger over de to sammenligningskommunene Mandal og Karmøy. Forskjellen utgjør 12 millioner kroner sammenlignet med Karmøy.

Figur 57 Netto utgift til barnehagelokale per innbygger, behovskorrigert

9 Barnevern

Barnevern omfatter funksjonene 244 barnevernstjeneste (saksbehandlingen), 251 hjelpetiltak og 252 plasseringer. Behovet for barnevern per innbygger er beregnet til 95 prosent av landsgjennomsnittet. Sunnfjord har mange barn, flere enslige foreldre, men få innbyggere med lave inntekter. Netto utgift var omtrent 49 millioner kroner i 2018.

Sunnfjord har høye utgifter til barnevern. Behovskorrigerte netto driftsutgifter i 2018 var 5 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

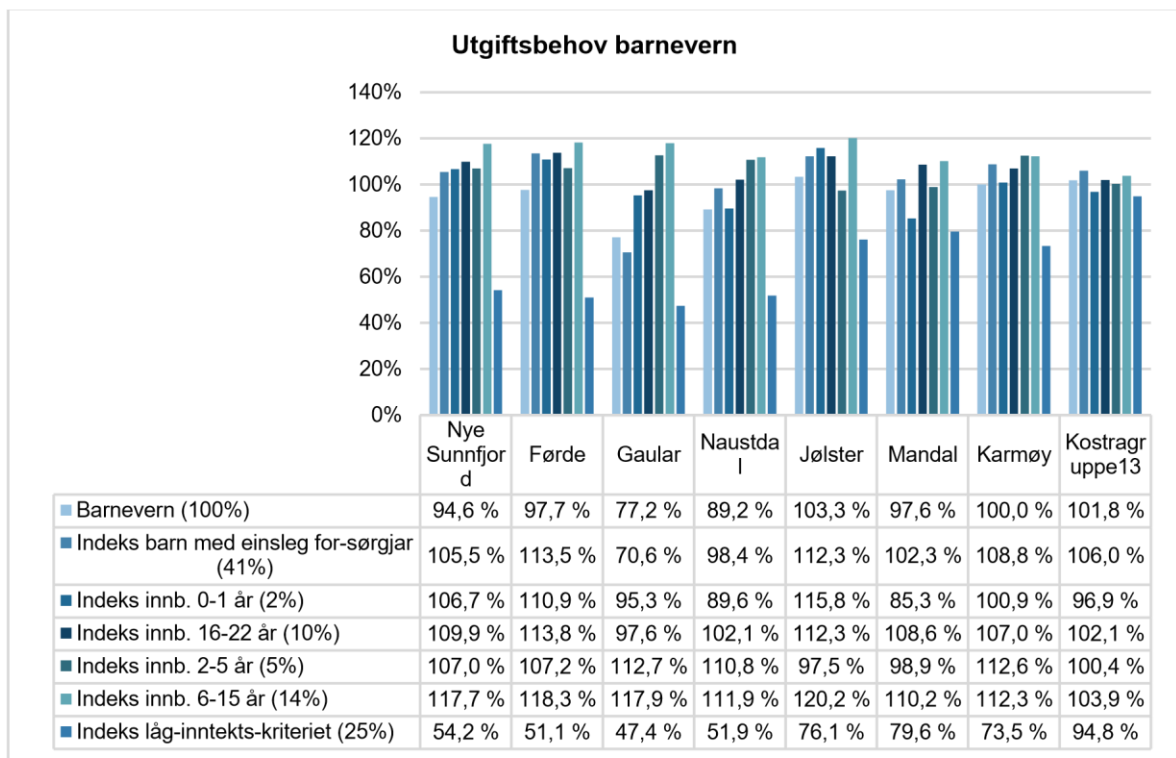
Utgiftene til plasseringer er 2 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Det er omfanget av disse dyre tiltakene som er viktigst for samlede kostnader. Utgiftene er også høyere enn gjennomsnittet når det gjelder saksbehandling (1 mill. kroner) og hjelpetiltak i familien (2 mill. kroner).

Årsaken til kostnadsnivået i Sunnfjord er trolig høye enhetskostnader. Det er vanskelig å konkludere hvorvidt dekningsgraden bidrar til økte kostnader, da det mangler tall for Jølster i KOSTRA.

Bosetting av enslige mindreårige flyktninger føres som plasseringer i barnevernet. Dette er meget dyre saker. Sunnfjord har antakelig mindre utgifter til enslige mindreårige enn det som er vanlig.

9.1 Utgiftsbehovet

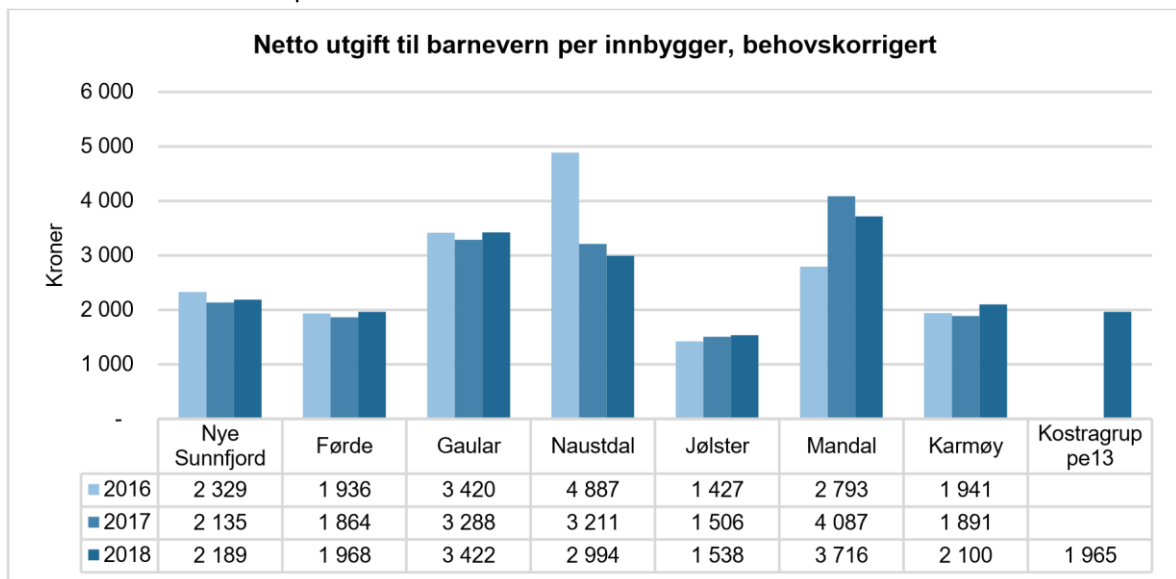
Behovet for barnevern er beregnet til 95 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord mange barn, flere enslige forsørgere og færre fattige. Kommunegruppen og de to sammenligningskommunene Mandal og Karmøy har et høyere tjenestebehov enn Sunnfjord.

Figur 58 Utgiftsbehov barnevern 2019. Kilde: KMD

9.2 Netto utgift til barnevern per innbygger

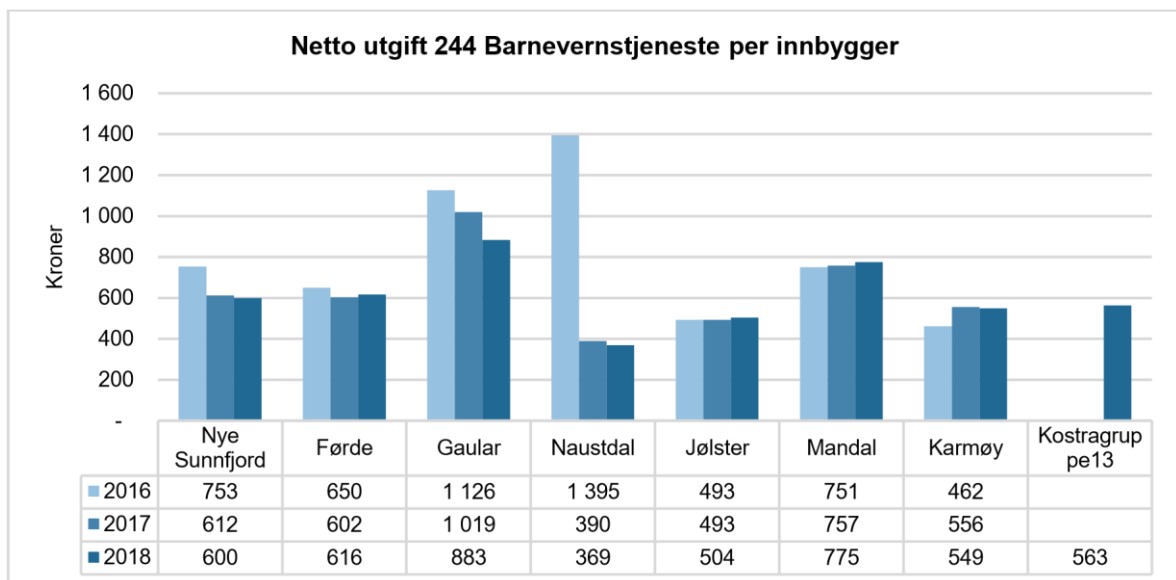
Sunnfjord brukte 2.200 kroner per innbygger til barnevern i 2018, etter korreksjon for behov. Det er 200 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 5 millioner kroner. Av de sammenslåtte kommunene brukte Gaular 900 kroner mer enn Sunnfjord. Utgiftene i Sunnfjord vil gå opp med 26 millioner kroner dersom praksisen i Gaular videreføres. Utgiftene vil synke med 14 millioner kroner dersom praksisen i Jølster føres videre.

Figur 59 Netto utgift per innbygger til barnevern, behovskorrigert

9.3 Netto utgift til 244 barnevernstjeneste per innbygger

Funksjon 244 omfatter driften av barnevernkontoret, ikke tiltakene. Utgiftene per innbygger i Sunnfjord var 600 kroner i 2018. Det er 50 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør 1 million kroner. Utgiftene er redusert med 150 kroner per innbygger de siste tre årene. Naustdal bruker minst av de sammenslåtte kommunene, 250 kroner mindre. Forskjellen utgjør 5 millioner kroner.

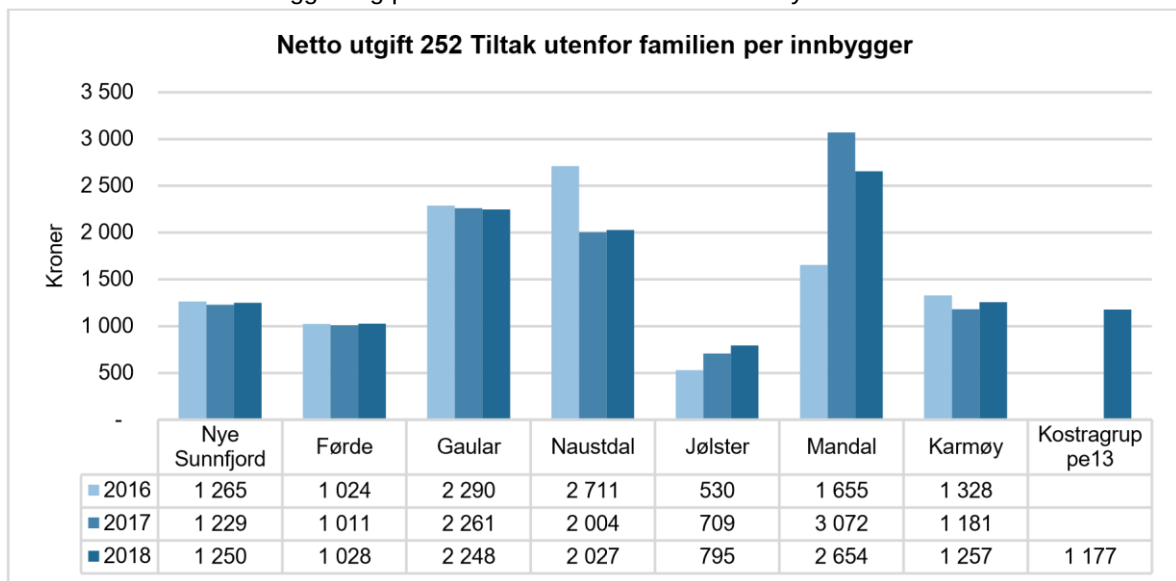

Figur 60 Netto utgift til 244 barnevernstjeneste per innbygger, behovskorrigert

9.4 Netto utgift til 252 tiltak utenfor hjemmet per innbygger

Det er 252 tiltak utenfor hjemmet som avgjør kostnadsnivået i barnevernet. Dette er de tunge tiltakene. Det gjelder plassering i institusjon og fosterhjem.

Utgiftene i Sunnfjord var 1.300 kroner per innbygger i 2018. Det er 100 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør 2 millioner kroner. Utgiften per innbygger har vært stabil de siste tre årene. Ved å legge seg på Jølster sitt nivå vil kostnaden synke med 9 millioner kroner.

Figur 61 Netto utgift til funksjon 252 plasseringer per innbygger, behovskorrigert

En stor del av utgiftene til funksjon 252 plasseringer i kommunene gjelder botilbud for enslige mindreårige flyktninger. Sunnfjord har antakelig mindre utgifter til enslige mindreårige flyktninger enn det som er vanlig. Tilskuddet til bosetting av enslige mindreårige flyktninger utgjorde 59 kroner per innbygger. Det er 500 kroner mindre enn landsgjennomsnittet. Tilskudd for Gaular, Naustdal og Jølster kommuner fremgår ikke i statistikken til IMDi grunnet få klienter.

Kommune	Tilskudd totalt	Innbyggere 1.1.2018	Tilskudd per innbygger	Tilskudd EM per innbygger
Sunnfjord	61 590 686	21 872	2 816	59
Førde	29 522 537	13 009	2 269	59
Gaular	10 563 711	2 966	3 562	.
Naustdal	9 657 338	2 848	3 391	.

Jølster	11 847 100	3 049	3 886	.
Mandal	93 639 672	15 600	6 003	1 483
Karmøy	66 364 586	42 229	1 572	47
Landet	16 726 933 167	5 258 000	3 181	585

Figur 62 Tilskudd fra IMDI til integrering 2018. Kilde: IMDI

9.5 Andel innbyggere 0–22 år med barnevernstiltak

Høye barnevernsutgifter kan komme av høy dekningsgrad. I Sunnfjord var 2,5 prosent av innbyggerne 0–22 år med barnevernstiltak ved utgangen av 2018. Sunnfjord ligger på samme nivå som kommunegruppen.

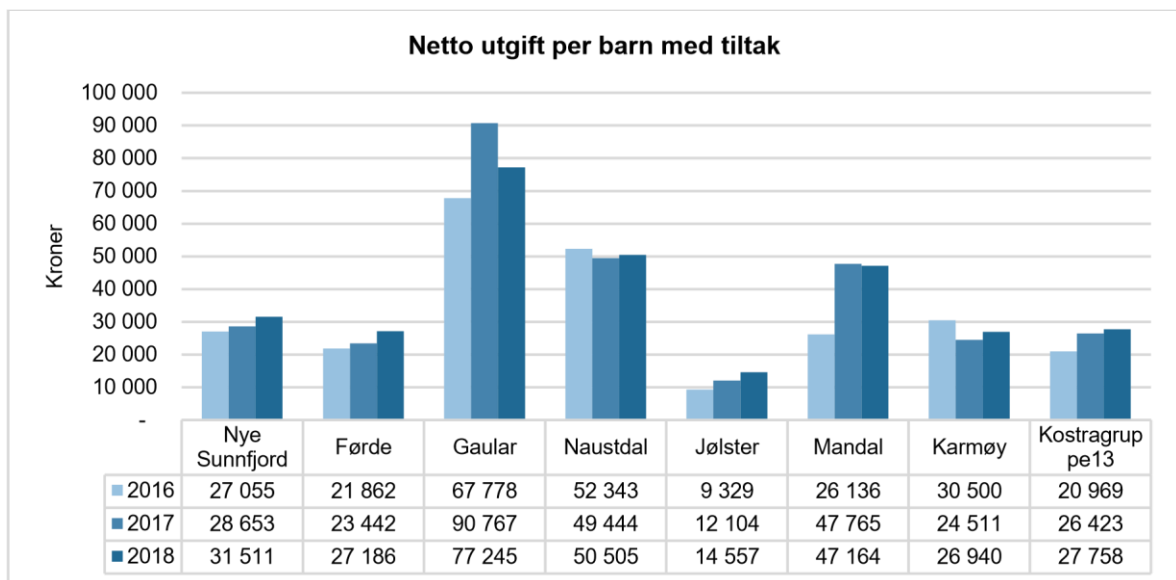
	Andel barn med barnevernstiltak per 31.12.2018			
	Tiltak i alt	Hjelpetiltak	Omsorgstiltak	Barn
Sunnfjord	2,5	1,9	0,5	6 762
Førde	2,1	1,5	0,6	4 082
Gaular	1,8	1,2	0,6	906
Naustdal	4,1	3,5	0,6	825
Jølster	3,2	2,8	.	949
Mandal	3,8	2,8	0,9	4 525
Karmøy	2,9	2,1	0,7	12 598
KOSTRA-gruppe 13	2,5	1,9	0,6	559 993
Landet	2,7	2,1	0,6	1 457 951

Figur 63 Andel barn 0–22 år med tiltak i barnevernet. Kilde: KOSTRA

Det er plasseringene som koster penger i barnevernet. Tabellen over viser at antall plasseringer i Sunnfjord (0,5 prosent) var lavere enn Kommunegruppe 13 (0,6 prosent). Det mangler tall i KOSTRA for omsorgstiltak i Jølster. Derfor er det vanskelig å konkludere hvorvidt utgiftene skyldes både høy dekningsgrad og høye enhetskostnader.

9.6 Netto utgift per tiltak

Høye utgifter i barnevernet i Sunnfjord skyldes også høye utgifter per klient/vedtak. Netto utgift per klient var rundt 32.000 kroner i 2018. Det er 4.000 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 0,7 millioner kroner (165 brukere i 2018).

Figur 64 Netto utgift til barn med tiltak i barnevernet. Kilde: KOSTRA

10 Pleie og omsorg

Pleie og omsorg (PLO) omfatter 234 aktivisering (dagsenter, støttekontakt m.m.), 253 pleie i institusjon, 254 pleie i hjemmet (hjemmehjelp, miljøarbeid PU, hjemmesykepleie, omsorgslønn, BPA, privat avlastning), 256 døgnopphold og 261 institusjonslokaler.

Det er svært viktig å korrigere PLO-utgiftene for behov. Utgiftsbehovet i PLO i Sunnfjord er anslått til 104 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. Sunnfjord har få ikke-gifte 67 år og over, få eldre under 90 år, men flere personer over 16 år med diagnosen psykisk utviklingshemming.

Netto utgift var omtrent 391 millioner kroner i 2018. Sunnfjord har lave utgifter til PLO. Behovskorrigerte netto utgifter var ifølge det avlagte regnskapet 17 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018.

De funksjonene innen PLO som drives med høyere kostnader enn kommunegruppen er aktivisering (2 mill. kroner) og pleie i hjemmet (21 mill. kroner). De funksjonene som har lavere kostnader er pleie i institusjon (29 mill. kroner), døgnopphold (3 mill. kroner) og lokaler (8 mill. kroner).

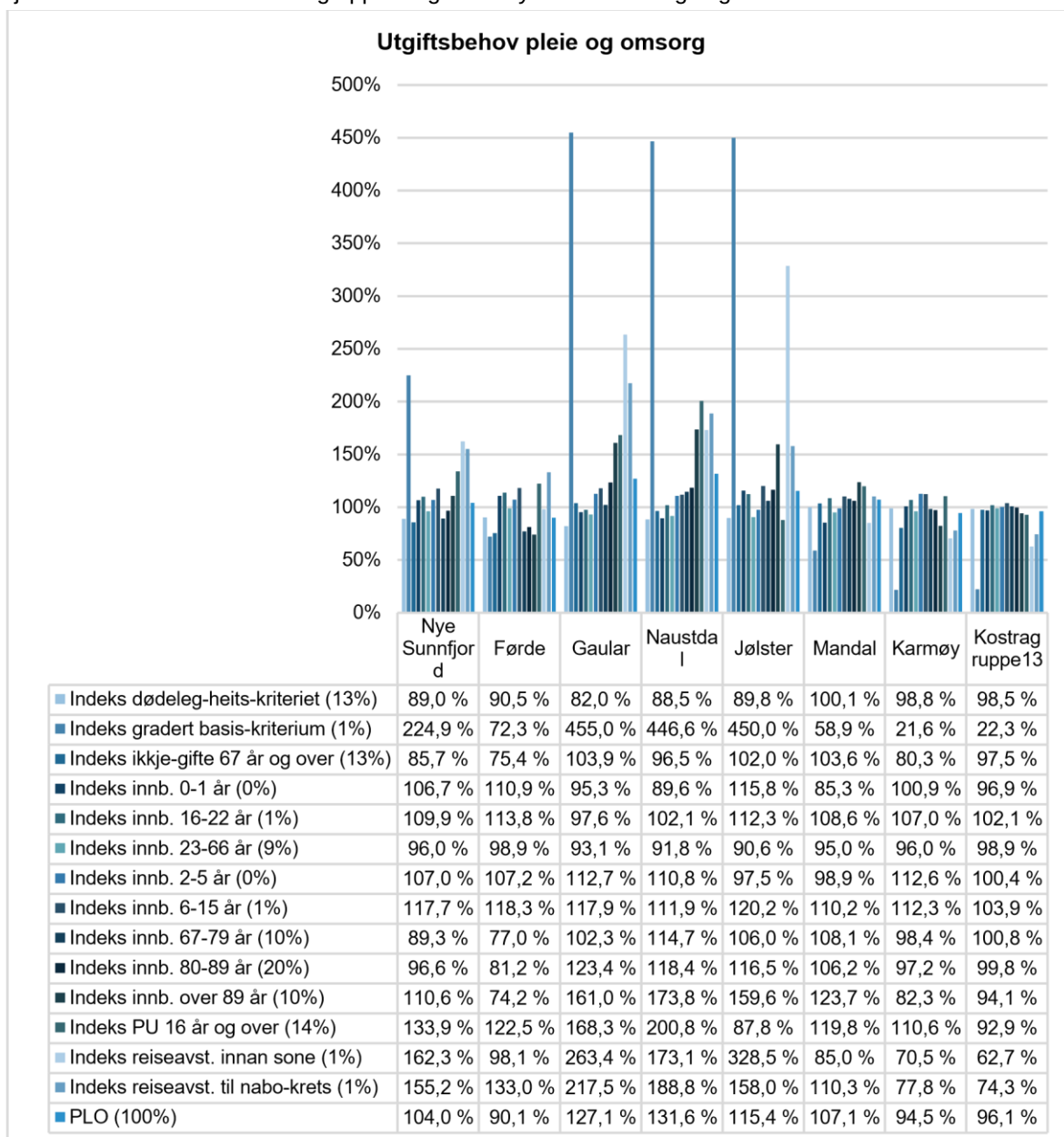
Ingen i sammenligningsgrunnlaget har lavere utgifter til pleie og omsorg enn Sunnfjord.

Pleietjenesten er ganske hjemmebasert. 34 prosent av utgiftene går til institusjonsdelen. Det er 8 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Dekningsgraden på sykehjem er samtidig lavere enn kommunegruppen, og det er lave utgifter per plass. Det er høy dekningsgrad og høye enhetskostnader i hjemmebaserte tjenester.

Tilskuddet til ressurskrevende tjenester har stor betydning for netto utgift per innbygger i hjemmebaserte tjenester. Sunnfjord fikk utbetalt mer per innbygger enn landsgjennomsnittet i 2018.

10.1 Utgiftsbehovet

Behovet for pleie og omsorg er beregnet til 104 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord få ikke-gifte 67 år og over, få eldre under 90 år, men flere personer over 16 år med diagnosen psykisk utviklingshemming. Sunnfjord har et høyere tjenestebehov enn kommunegruppen og Karmøy av sammenligningskommunene.

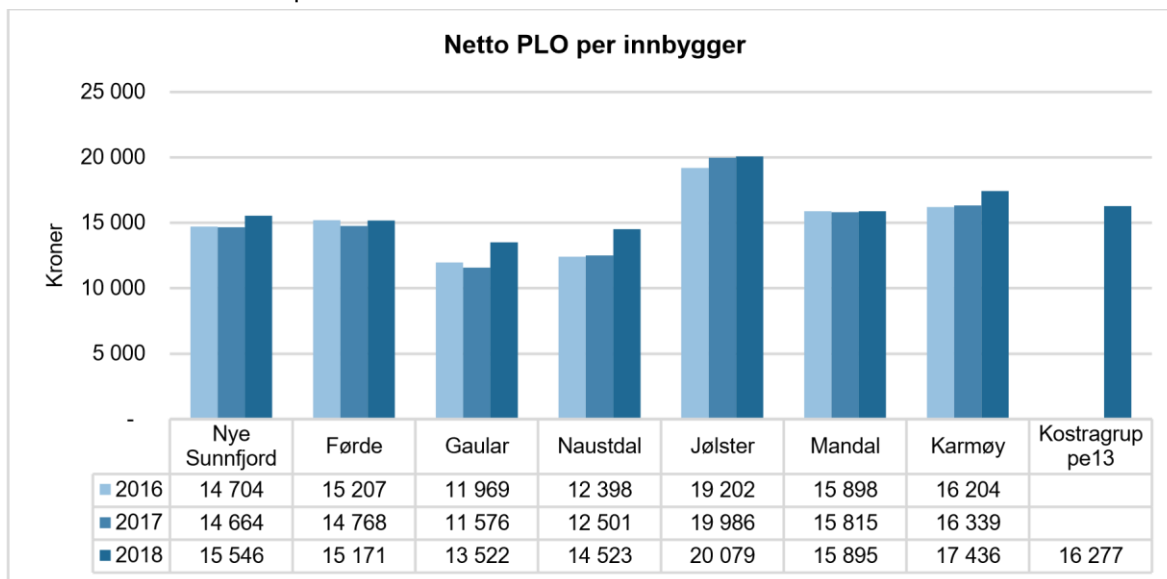

Figur 65 Utgiftsbehov pleie og omsorg 2019. Kilde: KMD

10.2 Netto utgift til PLO per innbygger

Sunnfjord brukte omtrent 15.500 kroner per innbygger til PLO i 2018, etter behovskorleksjon. Det er omtrent 800 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 17 millioner kroner. Utgiftene til PLO har økt med 800 kroner per innbygger de siste tre årene.

Av de sammenslåtte kommunene brukte Jølster 4.500 kroner mer enn Sunnfjord. Utgiftene i Sunnfjord vil gå opp med 104 millioner kroner dersom praksisen i Jølster videreføres. Utgiftene vil synke med 46 millioner kroner dersom praksisen i Gaular føres videre.

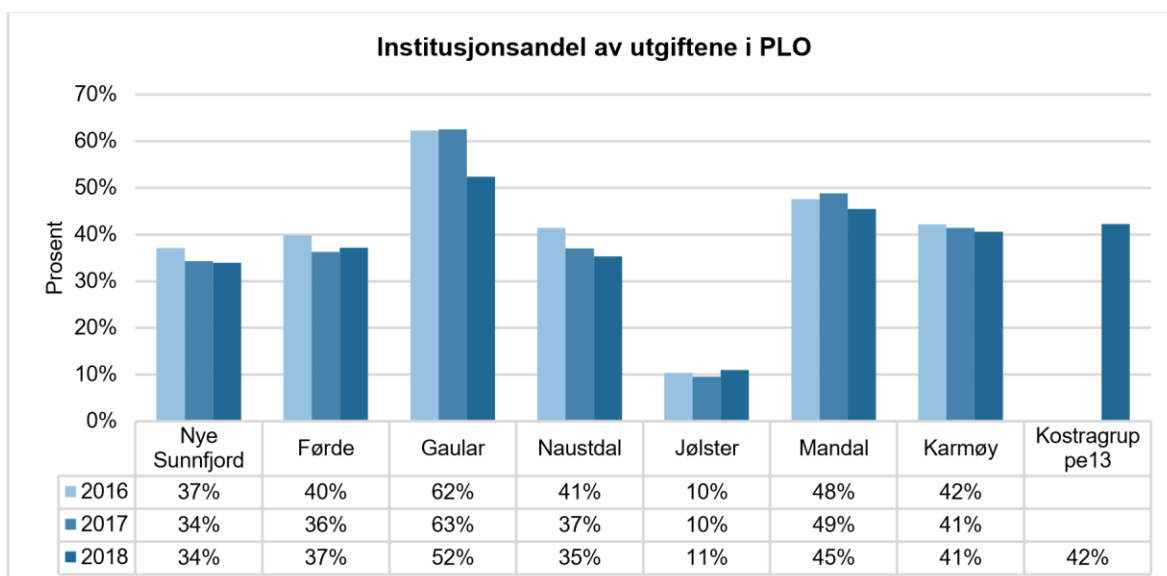
Figur 66 Netto utgift til PLO per innbygger, behovskorrigert

10.3 Andel av netto utgift som går til institusjonsdrift

Det er alminnelig antatt at PLO i kommunene bør jobbe etter LEON-prinsippet, med sterk vekt på hjemmebaserte tjenester og egenmestring. I noen kommuner går to tredeler av PLO-utgiftene til hjemmebaserte tjenester.

Sunnfjord har en ganske hjemmebasert tjeneste. 34 prosent av utgiftene i PLO går til institusjonsdelen (pleie og drift av lokaler). Det er 8 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Det er en tydelig utvikling i kostnadsstrukturen i retning av hjemmebasert omsorg. I Sunnfjord har andelen institusjonsomsorg gått ned de siste årene.

Strukturen i tjenesten er svært forskjellig både blant de sammenslåtte kommunene og sammenligningsgrunnlaget. Det er ingen automatisk sammenheng mellom hjemmebasert omsorg og lave kostnader. Samlet innenfor PLO driver Gaular 46 millioner kroner billigere enn Sunnfjord, men har en institusjonsandel som er nærmere 20 prosent høyere enn Sunnfjord.

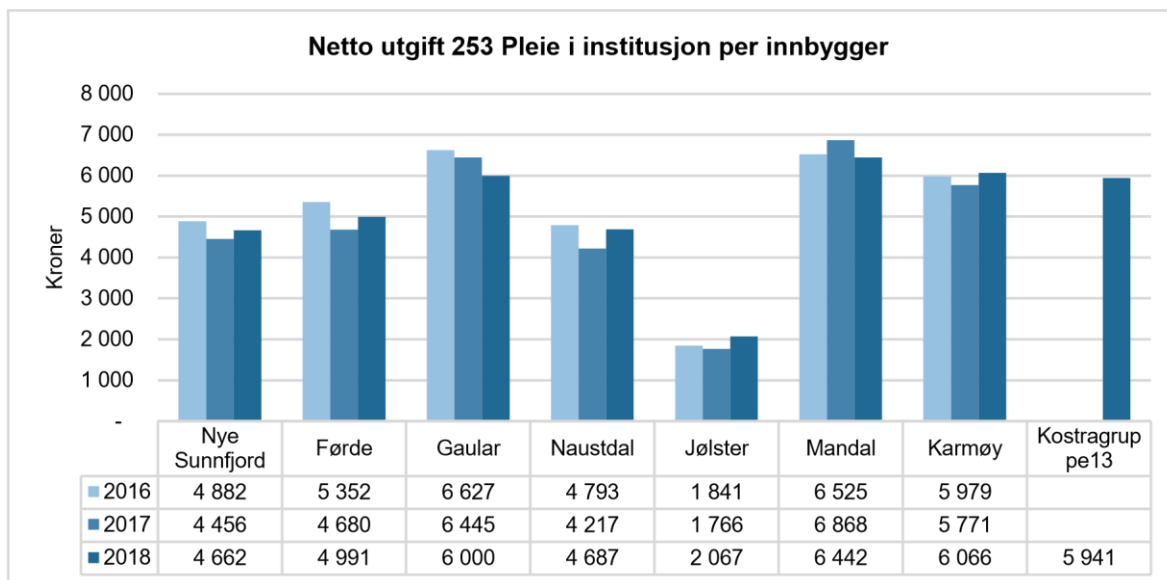
Figur 67 Netto utgifter til 253 pleie i institusjon og 261 institusjonslokaler i prosent av netto utgift til PLO. Kilde:

10.4 Netto utgift til 253 pleie i institusjon per innbygger

253 pleie i institusjon omfatter sykehjem og barneboliger/avløsningsboliger for barn og unge.

Sunnfjord brukte omtrent 4.700 kroner per innbygger til pleie i institusjon i 2018, etter behovskorleksjon. Det er omtrent 1.200 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 29 millioner kroner. Utgiftene til pleie i institusjon per innbygger er redusert de siste tre årene.

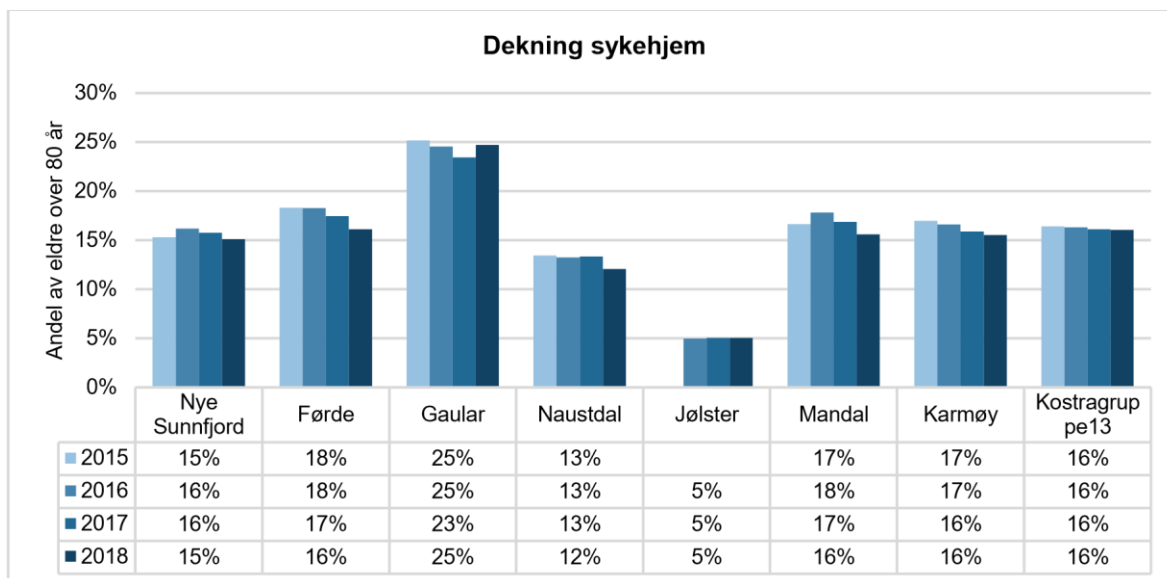
Jølster har lavest utgifter blant de sammenslåtte kommunene. Kommunen har en institusjonsandel på 11 prosent. Med kostnadsnivået i Jølster vil utgiftene i Sunnfjord synke med 2.600 kroner per innbygger, omtrent 59 millioner kroner.

Figur 68 Netto utgift 261 institusjonslokaler per innbygger, behovskorrigert

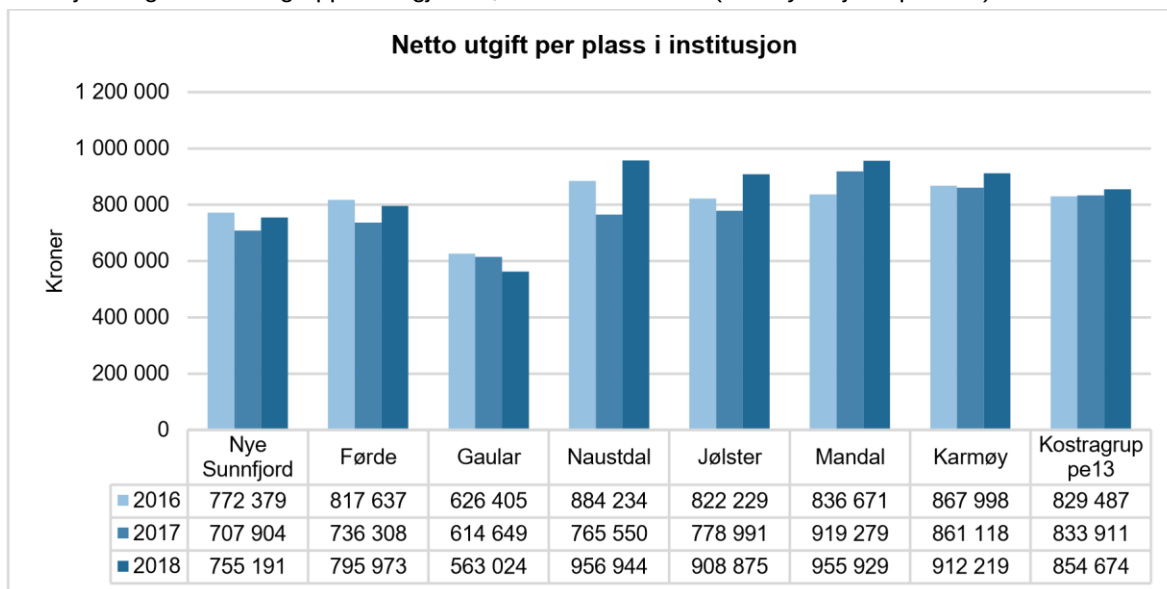
10.5 Plasser i sykehjem per innbygger over 80 år

Vi har sett at netto utgifter til drift av institusjon (pleie og lokaler) er 29 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Lave utgifter til institusjon kan komme av lav sykehjemsdekning (og barneboliger) eller lave utgifter per plass. Sunnfjord har en sykehjemsdekning som er rett under kommunegruppen. Antall plasser i sykehjem tilsvarer 15 prosent av innbyggere over 80 år. Gjennomsnittet i kommunegruppen er 16 prosent. Forskjellen utgjør omtrent 7,5 millioner kroner (9 plasser). Sunnfjord har lavest sykehjemsdekning av sammenligningskommunene. Dekningen har vært stabil de siste fire årene.

10.6 Netto utgift per plass på institusjon

Netto driftsutgift per plass er 755.000 kroner når både barnebolig og sykehjemsplasser ses sammen. Det er 100.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen i enhetspris mellom Sunnfjord og kommunegruppen utgjør 14,1 millioner kroner (141 sykehjemsplasser).

Figur 70 Netto utgift til 253 pleie i institusjon per plass i institusjon. Kilde: KOSTRA

Vi ser at de nøkkeltallene vi har funnet frem kan forklare de lave kostnadene til institusjon i Sunnfjord. Det er både den lave enhetsprisen og dekningsgraden som gir lave kostnader til institusjonsdrift i Sunnfjord.

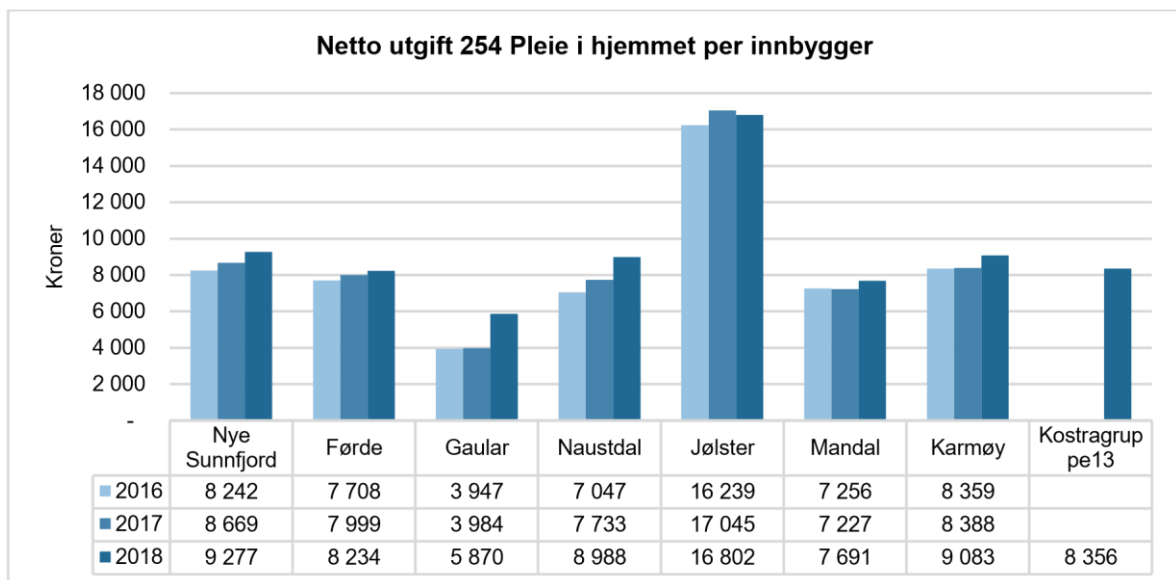
10.7 Netto utgift til 254 hjemmebaserte tjenester per innbygger

254 hjemmebaserte tjenester omfatter seks svært ulike tjenester til hjemmeboende: hjemmehjelp (mot betaling), miljøarbeid i PU-bolig, brukerstyrt personlig assistent (BPA), hjemmesykepleie, omsorgslønn og privat avlastning (for eksempel helgeopphold hos slektninger). Disse tjenestene gjelder både eldre, funksjonshemmede (inkl. PU) og psykisk helse.

Det betyr at regnskapet for denne funksjonen er vanskelig å tolke. Vi vet ikke om utgiftene gjelder eldre eller yngre brukere, eller hvilken type unge brukere det gjelder. Brukerne er alt fra eldre damer med hjemmehjelp én time per uke til utagerende PU-klienter med dobbel bemanning.

Utgiftene til hjemmebaserte tjenester i Sunnfjord er høye. Behovskorrigerte netto utgifter er 9.300 kroner per innbygger. Det er 1.000 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør 21 millioner kroner. Utgiften har økt med 1.000 kroner de siste tre årene.

Mandal bruker 1.600 kroner mindre per innbygger enn Sunnfjord, tilsvarende 36 millioner kroner. Kostnaden varierer mye mellom de sammenslåtte kommunene fra 5.900 kroner per innbygger i Gaular til nærmere 17.000 kroner i Jølster.

Figur 71 Netto utgift til 254 pleie i hjemmet per innbygger, behovskorrigert

Tilskuddet til ressurskrevende tjenester har stor betydning for netto utgift per innbygger i hjemmebaserte tjenester. Sunnfjord fikk nærmere 2.000 kroner per innbygger utbetalt i 2018. Det er 200 kroner mer enn landsgjennomsnittet. Av de sammenslåtte kommunene mottok Gaular, Naustdal og Jølster rundt 3.000 kroner i tilskudd per innbygger.

Kommune	Antall tjenestemottakere	Netto utgift	Øremerket tilskudd (til utbetaling)	Utgift per mottaker	Innbyggere	Tilskudd per innbygger
Sunnfjord	37	99 872	43 342	2 699	21 872	1 982
Førde	20	46 607	17 526	2 330	13 009	1 347
Gaular	5	17 558	9 106	3 512	2 966	3 070
Naustdal	5	16 287	8 090	3 257	2 848	2 841
Jølster	7	19 420	8 620	2 774	3 049	2 827
Mandal	17	38 653	14 126	2 274	15 600	906
Karmøy	65	162 957	66 146	2 507	42 229	1 566
Landet	7 922	21 445 484	9 325 606	2 707	5 156 035	1 809

Figur 72 Tilskudd til ressurskrevende tjenester 2018. Kilde: Helsedirektoratet

10.8 Dekningsgrad i hjemmebaserte tjenester

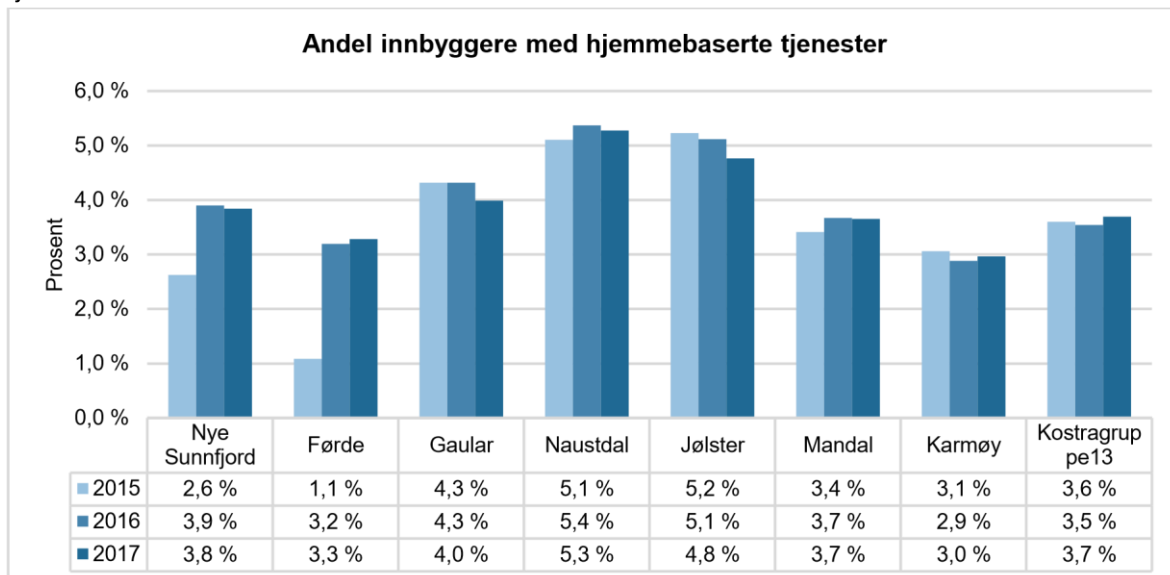
De behovskorrigerte utgiftene til hjemmebaserte tjenester i Sunnfjord er 21 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Høye utgifter kan komme av mange brukere eller høye utgifter per bruker.

Dekningsgraden for hjemmebaserte tjenester er høy. Sunnfjord har en dekningsgrad på 3,8 prosent av befolkningen, 0,1 prosent over kommunegruppen.

Dette er en overfladisk sammenligning. Hjemmetjenesten omfatter mange tjenester og flere typer brukere, både eldre, funksjonshemmede (mest PU-brukere) og folk med psykiske lidelser.

KOSTRAtallene kan skjule store forskjeller mellom eldreomsorgen og omsorgen for PU-brukere. Hvis

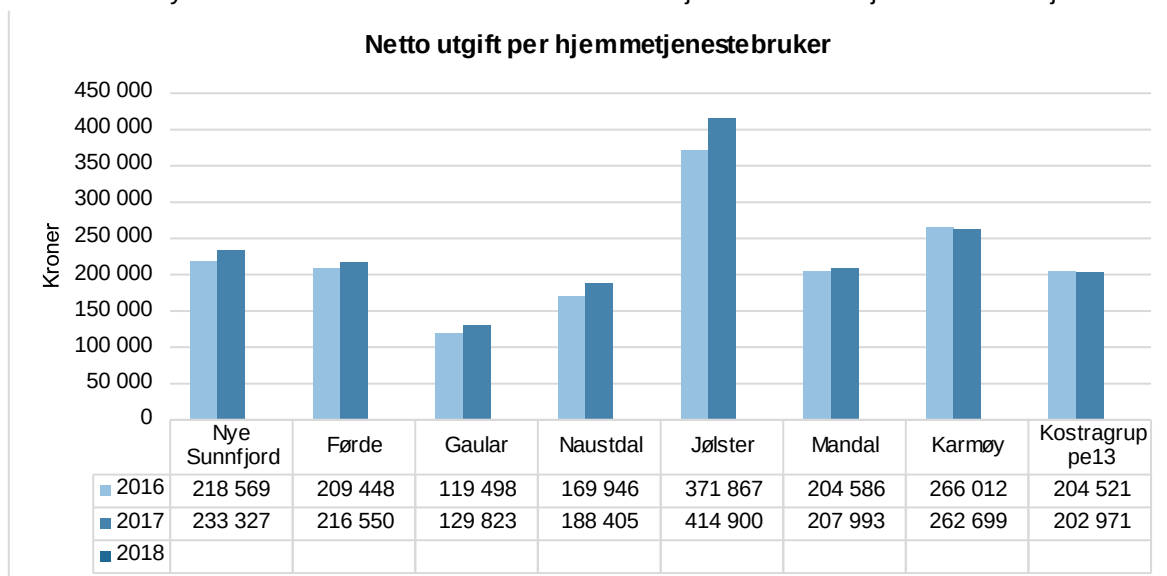
utgiftene innen PU er høye per bruker, kan det forklare høye samlede kostnader i hjemmebaserte tjenester.

Figur 73 Brukere av hjemmebaserte tjenester per 100 innbygger, prosent. Kilde: KOSTRA

10.9 Netto utgift funksjon 254 per hjemmetjenestebruker

Netto utgift til hjemmebaserte tjenester per bruker var omtrent 233.000 kroner i Sunnfjord i 2017. Tall mangler i figuren for 2018 da vi mangler tall fra Kommunalt pasient- og brukerregister for 2018. Vi må anta at høy enhetskostnad er årsaken til kostnader i hjemmebaserte tjenester i Sunnfjord i 2018.

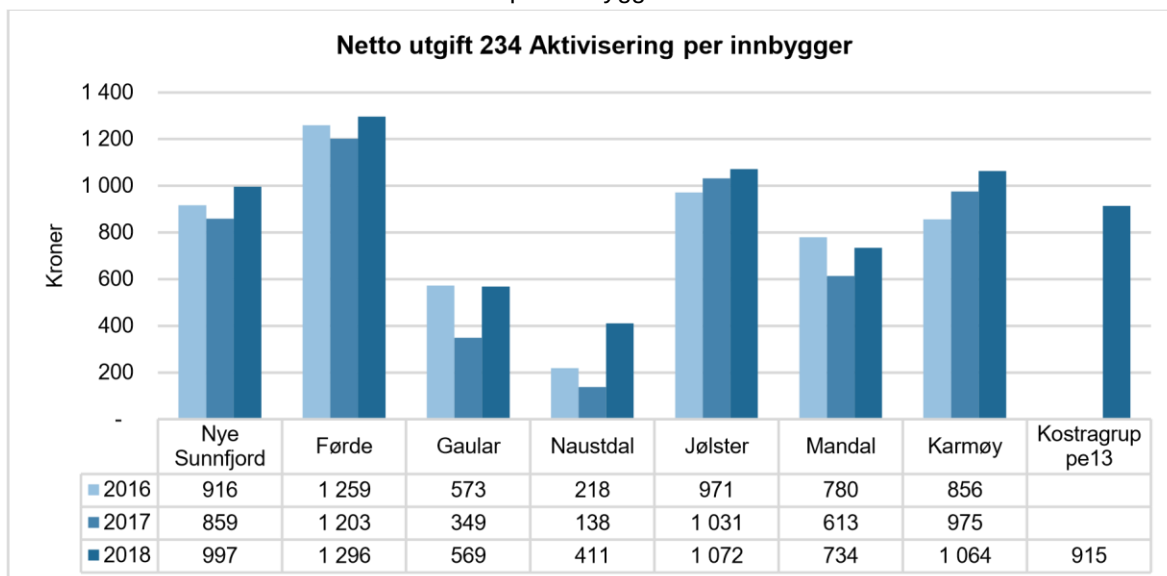
Figur 74 Netto utgift per bruker av hjemmebaserte tjenester. Kilde: KOSTRA

10.10 Netto utgift til 234 aktivisering per innbygger

234 aktivisering omfatter dagsenter, støttekontakt, matombringing og trygghetsalarm. Dette er støttetjenester for å få hjemmebaserte tjenester til å fungere. Kommunene legger stadig mer vekt på disse tjenestene langt nede i omsorgstrappen.

Utgiftene til aktivisering i Sunnfjord er 2 millioner kroner høyere enn kommunegruppen.

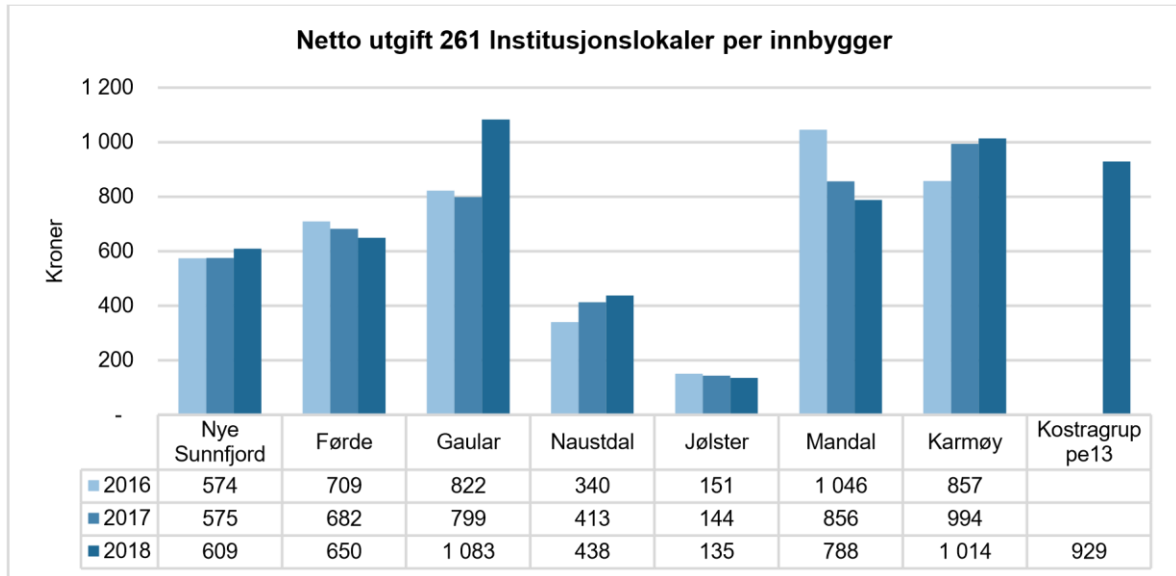
Behovskorrigerte netto utgifter er 1.000 kroner per innbygger. Kostnaden varierer mye mellom de sammenslåtte kommunene fra 400 kroner per innbygger i Naustdal til nærmere 1.300 kroner i Fårde.

Figur 75 Netto utgift per innbygger til funksjon 234 aktivisering, behovskorrigert

10.11 Netto utgift til 261 institusjonslokaler per innbygger

Utgiftene til institusjonslokaler i Sunnfjord er lave. Behovskorrigerte netto utgifter er 600 kroner per innbygger. Det er 300 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør 8 millioner kroner. Sunnfjord sine utgifter til lokaler er også lavere enn i sammenligningskommunene Mandal og Karmøy.

Figur 76 Netto utgift til funksjon 261 institusjonslokaler per innbygger, behovskorrigert

11 Helse

Helse omfatter funksjonene 232 forebygging, 233 folkehelse og 241 behandling (fastlege, fysio og legevakt). Utgiftsbehovet per innbygger er beregnet til 110 prosent av landsgjennomsnittet.

Sunnfjord har smådriftsulempen, større avstander, flere barn og unge, men få eldre under 90 år sammenlignet med landet.

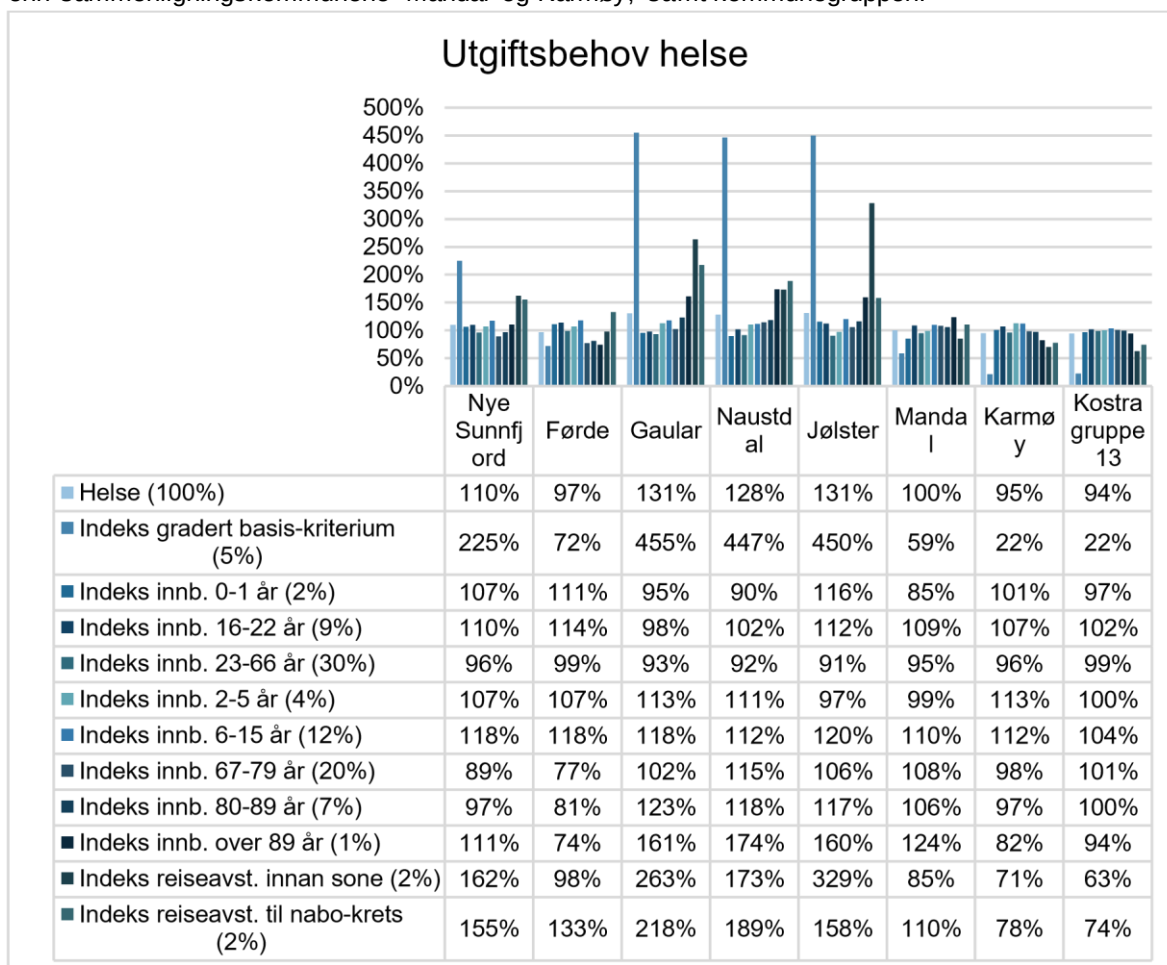
Netto utgift var omtrent 84 millioner kroner i 2018.

Sunnfjord hadde store utgifter til helsetjenesten i 2018. Samlede behovskorrigerte utgifter var 9 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Funksjon 232 forebygging var 4 millioner kroner dyrere, og funksjon 241 behandling var 6 millioner kroner dyrere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Funksjon 233 folkehelse var 1 million kroner billigere.

Karmøy drev helsetjenesten rundt 17 millioner kroner billigere enn Sunnfjord i 2018.

11.1 Utgiftsbehovet

Behovet for helsetjenester i Sunnfjord er beregnet til 110 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord smådriftsulempen og større avstander. Det er flere barn og unge i kommunen, men færre eldre under 90 år. Sunnfjord har et høyere tjenestebehov enn sammenligningskommunene Mandal og Karmøy, samt kommunegruppen.

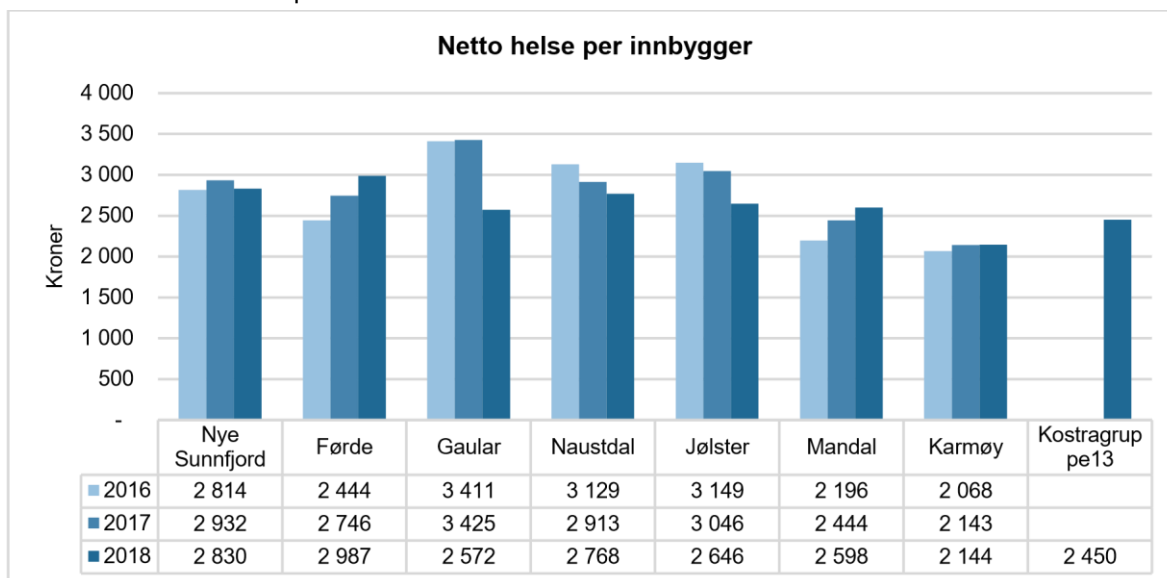

Figur 77 Utgiftsbehov helse 2019. Kilde: KMD

11.2 Netto utgift til helsetjenesten per innbygger

Sunnfjord brukte 2.800 kroner per innbygger til helsetjenesten i 2018. Det er 400 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 9 millioner kroner.

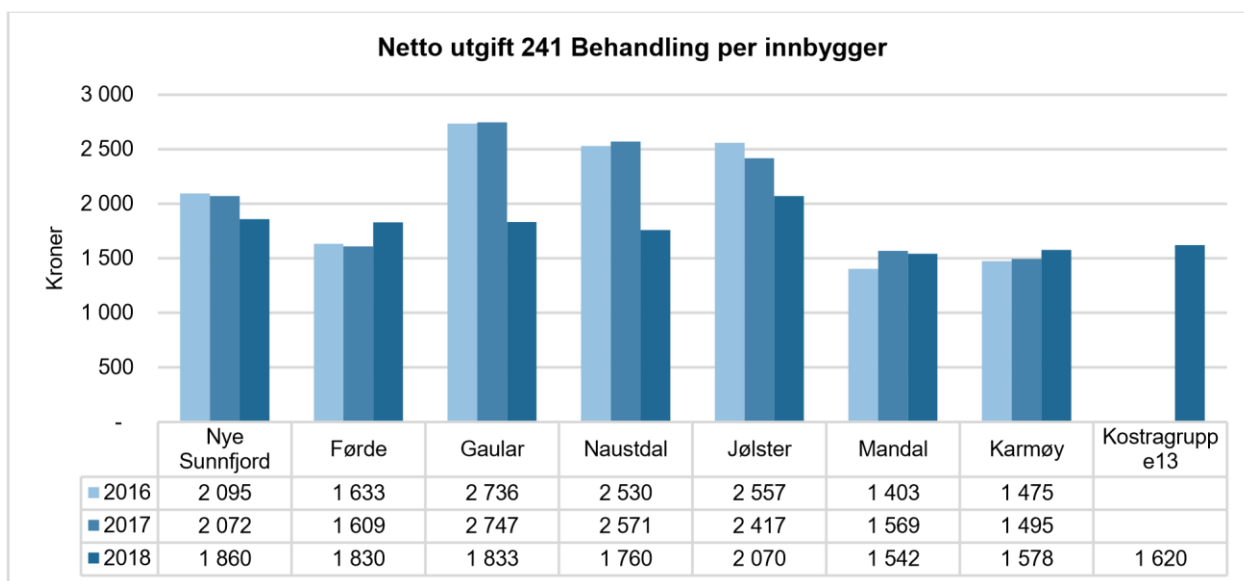
Av de sammenslåtte kommunene brukte Førde 200 kroner mer enn Sunnfjord. Utgiftene i Sunnfjord vil gå opp med 4 millioner kroner dersom praksisen i Førde videreføres. Utgiftene vil synke med 6 millioner kroner dersom praksisen i Gaular føres videre.

Figur 78 Netto utgift per innbygger til kommunehelse, behovskorrigert

11.3 Netto utgift til 241 behandling per innbygger

Det er funksjon 241 behandling som er størst i helsetjenesten. Sunnfjord brukte 1.900 kroner per innbygger på fastleger, fysioterapi og legevakt. Det er 300 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 6 millioner kroner. Utgiften per innbygger er redusert de tre siste årene. Høye utgifter til behandling pleier å komme av dyr legevakt, mange kommunalt ansatte fastleger eller mye kommunal service for fastlegene.

Figur 79 Netto utgift til funksjon 241 behandling, behovskorrigert

12 Sosial

Sosialtjenesten omfatter funksjonene 242 veiledning, 243 rusomsorg, 273 vernet arbeid, 275 introduksjonsordningen, 276 kvalifiseringsordningen og 281 sosialhjelp. Introduksjonsordningen er helt finansiert med statstilskudd (integreringstilskuddet) og holdes utenfor analysen. Utgiftsbehovet for sosialtjenester er beregnet til 73 prosent av landsgjennomsnittet. Sunnfjord har lite storbyproblemer, færre uføre, færre aleneboende og få flyktninger.

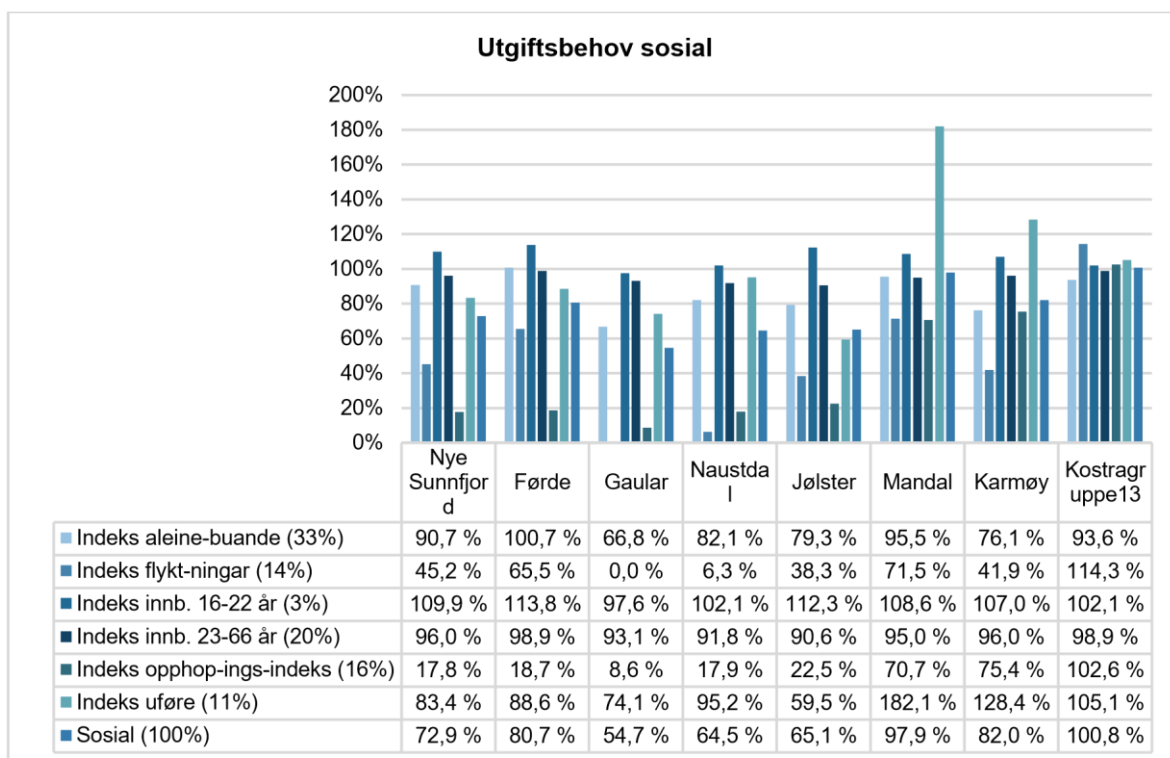
Netto utgift var omtrent 36 millioner kroner i 2018. Samlede behovskorrigerte netto driftsutgifter er 5 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. De funksjonene som drives med høyere utgifter enn gjennomsnittet i kommunegruppen er veiledning (11 mill. kroner) og sosialhjelp (3 mill. kroner). Funksjoner som drives med lavere utgifter enn gjennomsnittet i gruppen er rusomsorg (5 mill. kroner), vernet arbeid (2 mill. kroner) og kvalifiseringsordningen (2 mill. kroner).

Mandal drev sosialtjenesten rundt 12 millioner kroner billigere enn Sunnfjord i 2018.

Store deler av sosialutgiftene i norske kommuner er knyttet til arbeidet med flyktninger. Antall flyktninger mottatt i kommunen har stor betydning for utgiftsnivået i denne tjenesten. Sunnfjord har lave utgifter til flyktninger, etter størrelsen på integreringstilskuddet å dømme.

12.1 Utgiftsbehovet

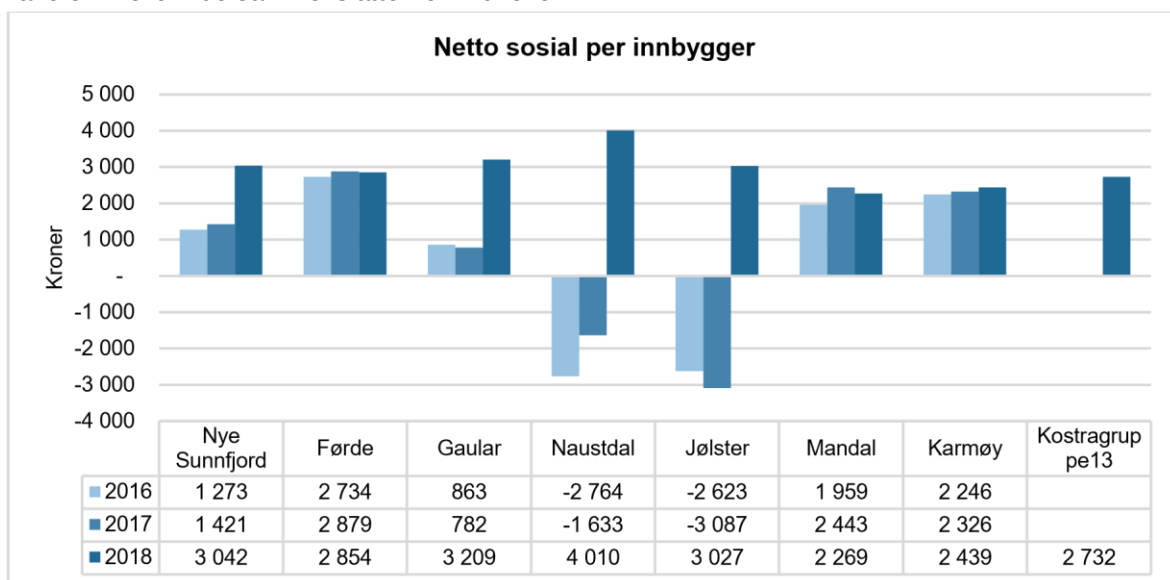
Behovet for sosiale tjenester er beregnet til 73 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord få aleneboende, få uføre, færre innbyggere i arbeidsdyktig alder, færre flyktninger og mindre storbyproblemer. Kommunegruppen og sammenligningskommunene har et høyere tjenestebehov enn Sunnfjord.

Figur 80 Utgiftsbehov sosialtjenesten 2019. Kilde: KMD

12.2 Netto utgift til sosialtjenesten per innbygger

Behovskorrigerte netto driftsutgifter til sosiale tjenester var ca. 3.000 kroner per innbygger i Sunnfjord i 2018. Det er omtrent 300 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør omtrent 5 millioner kroner. Utgiften har steget med 1.700 kroner de siste tre årene. Utgiftsnivået varierer mellom de sammenslåtte kommunene.

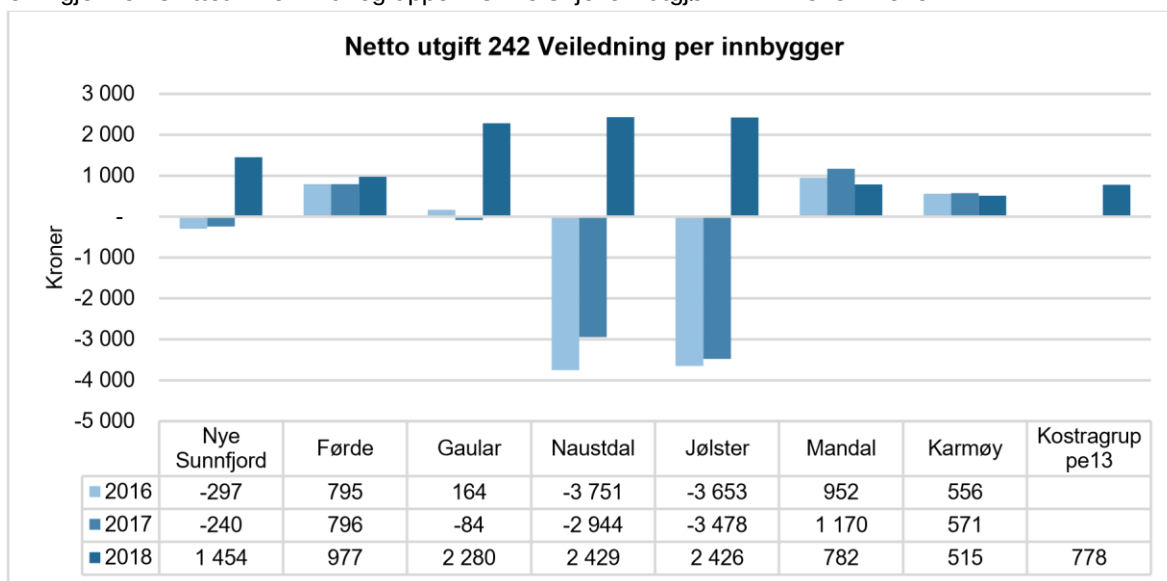

Figur 81 Netto utgift per innbygger for sosialtjeneste, behovskorrigert

12.3 Netto utgift til 242 veiledning per innbygger

Veiledning er som regel den nest største deltjenesten innenfor sosialtjenesten. Her føres bemanningen på sosialkontoret (kommunal NAV), inkludert flyktningkonsulenter. Sunnfjord har høye

utgifter til veiledning. Netto utgift per innbygger var 1.500 kroner i 2018. Det er omtrent 700 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 11 millioner kroner.

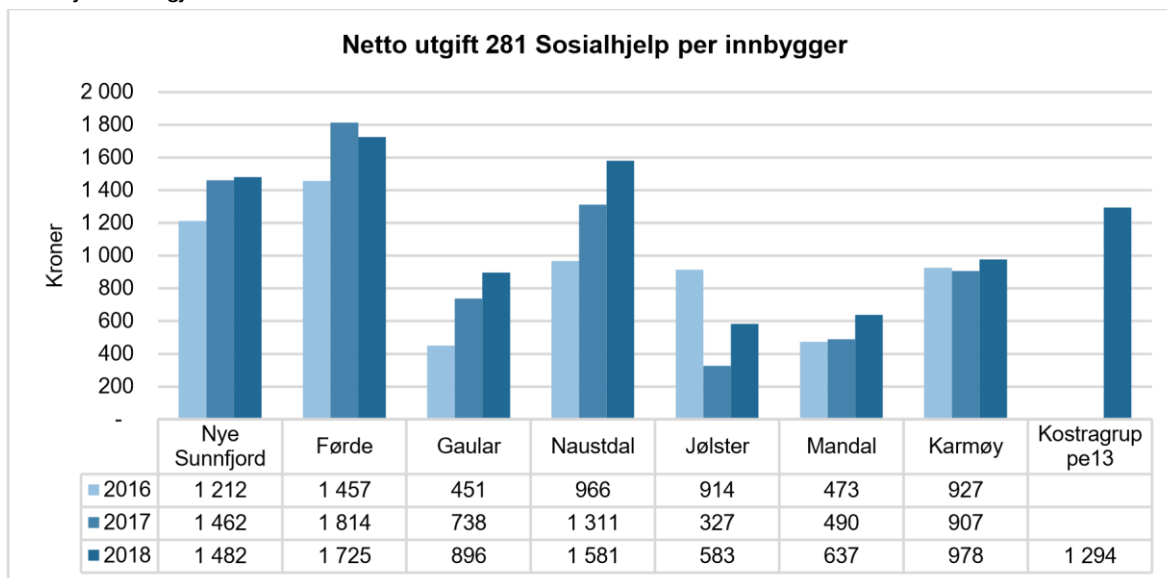

Figur 82 Netto utgift til funksjon 242 veiledning per innbygger, behovskorrigert

12.4 Netto utgift til 281 sosialhjelp per innbygger

Økonomisk sosialhjelp er vanligvis den største deltjenesten innenfor sosiale tjenester.

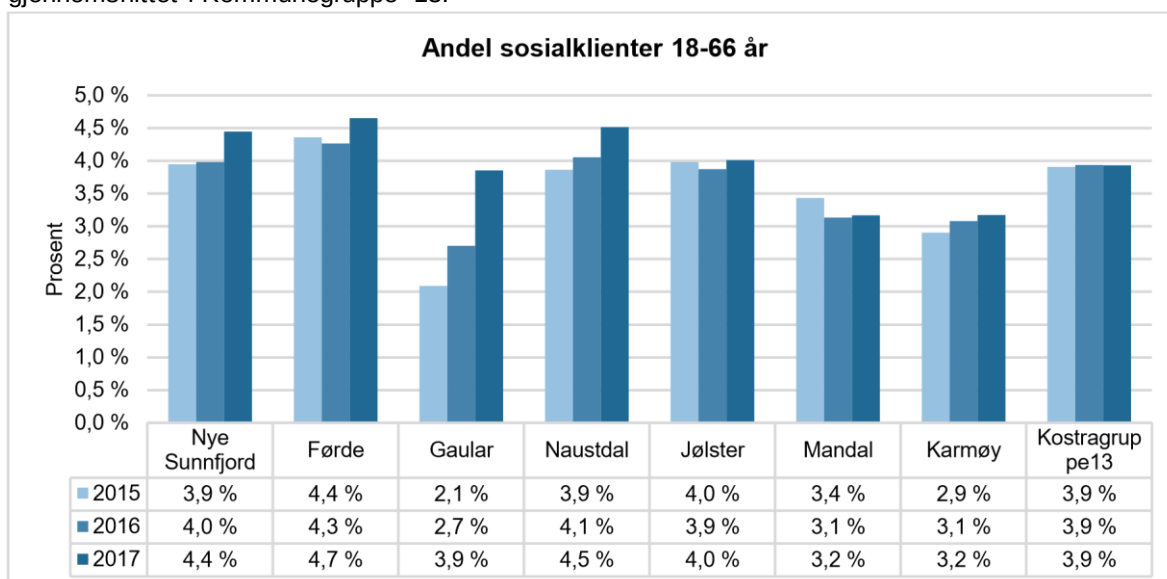
Behovskorrigerte netto driftsutgifter i Sunnfjord var 1.500 kroner per innbygger i 2018. Det er 200 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 3 millioner kroner. Utgiften er økt med 300 kroner de siste tre årene. Alle sammenligningskommunene har lavere behovskorrigerte utgifter til sosialhjelp. Mandal brukte 600 kroner per innbygger, 900 kroner mindre enn Sunnfjord. Forskjellen utgjør 14 millioner kroner.

Figur 83 Netto utgift til funksjon 281 sosialhjelp per innbygger, behovskorrigert

12.5 Dekningsgrad og enhetspris på sosialhjelp

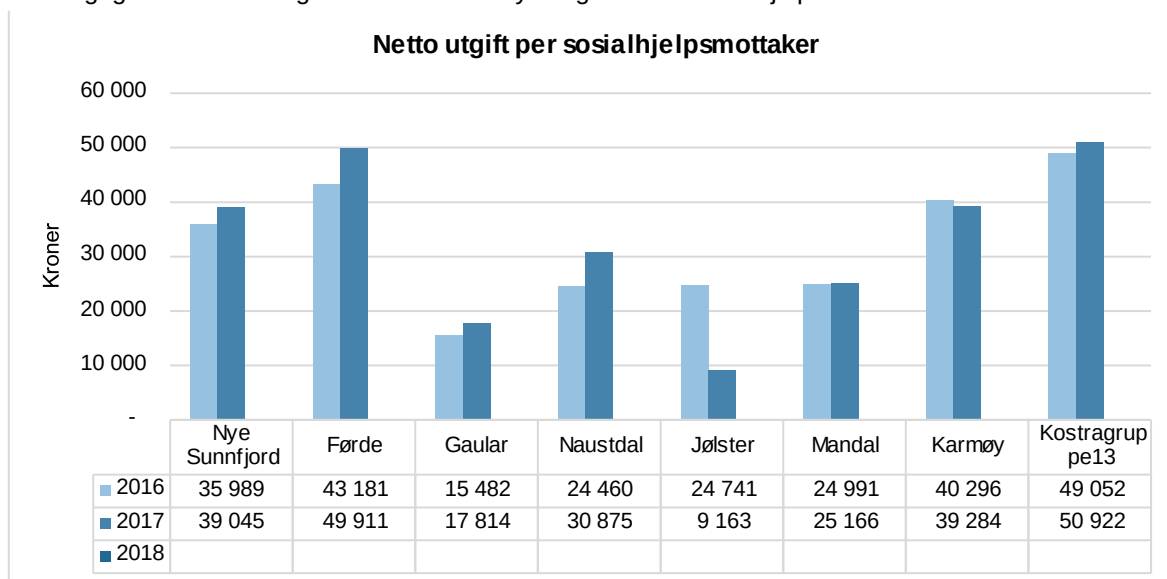
Utgiftene til sosialhjelp i Sunnfjord var 3 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018, etter korreksjon for behov. Høye utgifter til sosialhjelp kan komme av høy andel klienter eller høye utgifter per klient. Sunnfjord har en høy andel klienter, men lave utgifter per mottaker av sosialhjelp. Andelen sosialklienter er 4,4 prosent av innbyggere 18-66 år. Det er 0,5 poeng over gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

Figur 84 Andel sosialklienter av innbyggere 18-66 år. Kilde: KOSTRA

12.6 Netto utgift per mottaker av sosialhjelp

Utgiften per bruker er omtrent 39.000 kroner i 2017 (tall mangler for 2018). Gruppegjennomsnittet er 51.000 kroner. Kostnadsforskjellen på 12.000 kroner utgjør 7,5 millioner kroner (628 brukere). Høy dekningsgrad er antakelig årsaken til de høye utgiftene til sosialhjelp.

Figur 85 Netto utgift per sosialklient. Kilde: KOSTRA

13 Administrasjon og fellesutgifter

Administrasjon og fellesutgifter omfatter funksjonene 100 politikk, 110 revisjon, 120 administrasjon, 121 eiendomsforvaltning, 130 adm. lokaler, 180 fellesutgifter og 285 utenfor kommunalt område. Funksjonene 190 utgifter til fordeling og 290 interkommunalt samarbeid er også tatt med her. Disse funksjonene skal gå i null, men gjør det ikke alltid.

Netto utgift var 133 millioner kroner i 2018. Administrasjon er et vanskelig område å analysere, for kommunenes regnskapspraksis varierer (tolkningen av skillet mellom tjeneste og administrasjon). Behovet for administrasjon i Sunnfjord er beregnet til 112 prosent av landsgjennomsnittet. Sunnfjord har smådriftsulemper innen administrasjon.

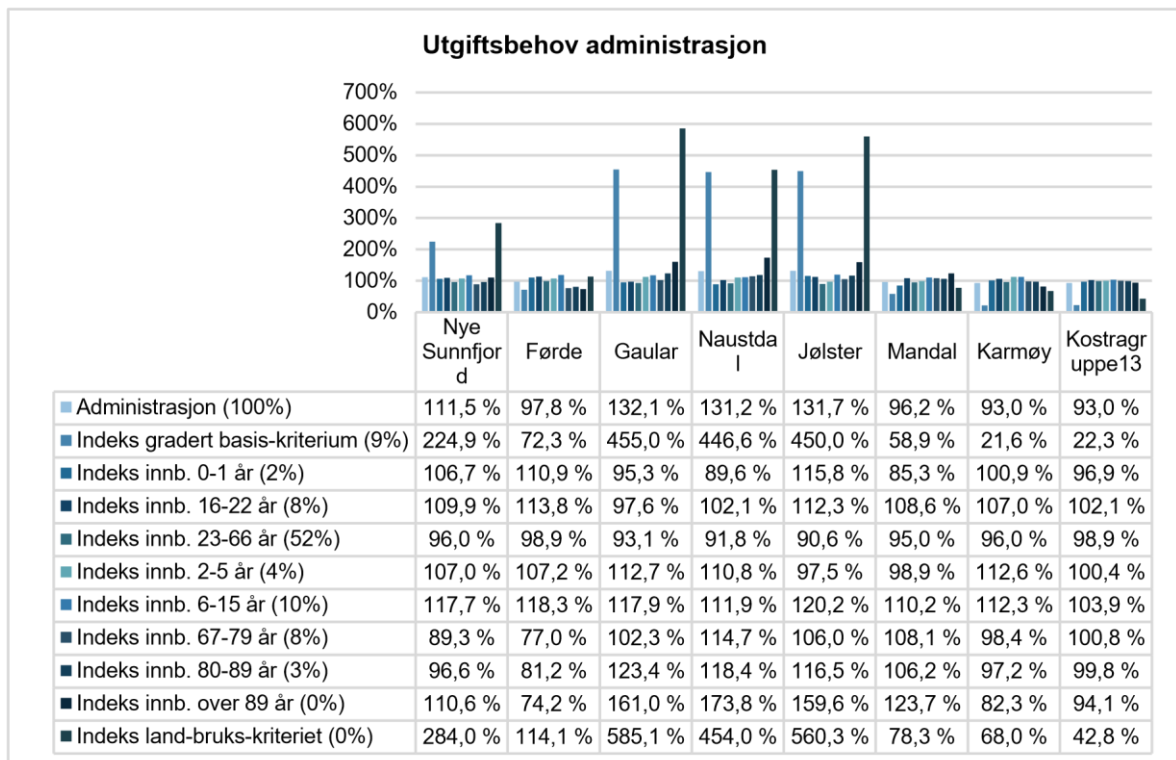
Sunnfjord hadde høye utgifter til administrasjon og styring i 2018. Samlede behovskorrigerte netto driftsutgifter var 7 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

Følgende funksjoner drives billigere enn kommunegruppen: fellesutgifter i eiendom (2 mill. kroner), administrasjonslokaler (3 mill. kroner), fellesutgifter (2 mill. kroner) og ikke-kommunale oppgaver (2 mill. kroner). De funksjonene som hadde høyere utgifter enn gjennomsnittet var politisk styring (4 mill. kroner), revisjon (3 mill. kroner) og administrasjon (9 mill. kroner).

Karmøy drev administrasjonen 33 millioner kroner billigere enn Sunnfjord. Mandal var 28 millioner kroner billigere.

13.1 Utgiftsbehovet

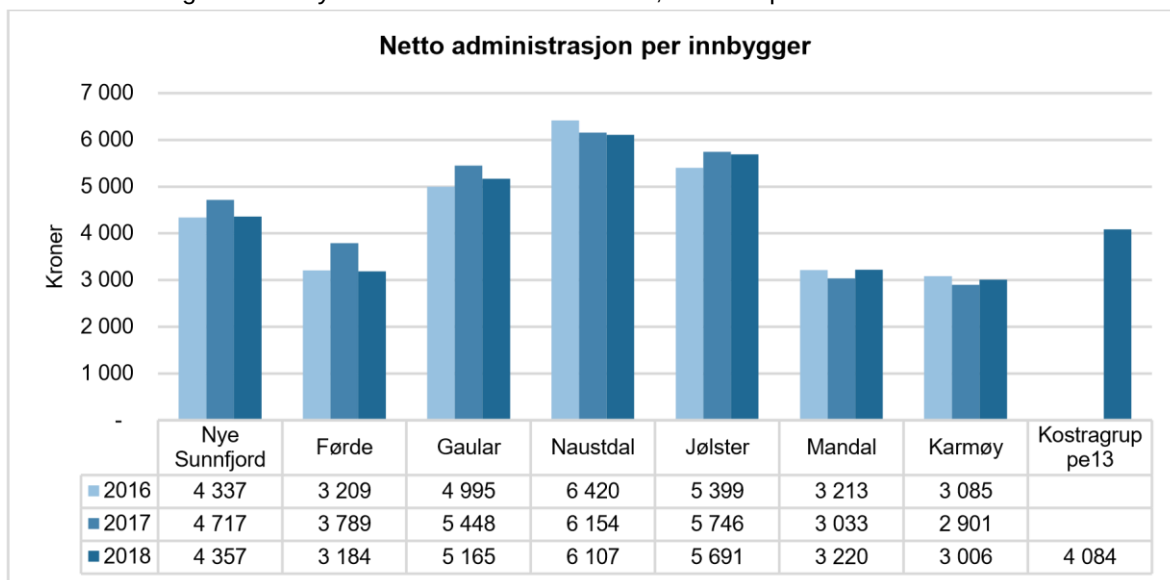
Behovet for administrasjon er beregnet til 112 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. I forhold til landsgjennomsnittet har Sunnfjord smådriftsulemper. Kommunegruppen og sammenligningskommunene har et lavere tjenestebehov enn Sunnfjord.

Figur 86 Utgiftsbehov administrasjon 2019. Kilde: KMD

13.2 Netto utgift til administrasjon og fellesutgifter per innbygger

Behovskorrigerte netto driftsutgifter til det vi kaller administrasjon og fellesutgifter er 4.400 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er 300 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 7 millioner kroner. Karmøy drev omtrent 1.400 kroner billigere enn Sunnfjord. Forskjellen utgjør 33 millioner kroner. Av de sammenslåtte kommunene brukte Naustdal 1.800 kroner mer enn Sunnfjord. Utgiftene i Sunnfjord vil gå opp med 43 millioner kroner, dersom praksisen i Naustdal videreføres. Utgiftene vil synke med 29 millioner kroner, dersom praksisen i Førde føres videre.

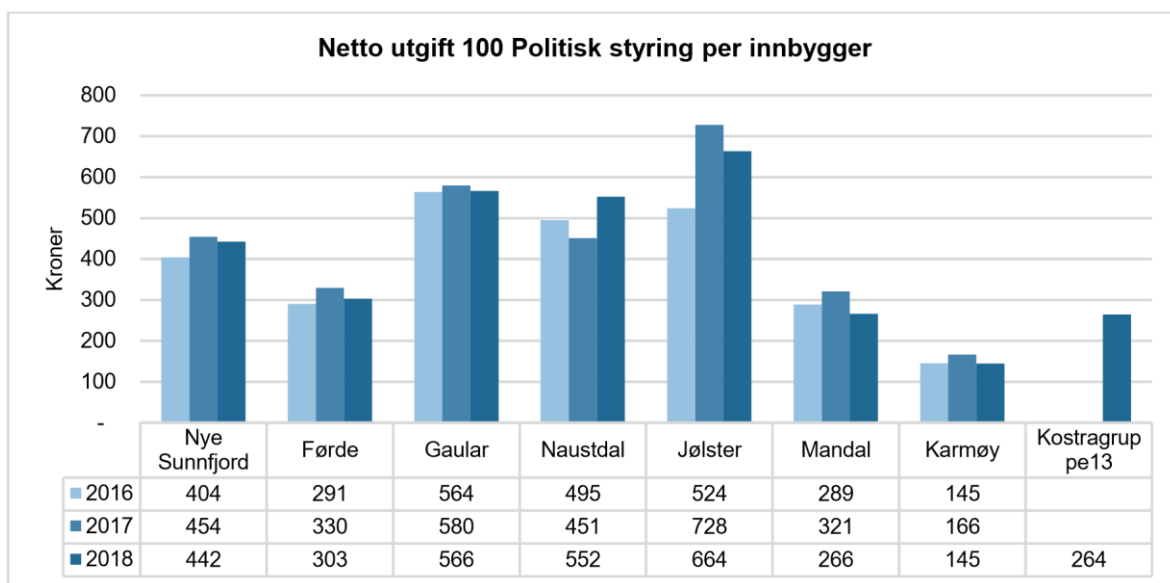

Figur 87 Netto utgift til administrasjon og fellesutgifter per innbygger, behovskorrigert

13.3 Netto driftsutgifter 100 politisk styring per innbygger

Funksjon 100 politikk omfatter honorarer og driftsmidler til ulike politiske råd og utvalg.

Behovskorrigerte netto utgifter til politikk var omtrent 450 kroner per innbygger i Sunnfjord i 2018. Det er 200 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør 4 millioner kroner. Utgiften er økt med ca. 50 kroner de siste årene i Sunnfjord.

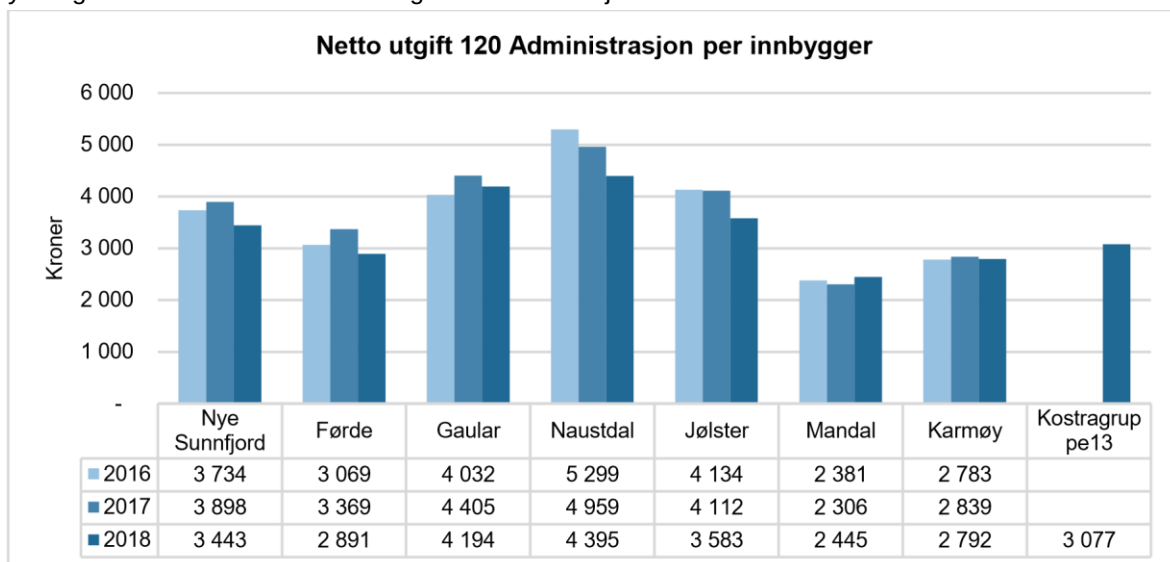

Figur 88 Netto utgift til funksjon 100 politikk per innbygger, behovskorrigert

13.4 Netto utgift til 120 administrasjon per innbygger

Funksjon 120 administrasjon omfatter strategisk ledelse og administrative støttefunksjoner. Det vil si overordnet ledelse og deres staber, samt administrativ støtte innen økonomi, personal, IKT og sak/arkiv. Behovskorrigerte netto utgifter til administrasjon var omtrent 3.400 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er 300 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 9 millioner kroner. Utgiften er redusert med 300 kroner de siste tre årene.

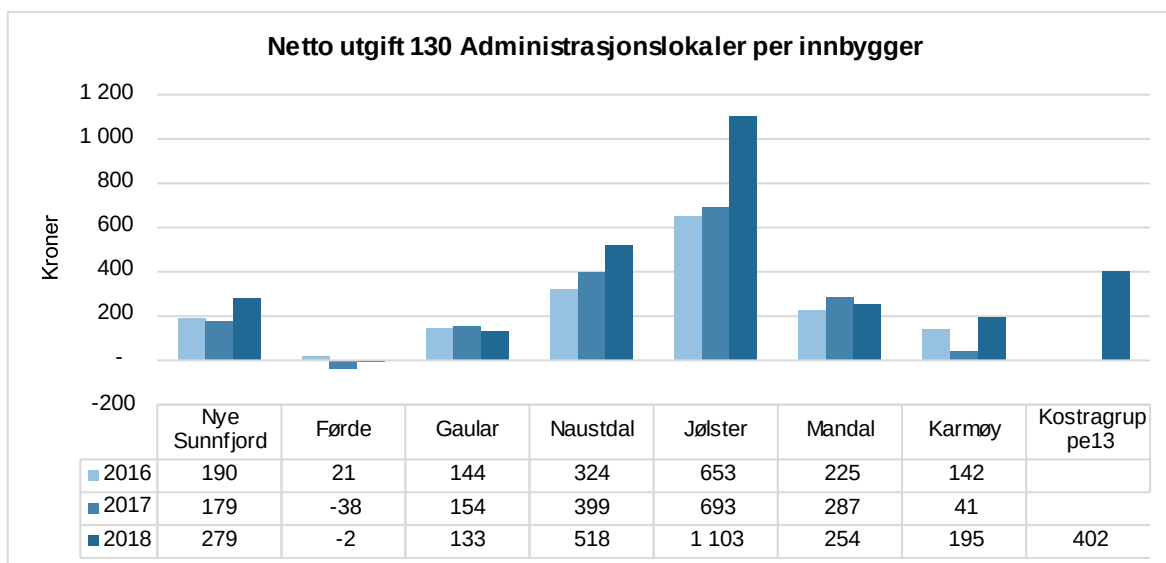
Administrasjon er et av de mer usikre regnskapene i kommunene. KOSTRA-veilederens beskrivelse av skillet mellom tjenesteproduksjon og administrasjon tolkes forskjellig. Det er derfor behov for ytterligere data når man sammenligner administrasjon.

Figur 89 Netto utgift per innbygger til funksjon 120 administrasjon, behovskorrigert

13.5 Netto utgift til 130 administrasjonslokaler per innbygger

Utgiften per innbygger var 300 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er 100 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 3 millioner kroner.

Figur 90 Netto utgift til funksjon 130 administrasjonslokaler, behovskorrigert

14 Kultur

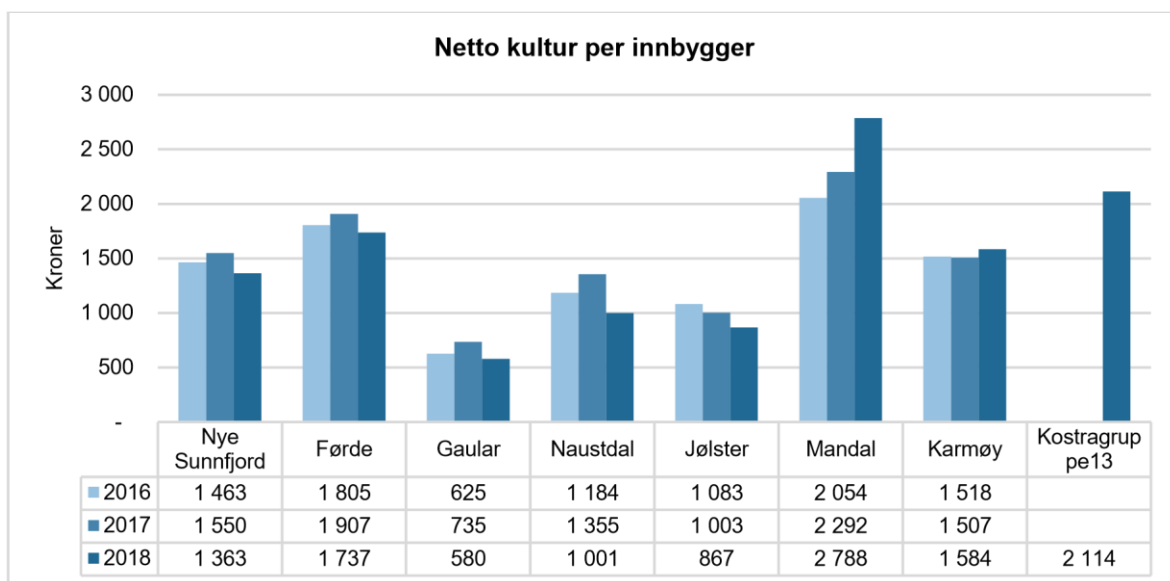
Kultur og idrett omfatter funksjonene 231 fritidstilbud, 370 bibliotek, 373 kino, 375 museer, 377 kunst, 380 idrett, 381 idrettsanlegg, 383 kulturskole, 385 annen kultur, 386 kulturbygg. Det er ikke behovskorreksjon på kultursektoren. Det er svært lite lovpålagte forpliktelser i denne sektoren.

Netto utgift var 33 millioner kroner i 2018. Sunnfjord brukte 16 millioner kroner mindre på kultur enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

Kino (1 mill. kr), museer (1 mill. kr), kunst (2 mill. kr) og kulturskole (1 mill. kr) ble drevet med høyere utgifter enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Fritidstilbud (2 mill. kr), bibliotek (1 mill. kr), idrett (3 mill. kr), idrettsanlegg (9 mill. kr), annen kultur (4 mill. kr) og kulturbygg (2 mill. kr) ble drevet billigere.

14.1 Netto utgift til kultur per innbygger

Sunnfjord brukte omtrent 1.400 kroner per innbygger til kultur og idrett i 2018. Det var 700 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 16 millioner kroner. Utgiftene til kultur er redusert med omtrent 100 kroner de siste tre år.

Figur 91 Netto utgift til kulturformål per innbygger. Kilde: KOSTRA

15 Fysisk planlegging og kulturminnevern

Fysisk planlegging og kulturminnevern m.m. omfatter funksjonene 301 plansaker, 302, 304 og 305 byggesak, 303 kart/oppmåling, 335 parkdrift, 360 naturforvaltning og 365 kulturminnevern. Det er ikke behovsberegning for dette området. Netto utgift var 19 millioner kroner i 2018.

Sunnfjord brukte mye penger på disse forvaltningsoppgavene i 2018. Samlede netto utgifter var 4 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

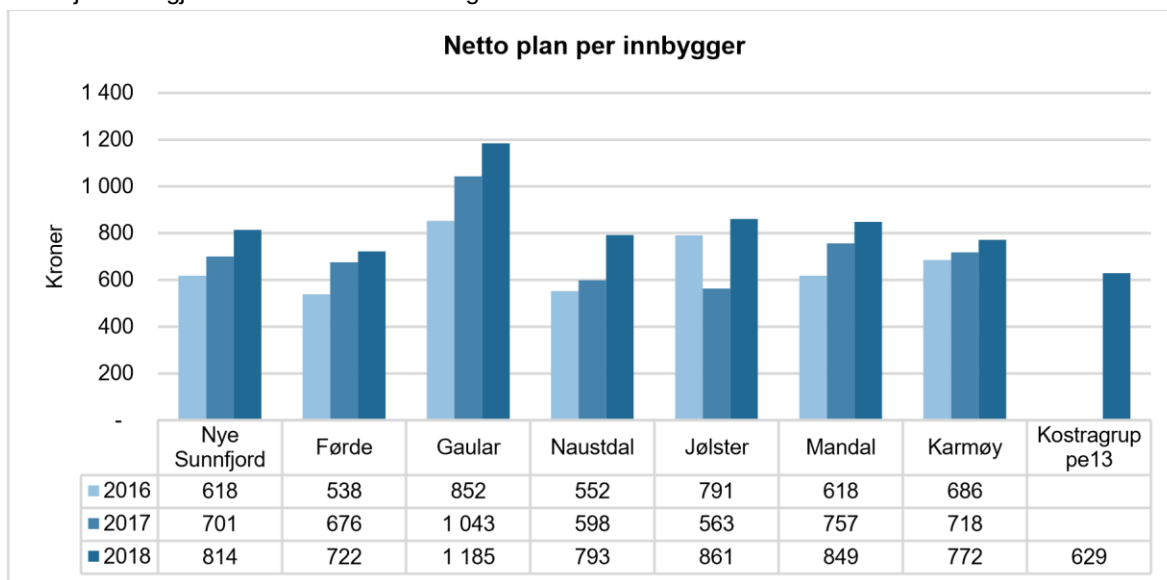
De tjenestene som hadde høyere utgifter enn gjennomsnittet i kommunegruppen var plansaker (3 mill. kr) og byggesak (2 mill. kr). Naturforvaltning ble drevet 1 million kroner billigere. Resterende tjenester var på samme nivå som gjennomsnittet i kommunegruppen.

Førde har lavest utgifter blant de sammenslåtte kommunene. Med kostnadsnivået i Førde vil utgiftene i Sunnfjord synke med 100 kroner per innbygger, omtrent 2 millioner kroner. Med utgiftsnivået i Gaular vil utgiftene øke med 8 millioner kroner. Sunnfjord ligger midt i lagt blant de to sammenligningskommunene Mandal og Karmøy.

Byggesak og kart/oppmåling kan langt på vei selvfinsieres med brukerbetaling. Dette har Sunnfjord gjort i mindre grad enn kommunene i Kommunegruppe 13.

15.1 Netto utgift til plan og byggesak mm per innbygger

Figuren under viser netto driftsutgifter på forvaltningsoppgavene innenfor tekniske tjenester. Det er plan, byggesak, kart/oppmåling, parkdrift, naturforvaltning og kulturminnevern. Netto utgift var 800 kroner per innbygger i 2018. Det er 200 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 4 millioner kroner. Utgiften er økt med 200 kroner de siste tre årene.

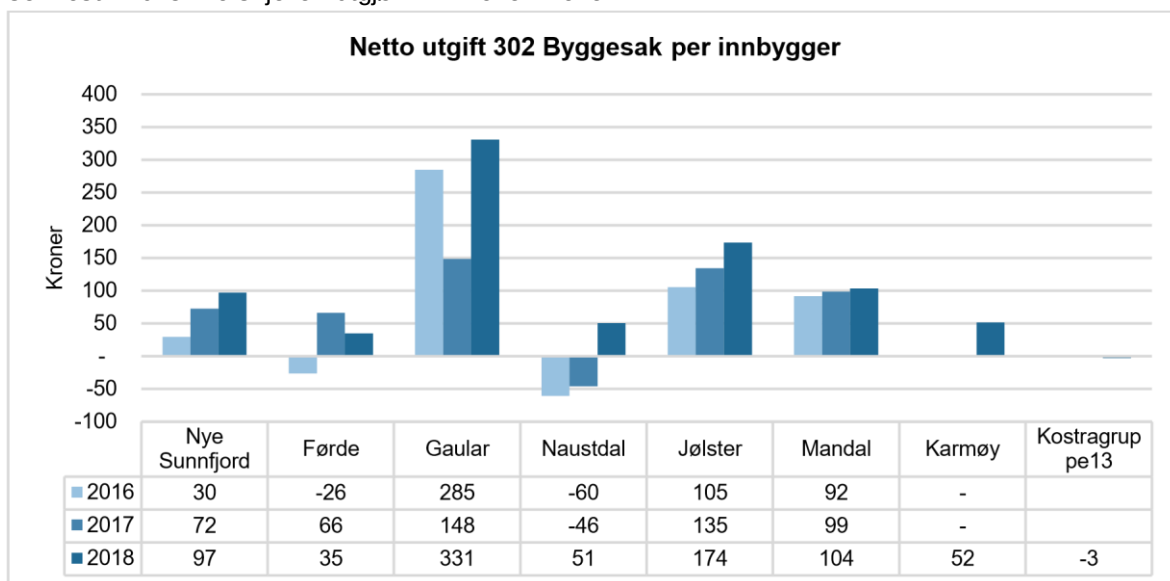

Figur 92 Netto utgift til plan, byggesak m.m. per innbygger. Kilde: KOSTRA

15.2 Netto utgift til byggesak per innbygger

Byggesakstjenestene (byggesak, deling og seksjonering) kan i stor grad selvfinsieres med gebyrer fra søkerne. Kommunen kan ikke ta betalt for klagebehandling. Sunnfjord har i mindre grad enn gjennomsnittet i kommunegruppen utnyttet mulighetene til å selvfinsiere byggesakstjenesten.

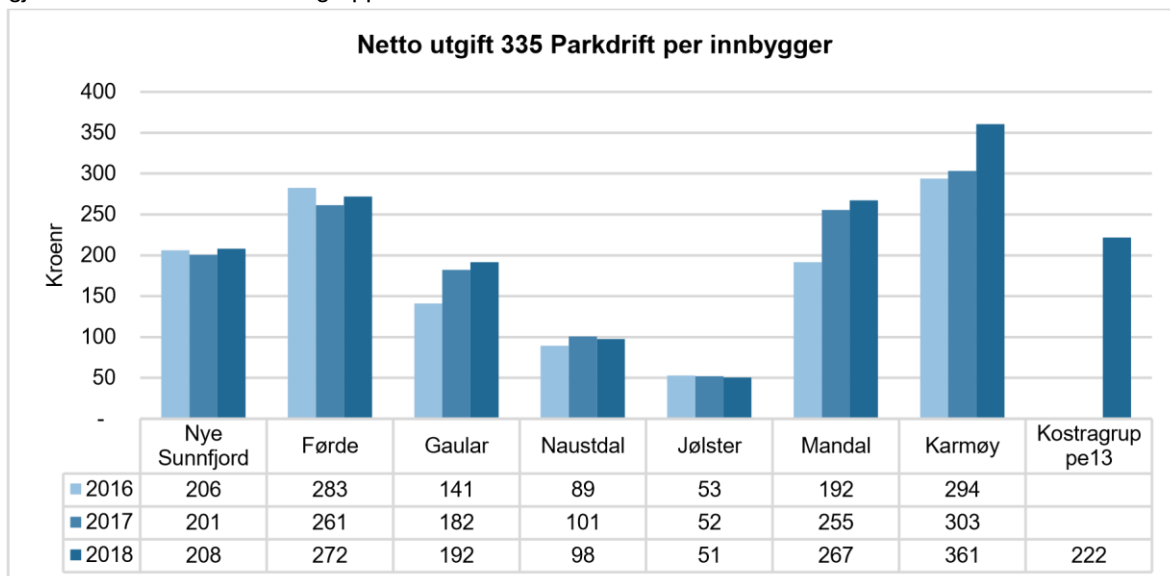
Netto utgift per innbygger var rundt 100 kroner i 2018. I kommunegruppen ble byggesak drevet til selvkost i 2018. Forskjellen utgjør 2 millioner kroner.

Figur 93 Netto utgift per innbygger til funksjon 302 byggesak. Kilde: KOSTRA

15.3 Netto utgifter per innbygger til parkdrift

Netto utgifter til 335 parkdrift var 200 kroner i Sunnfjord i 2018. Dette er på samme nivå som gjennomsnittet i kommunegruppen.

Figur 94 Netto utgift til funksjon 335 parkdrift per innbygger. Kilde: KOSTRA

16 Samferdsel

Samferdsel omfatter funksjonene 330 samferdselsbedrifter og 332 kommunale veier. Samferdselsbedrifter er vanligvis havnevesen og parkering. Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Netto utgifter var omtrent 31 millioner kroner i 2018.

Sunnfjord brukte 11 millioner kroner mer på samferdsel enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13 i 2018. Utgiftene til samferdselsbedrifter var 3 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i

kommunegruppen. Samtidig ble kommunale veier drevet 8 millioner kroner dyrere enn kommunegruppen. Utgiftene var 13 millioner kroner lavere i Karmøy.

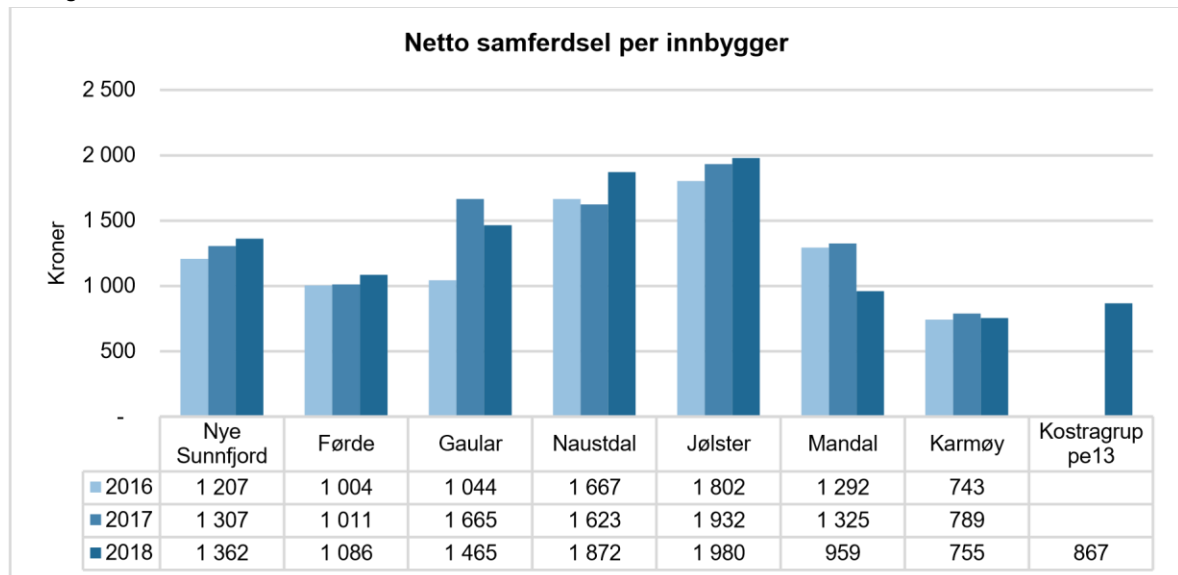
Årsaken til høye utgifter til vedrift i Sunnfjord er både høye enhetskostnader og mer kommunal vei per innbygger enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Utgiften per kilometer vei er derimot lav.

Vanligvis kan veiutgiftene reduseres ved å effektivisere driften, redusere vedlikeholdet eller ved å redusere veilengden (nedklassifisere kommunale veier til privat vei).

16.1 Netto utgift til samferdsel per innbygger

Netto driftsutgifter per innbygger til samferdsel var omtrent 1.300 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er omtrent 500 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 11 millioner kroner. Utgiften er økt med 150 kroner siden 2016.

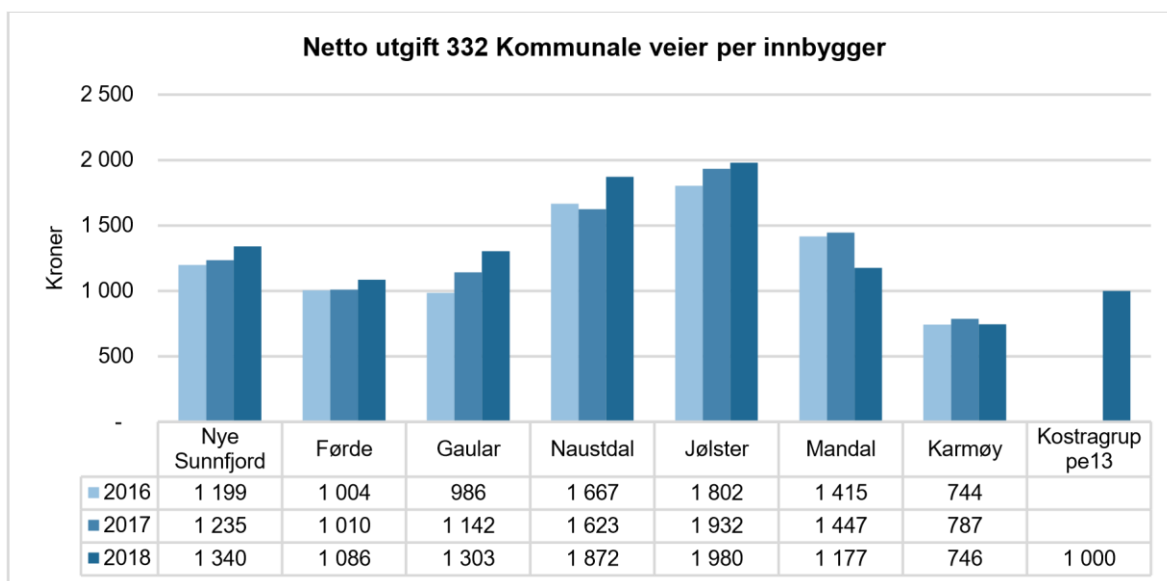
Førde har lavest utgifter blant de sammenslåtte kommunene. Med kostnadsnivået i Førde vil utgiftene i Sunnfjord synke med 300 kroner per innbygger, omtrent 6 millioner kroner. Med utgiftsnivået i Jølster vil utgiftene øke med 14 millioner kroner.

Figur 95 Netto utgift til samferdsel per innbygger. Kilde: KOSTRA

16.2 Netto utgift til 332 kommunale veier per innbygger

Netto utgift per innbygger til vedrift var 1.300 kroner i Sunnfjord i 2018. Det er 300 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Forskjellen utgjør 8 millioner kroner. Utgiften er økt med 150 kroner siden 2016. Utgiftene til vedrift per innbygger i Sunnfjord er høyere enn i de to sammenligningskommunene Mandal og Karmøy.

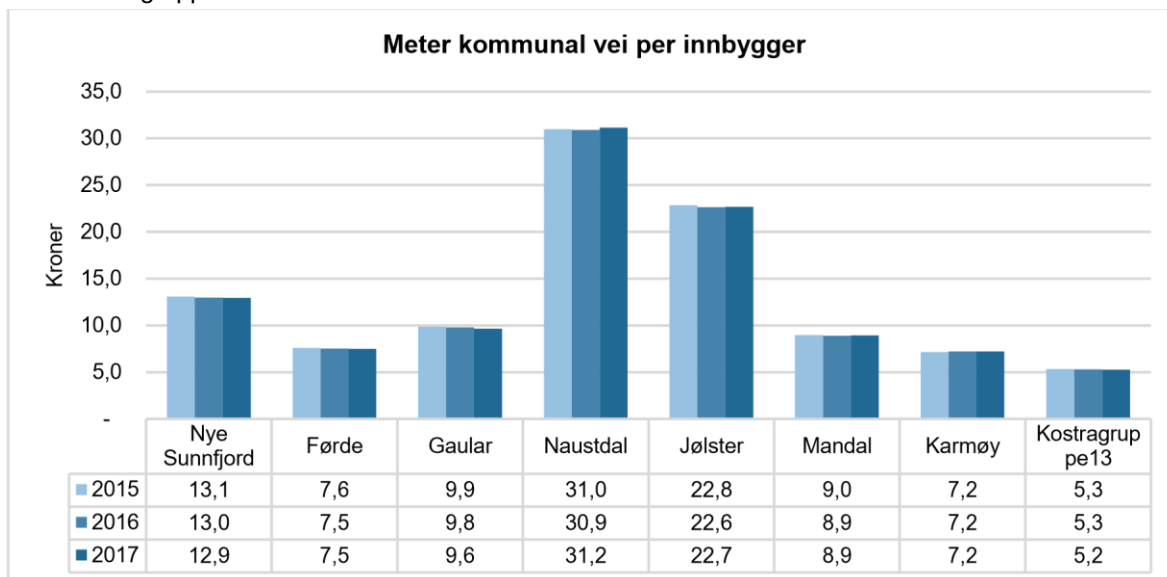

Figur 96 Netto utgift til funksjon 332 kommunale veier per innbygger. Kilde: KOSTRA

16.3 Veilengde og utgift per meter vei

Kommunale veier er den største tjenesten innen samferdsel. Netto utgifter i Sunnfjord var omtrent 8 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Høye utgifter til vedrift kan komme av mange veier eller høye driftsutgifter per meter vei.

Sunnfjord har rundt 13 meter kommunal vei per innbygger. Det er ca. 8 meter mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13.

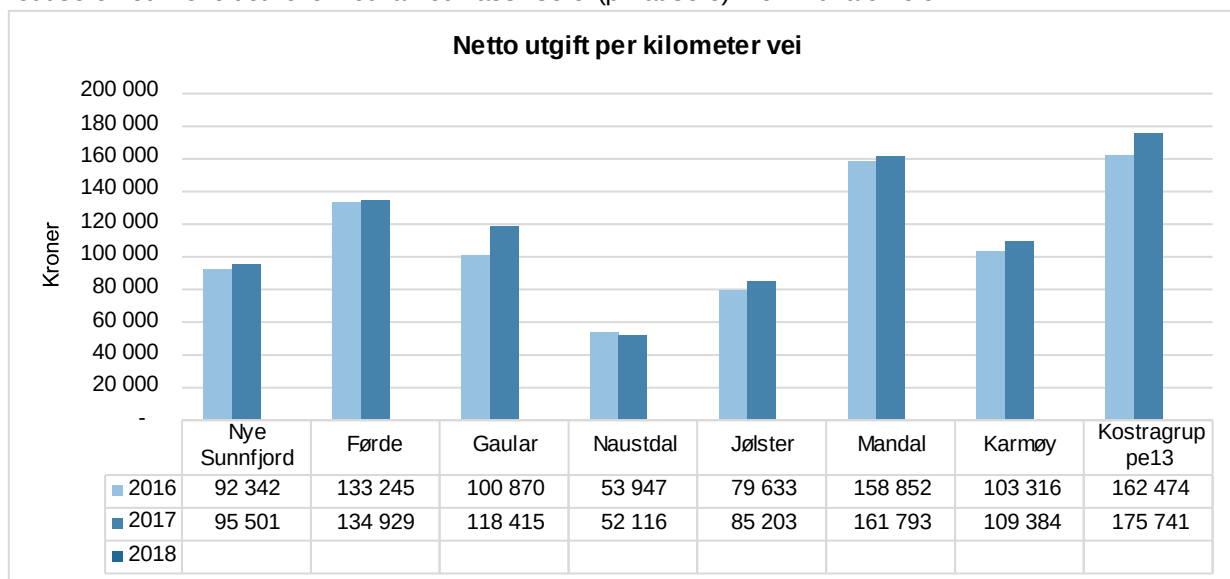

Figur 97 Antall meter kommunal vei per innbygger. Kilde: KOSTRA

16.4 Netto utgift per kilometer kommunal vei

Netto driftsutgift per kilometer vei i Sunnfjord var 96.000 kroner i 2017 (tall for 2018 mangler). Det er 80.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Vi kan anta at kostnaden per meter vei i Naustdal og Jølster kommuner bidrar til å holde utgiftene til vedrift under gjennomsnittet i kommunegruppen.

På en generell basis kan driftsutgiftene til kommunale veier reduseres ved å effektivisere driften, redusere vedlikeholdet eller ved å nedklassifisere (privatisere) kommunale veier.

Figur 98 Netto utgift per kilometer kommunal vei. Kilde: KOSTRA

17 Brann

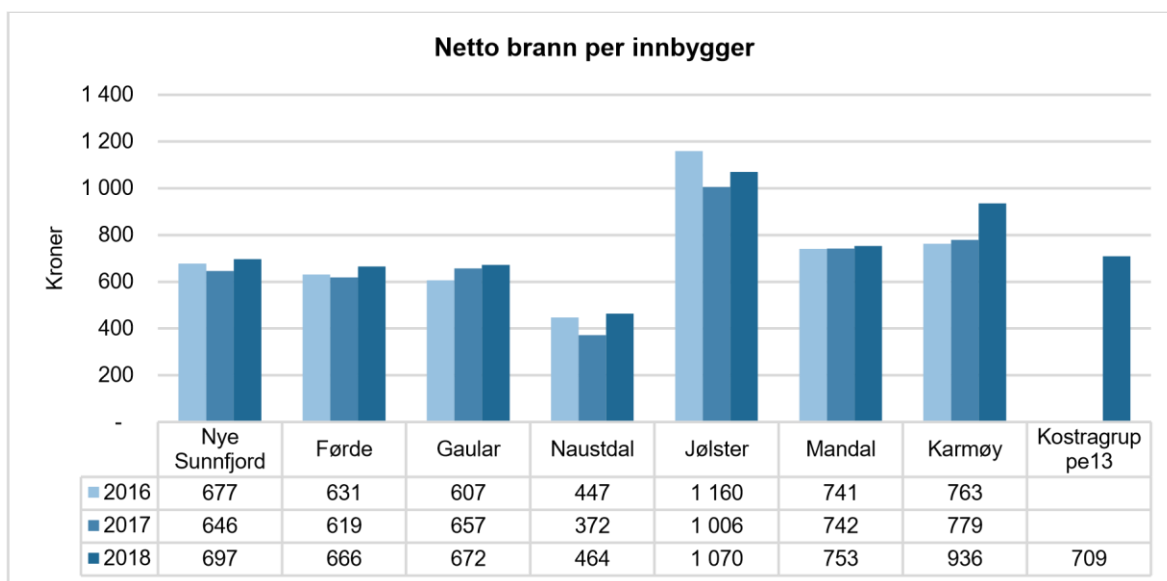
Brann omfatter funksjonene 338 forebygging (inkl. feiing) og 339 beredskap. Det er ingen behovskorreksjon for brannvesen. Netto utgift i 2018 var 17 millioner kroner. Utgiftene til brannvesen var lik gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Sunnfjord sine utgifter er lave sammenlignet med de øvrige kommunene.

17.1 Netto utgifter til brannvesen per innbygger

Sunnfjord brukte 700 kroner per innbygger på branntjenesten i 2018. Det er på nivået til kommunegruppen. Brannutgiftene har økt med 20 kroner de tre siste årene.

KOSTRA gir ikke noen nærmere forklaring på utgiftene. De fleste kommuner kjøper tjenester fra et interkommunalt brannvesen. Det er mye hestehandel rundt slike samarbeid. Kravene til beredskap settes av statlige myndigheter. Noen kommuner vedtar høyere beredskap enn loven krever. Det er ikke lett å påvirke kostnadsnivået på kort sikt.

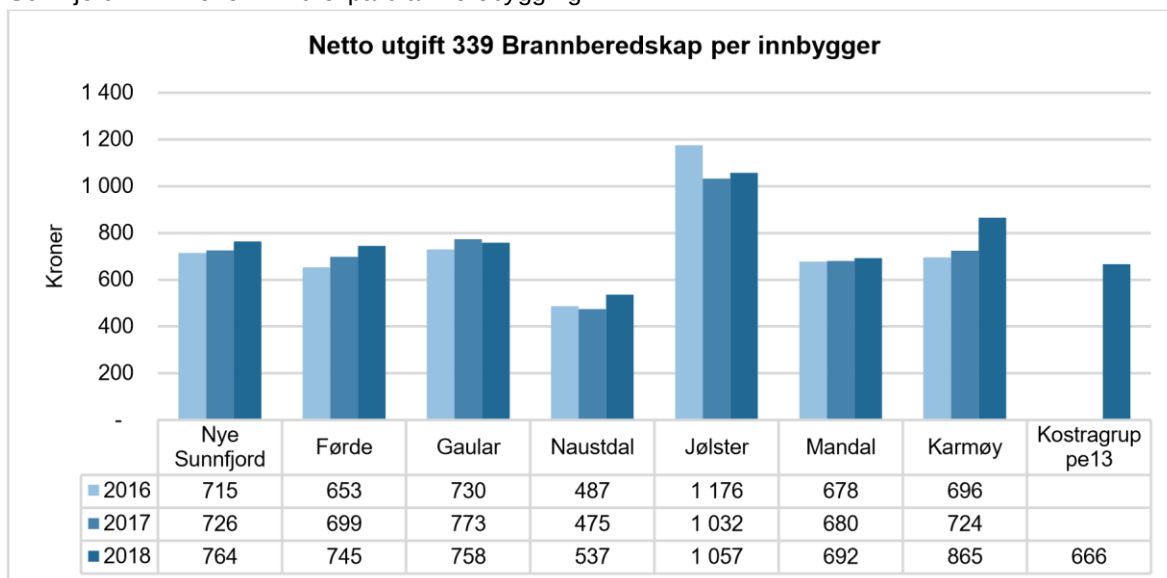
Både Mandal og Karmøy kommuner bruker mer per innbygger på branntjenesten enn Sunnfjord. Begge kommunene deltar i et interkommunalt brannvesen.

Figur 99 Netto utgift til brannvesen per innbygger. Kilde: KOSTRA

17.2 Netto utgifter til 339 beredskap per innbygger

Sunnfjord brukte nærmere 800 kroner per innbygger på brannberedskap i 2018. Det er 100 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 2 millioner kroner. Samtidig bruker Sunnfjord 2 millioner mindre på brannforebygging.

Figur 100 Netto utgift til funksjon 339 Beredskap per innbygger. Kilde: KOSTRA

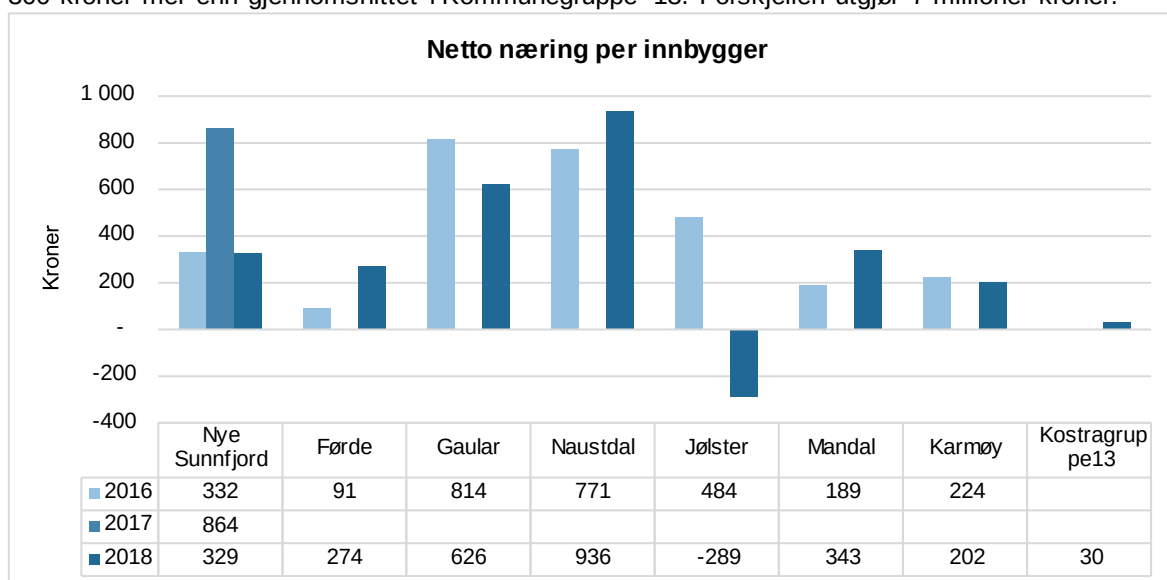
18 Næring

Næringsformål omfatter funksjonene 320 egen næringsvirksomhet, 321 konsesjonskraft, 325 næringsstøtte og 329 landbruk. Netto utgift var omtrent 8 millioner kroner i 2018. Det er behovskorreksjon for landbruksforvaltning, ellers er behovet antatt å være likt per innbygger i alle kommuner.

Sunnfjord brukte 2 millioner kroner mer på næringsformål i 2018 enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. De funksjonene som ble drevet med lavere kostnader var salg av konsesjonskraft (4 mill. kroner). De funksjonene som hadde høyere kostnader var egen næringsvirksomhet (2 mill. kroner), bidrag til næringslivet (3 mill. kroner) og landbruk (1 mill. kroner etter korreksjon for behov).

18.1 Netto utgift til næring per innbygger

Sunnfjord hadde en netto utgift på omtrent 300 kroner per innbygger fra næringsformål i 2018. Det var 300 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 7 millioner kroner.

Figur 101 Netto utgift til næringsformål per innbygger. Kilde: KOSTRA

18.2 Netto utgift til 329 landbruk per innbygger

Det er verdt å merke seg at behovsberegningen i statsbudsjettet for 2019 inkluderer en delkostnadsnøkkel for landbruk. Utgiftene til landbruksforvaltning i nye Sunnfjord er høye, men det er også store oppgaver for landbrukskontoret. Utgiftsbehovet er beregnet til 284 % av landsgjennomsnittet per innbygger.

Tabellen under viser at de behovskorrigerte netto utgiftene til landbruk er 1 million kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Kommune	Netto driftsutgifter per innbygger ekskl. arbeidsgiveravgift	Utgiftsbehov	Netto driftsutgifter per innbygger, behovskorrigert	Innsparingspotensialet i mill. kroner
Sunnfjord	321	284,0 %	113	0

Førde	101	114,1 %	89	2
Gaular	363	585,1 %	62	3
Naustdal	549	454,0 %	121	-1
Jølster	1 017	560,3 %	182	-4
Mandal	101	78,3 %	128	-1
Karmøy	48	68,0 %	70	3
KOSTRA-gruppe 13	46	43,1 %	106	1

Figur 102 Netto utgift til landbruk per innbygger, behovskorrigert. Kilde: KOSTRA, KMD

19 Bolig

Boliger omfatter funksjonene 265 kommunale utleieboliger, 283 etableringshjelp (Startlån m.m.) og 315 boligbygging. Det er ingen behovsberegning i denne tjenesten. Netto utgift var omtrent 1 million kroner i 2018.

Sunnfjord brukte 1 million kroner mer på bolig tjenester enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Utgiftene var høyere enn gjennomsnittet innenfor boligutleie. Sunnfjord drev denne tjenesten til selvkost, mens kommunegruppen hadde et overskudd i 2018.

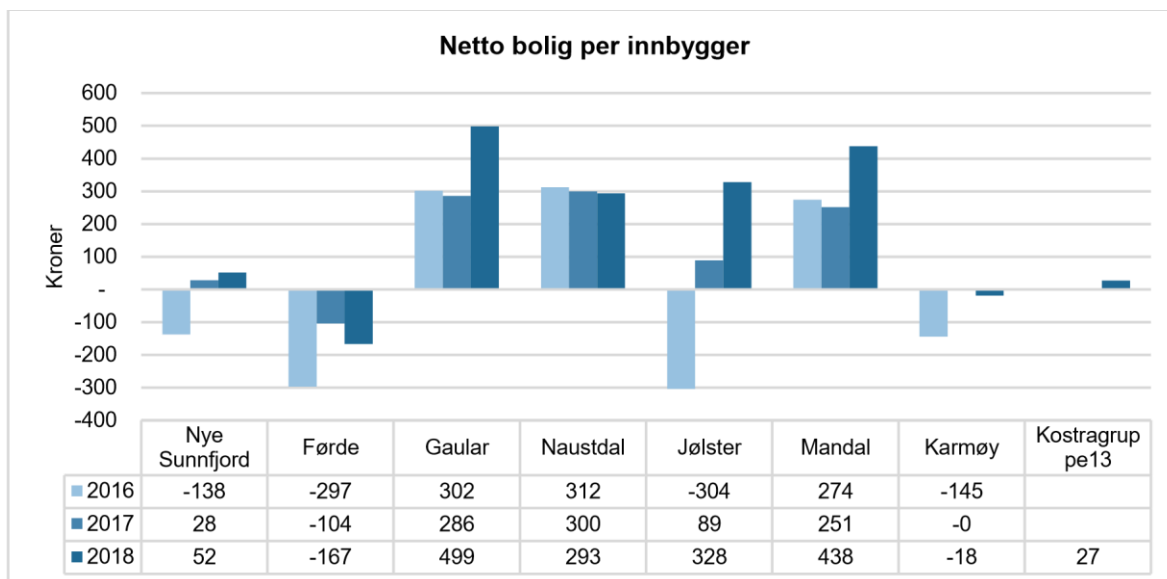
Det er vanskelig å sammenligne kommunene siden driften av kommunale boliger organiseres svært forskjellig i kommunene. Stiftelser og borettslag inngår ikke i kommunekonsernet.

19.1 Netto utgift til bolig tjenester per innbygger

Det er vanskelig å sammenligne boligutgiftene, fordi den kommunale organiseringen av kommunale boliger varierer så mye. Mange kommuner har flyttet boligdrift ut av kommunkassen (foretak) og noen har flyttet det ut av kommunekonsernet (stiftelser, borettslag, aksjeselskaper). Det varierer derfor mye hvordan renter og avskrivninger kommer inn i kommuneregnskapet.

Sunnfjord hadde netto driftsutgift på bolig tjenesten på 50 kroner per innbygger i 2018. Det er 20 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 1 million kroner. Netto utgift til bolig tjenester i Sunnfjord er økt med 200 kroner per innbygger de siste tre årene.

Utgiftene i Sunnfjord vil gå ned med 5 millioner kroner, dersom Førde sin praksis videreføres i den nye kommunen.

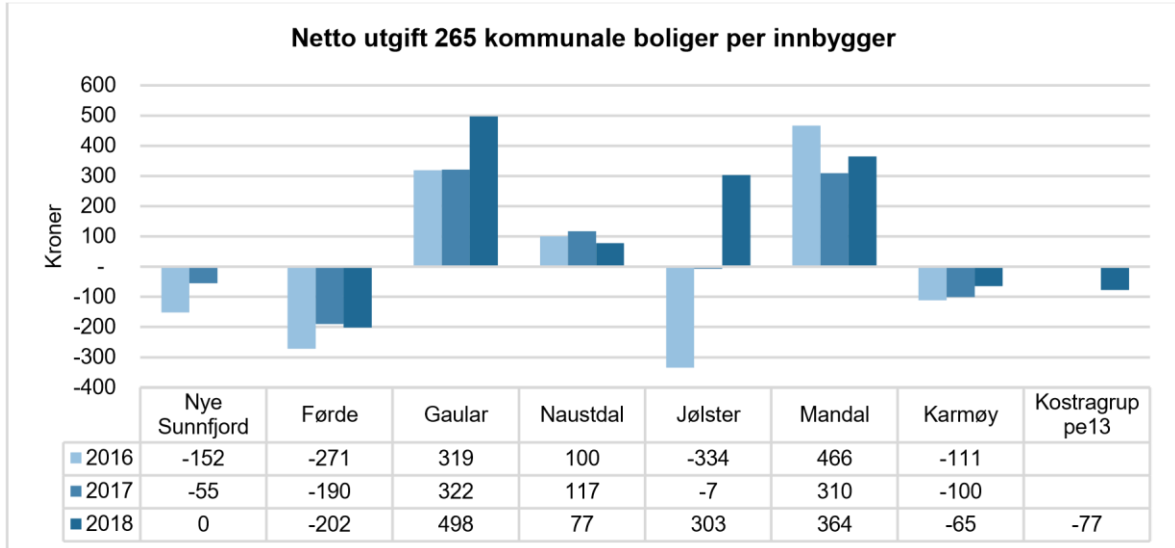
Figur 103 Netto utgift til boligformål per innbygger. Kilde: KOSTRA

19.2 Netto utgift til 265 kommunale boliger per innbygger

Funksjon 265 er utleie av kommunale boliger. Boligene kan være eid av kommunen eller andre (stiftelser), men disponeres av kommunen. Utleien skal i de fleste kommuner gå med overskudd, slik at kommunens kapitalkostnader dekkes inn (renter på lån).

Boligutleien i Sunnfjord ble drevet til selvkost i 2018. Det er ca. 100 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen. De to foregående årene gikk boligutleien med overskudd.

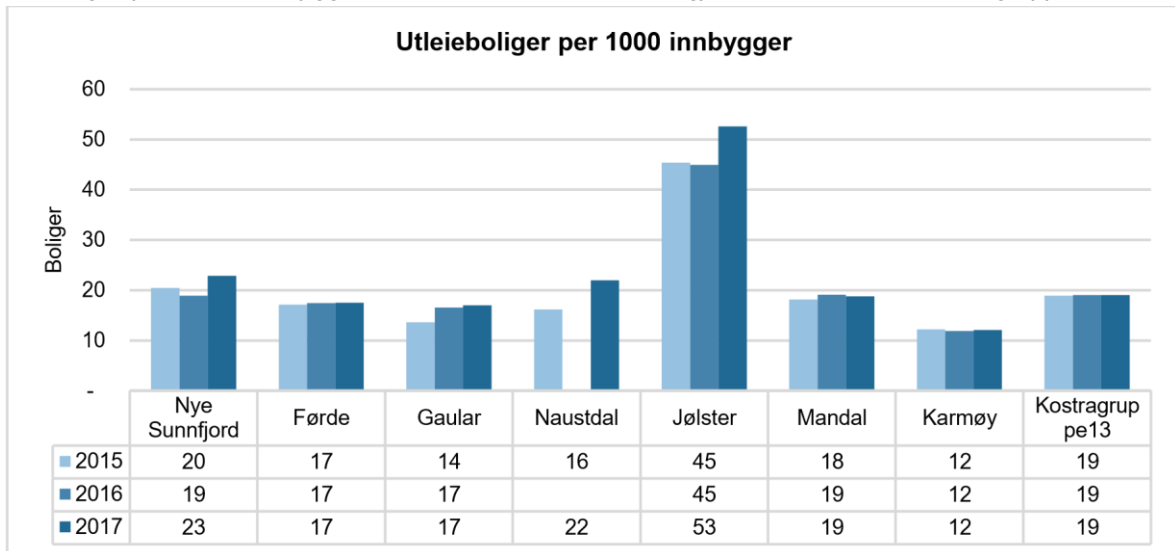
Det er stor forskjell på boligdriften blant de sammenslåtte kommunene. I Førde hadde kommunen en netto inntekt på 200 kroner per innbygger. De øvrige kommunene hadde en netto utgift på mellom 100-500 kroner per innbygger. Med utgiftsnivået i Gaular ville utgiftene i Sunnfjord øke med 11 millioner kroner. Med utgiftsnivået i Førde ville det bli en kostnadsreduksjon på 4 millioner kroner.

Figur 104 Netto utgift til funksjon 265 kommunale boliger per innbygger. Kilde: KOSTRA

19.3 Antall utleieboliger per innbygger

Lave inntekter fra boligutleie kan komme av lite volum eller lave inntekter per bolig. Sunnfjord leide ut 23 boliger per 1.000 innbyggere i 2018. Det er 4 mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

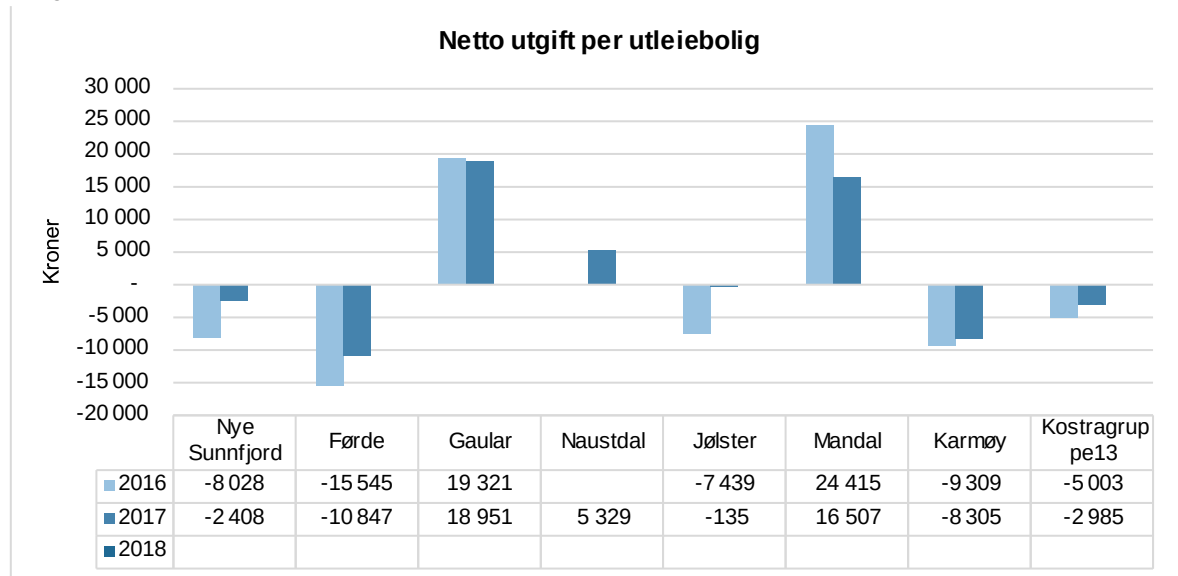
Figur 105 Antall kommunale boliger per 1.000 innbygger: Kilde: KOSTRA

19.4 Inntekt per utleid bolig

Kommunale boliger pleier å bli leid ut til selvkost eller etter prinsippet om markedsleie («gjengs leie»). Uansett skal utleien gå med overskudd, slik at kommunen får dekket både driftsutgifter, vedlikehold og deler av kapitalkostnadene. I Sunnfjord ble boligene leid ut med overskudd i 2017. Vi mangler

dessverre tall for 2018. Netto inntekt per bolig var 2.400 kroner. Det er mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Vi ser videre årsaken til den store kostnadsforskjellen mellom de sammenslåtte kommunene. Førde hadde i 2017 en netto driftsinntekt på 11.000 kroner per bolig i året. Gaular taper 19.000 kroner per bolig i året.

Figur 106 Netto utgift per kommunale bolig. Kilde: KOSTRA

20 Kirke

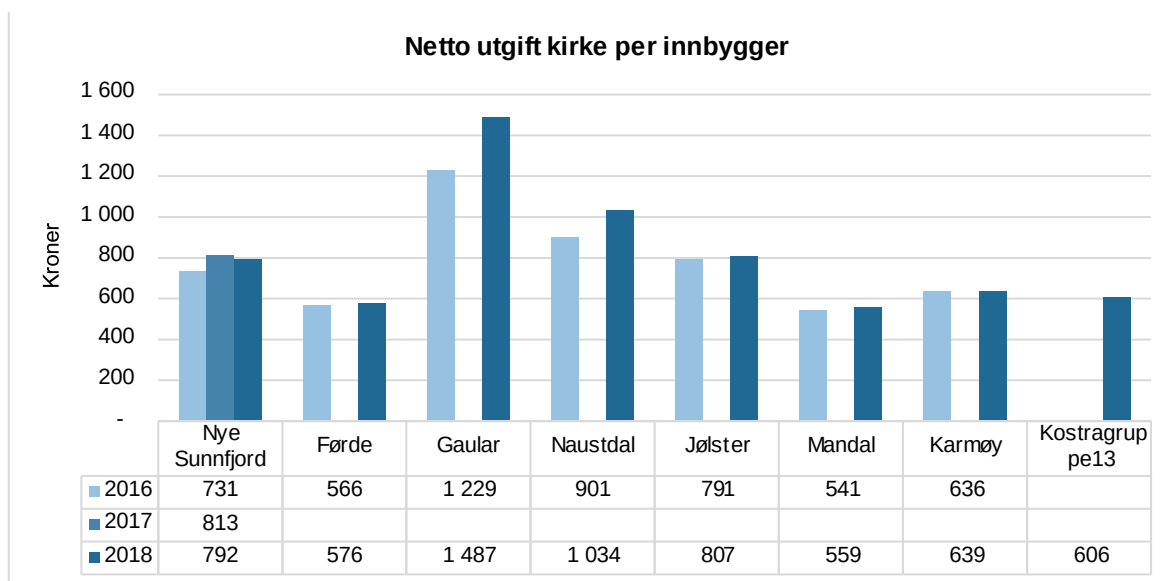
Kirkeformål omfatter funksjonene 390 den norske kirke, 392 andre trossamfunn og 393 drift av gravplasser. Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Netto utgift i 2018 var 17 millioner kroner.

Sunnfjord brukte mer penger på kirkeformål i 2018 enn kommunegruppen. Utgiftene per innbygger var 4 millioner kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Tilskudd til kirken var 6 millioner kroner mer enn gjennomsnittet i gruppen. Drift av gravplasser var 1 million kroner billigere. Tilskudd til andre trossamfunn var også 1 million kroner billigere. Mandal drev kirketjenesten 5 million billigere enn Sunnfjord. Av de sammenslåtte kommunene gjorde Førde det samme.

20.1 Netto utgift til kirkeformål per innbygger

Netto utgift til kirkeformål per innbygger var 800 kroner. Det er omtrent 200 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør ca. 6 millioner kroner. Utgiften har vært stabil de siste årene.

Mandal brukte rundt 550 kroner på denne tjenesten. Forskjellen utgjør 6 million kroner.

Figur 107 Netto utgift til kirkeformål per innbygger. Kilde: KOSTRA

21 Eiendom

Eiendomsforvaltning omfatter de kommunale formålsbyggene. Det vil si funksjonene 121 felles eiendom, 130 adm.bygg, 221 barnehagelokaler, 222 skolelokaler, 261 institusjonslokaler, 381 idrettsanlegg og 386 kulturbygg. Disse utgiftene er allerede analysert som en del av de tjenester de betjener. Her følger en samlet analyse av eiendomsdriften.

Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning var omtrent 112 millioner kroner i 2018.

Sunnfjords netto utgift til eiendomsforvaltning per innbygger er 3 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Samlet sett, så bruker Sunnfjord mye areal per innbygger og har lave driftsutgifter per kvadratmeter bygg. Det er høye utgifter på skole og barnehage, men lave kostnader på institusjonslokaler.

Av de sammenslåtte kommunene brukte Naustdal omtrent 2.000 kroner mer enn Sunnfjord. Utgiftene i Sunnfjord vil gå opp med 43 millioner kroner dersom praksisen i Naustdal føres videre. Utgiftene vil synke med 12 millioner kroner dersom praksisen i Førde føres videre. Dersom den nye kommunen legger seg på nivået til Karmøy vil utgiftene synke med 23 millioner kroner.

21.1 Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning per innbygger

Sunnfjord brukte ca. 5.000 kroner per innbygger til eiendomsdrift i 2018. Det er 3 millioner kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Av de sammenslåtte kommunene bruker Førde minst på eiendomsforvaltning per innbygger, 500 kroner mindre enn Sunnfjord. Forskjellen utgjør 12 millioner kroner.

	Netto utgift per innbygger
Sunnfjord	4 988
Førde	4 457
Gaular	5 874

Naustdal	6 929
Jølster	4 609
Mandal	5 357
Karmøy	3 944
Kostra-gruppe 13	4 855

Figur 108 Netto utgift til eiendomsforvaltning per innbygger. Kilde: KOSTRA

21.2 Formålsbygg: volum og enhetspris

Høye utgifter per innbygger til drift av bygg kan komme av mye kvadratmeter per innbygger eller høye utgifter per kvadratmeter.

Sunnfjord har høyt areal kommunale formålsbygg. Det er 6,0 kvadratmeter formålsbygg per innbygger, noe som er 1,1 kvadratmeter mer enn kommunegruppen.

Netto driftsutgift per kvadratmeter var omtrent 800 kroner. Utgifter per kvadratmeter er 200 kroner lavere enn kommunegruppen, og lavest blant de to sammenligningskommunene. Forskjellen utgjør 4 millioner kroner mot kommunegruppen.

	Formålsbygg, kroner per kvm	Kvm per innbygger alle bygg
Sunnfjord	825	6,0
Førde	848	5,3
Gaular	867	6,8
Naustdal	1 112	6,2
Jølster	538	8,6
Mandal	1 269	4,2
Karmøy	1 043	3,8
Kostra-gruppe 13	987	4,9

Figur 109 Utgift per kvm og areal per innbygger. Kilde: KOSTRA

21.3 Skolelokaler: volum og enhetspris

Vi har sett at Sunnfjord bruker mer på skolelokaler enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Høye utgifter per innbygger til drift av lokaler kan komme av mye areal per elev eller høye driftsutgifter per kvadratmeter.

Sunnfjord har mindre areal per bruker enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Driftsutgifter per kvadratmeter er derimot ca. 200 kroner høyere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Forskjellen utgjør 4 millioner kroner.

	Skolelokaler, kroner per kvm	Kvm per elev
Sunnfjord	1 061	18,6
Førde	1 128	15,0
Gaular	1 214	21,1
Naustdal	1 468	21,3
Jølster	547	29,1
Mandal	1 066	14,9
Karmøy	938	17,4
Kostra-gruppe 13	876	19,8

Figur 110 Utgift per kvm, skolelokaler. Kilde: KOSTRA

21.4 Barnehagelokaler: volum og enhetspris

Vi har sett at behovskorrigerte netto utgifter til barnehagelokaler er 6 millioner kroner høyere i Sunnfjord enn i kommunegruppen.

Utgiftene er et produkt av antall kommunale plasser, antall kvadratmeter per plass og driftsutgifter per kvadratmeter. Sunnfjord har en høy andel kommunale plasser (61 prosent), høyere areal per bruker og utgifter per kvadratmeter på nivå med kommunegruppen.

	Barnehagelokaler, kroner per kvm	Kvm per barn i barnehage
Sunnfjord	1 394	14,8
Førde	1 345	13,7
Gaular	1 333	19,5
Naustdal	2 400	12,3
Jølster	1 146	19,3
Mandal	1 492	11,5
Karmøy	1 220	10,8
Kostra-gruppe 13	1 434	14,3

Figur 111 Utgift per kvm, barnehagelokaler. Kilde: KOSTRA

21.5 Institusjonslokaler: volum og enhetspris

Vi har sett at Sunnfjord bruker mindre på institusjonslokaler enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13. Lave utgifter til bygningsdrift kan komme av lite areal eller lite utgifter per kvm.

Sunnfjord har mer areal per bruker enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 13, men har svært lave netto driftsutgifter per kvadratmeter. Lav enhetspris, samt den lave andelen institusjonsplasser i Jølster, forklarer utgiftene til institusjonslokaler.

	Institusjonslokaler, kroner per kvm	Kvm per plass, institusjon
--	--	-------------------------------

Sunnfjord	523	188,6
Førde	861	120,3
Gaular	658	154,4
Naustdal	298	300,0
Jølster	80	745,8
Mandal	1 247	93,8
Karmøy	1 220	125,0
Kostra-gruppe 13	987	134,0

Figur 112 Utgift per kvm, institusjonslokaler. Kilde: KOSTRA

22 Flyktninger

Utgiftene til mottak og integrering av flyktninger er et viktig og vanskelig tema i kommunale økonomianalyser. Utgiftene er store i enkelte kommuner. Utgiftene er samtidig lite synlig i kommuneregnskapet. Funksjon 275 introduksjonsordningen er den eneste funksjonen som bare gjelder flyktninger. Inntektene (integreringstilskuddet) inntektsføres ikke i tjenestene, men på funksjon 850 som rammetilskudd. Mange flyktninger fører derfor til høye nettokostnader i en del tjenester, spesielt barnevern, sosial, helse og grunnskole.

For å anslå denne effekten kan man sammenligne kommunenes inntekter fra integreringstilskudd. Høyt integreringstilskudd indikerer høye utgifter til flyktninger. Noen direkte sammenheng er det ikke. Flere kommuner har de siste årene meldt om store overskudd på flyktningene.

Det er grunn til å tro at Sunnfjord har lavere utgifter til flyktninger enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Integreringstilskuddet (61 millioner kroner) utgjorde omtrent 2.800 kroner per innbygger i 2018. Det er 400 kroner mindre enn gjennomsnittet i landet (3.200 kroner).

Vi antar at Sunnfjord har mindre utgifter til bosetting av enslige mindreårige flyktninger enn det som er vanlig. Tilskuddet til bosetting av enslige mindreårige flyktninger utgjorde 59 kroner per innbygger. Det er 500 kroner mindre enn landsgjennomsnittet. Tilskudd for Gaular, Naustdal og Jølster kommuner fremgår ikke i statistikken til IMDi grunnet få klienter.

Kommune	Tilskudd totalt	Innbyggere 1.1.2018	Tilskudd per innbygger	Tilskudd EM per innbygger
Sunnfjord	61 590 686	21 872	2 816	59
Førde	29 522 537	13 009	2 269	59
Gaular	10 563 711	2 966	3 562	.
Naustdal	9 657 338	2 848	3 391	.
Jølster	11 847 100	3 049	3 886	.
Mandal	93 639 672	15 600	6 003	1 483
Karmøy	66 364 586	42 229	1 572	47
Landet	16 726 933 167	5 258 000	3 181	585

Figur 113 Tilskudd fra IMDi til integrering. Kilde: IMDi

Vedlegg: Regnskapsdata i analysen

	Konsernregnskap					Kommunekasseregnskap				
	Sunnfjord	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster	Sunnfjord	Førde	Gaular	Naustdal	Jølster
Barnehage	230 771	143 748	29 838	29 255	27 930	230 771	143 748	29 838	29 255	27 930
Grunnskole	373 040	209 796	56 295	51 255	55 694	373 040	209 796	56 295	51 255	55 694
Kultur	33 493	26 044	1 822	2 869	2 758	33 493	26 044	1 822	2 869	2 758
Kirke	17 398	7 539	4 502	2 898	2 459	17 398	7 539	4 502	2 898	2 459
Pleie og omsorg	390 930	204 626	54 575	55 245	76 484	390 930	204 626	54 575	55 245	76 484
Helse	83 672	41 925	14 904	13 853	12 990	86 628	42 664	15 643	14 592	13 729
Sosial	36 459	30 691	2 280	7 426	-3 938	36 459	30 691	2 280	7 426	-3 938
Barnevern	48 950	27 768	8 005	7 938	5 239	48 950	27 768	8 005	7 938	5 239
Administrasjon	133 031	64 230	18 872	25 461	24 468	133 016	64 221	18 870	25 459	24 466
Brann	17 221	10 016	2 230	1 417	3 558	16 891	9 829	2 184	1 371	3 507
Plan	19 404	10 632	3 909	2 036	2 827	19 404	10 632	3 909	2 036	2 827
Samferdsel	30 506	14 471	4 551	5 325	6 159	30 506	14 471	4 551	5 325	6 159
Bolig	1 380	-1 964	1 510	836	998	1 380	-1 964	1 510	836	998
Næring	7 903	3 936	2 105	2 455	-593	8 584	4 319	2 204	2 550	-489
Utenom	-23 478	-3 655	-7 648	-12 569	394	-26 582	-5 397	-8 098	-13 008	-79
Sum	1 400 680	789 803	197 750	195 700	217 427	1 400 868	788 987	198 090	196 047	217 744

Figur 114 Regnskapsdata i analysen. Netto driftsutgifter til ulike tjenester. Kilde: KOSTRA